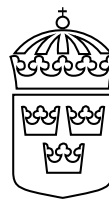

Regeringens skrivelse

2020/21:115

Verksamheten i Europeiska unionen under 2020 Skr.
2020/21:115

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 11 mars 2021

Stefan Löfven

Hans Dahlgren
(Statsrådsberedningen)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2020 i enlighet med 9 kap. 21 § riksdagsordningen. Skrivelsen är en övergripande beskrivning av Europeiska unionens utveckling och förbindelser med omvärlden, det ekonomiska och sociala samarbetet, det rättsliga och inrikes samarbetet samt unionens institutioner. Den tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar bredden i unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar.

Innehållsförteckning

DEL 1: DEN ÖVERGRIPANDE UTVECKLINGEN I EU

1	Inledning	13
2	Information till och överläggning och samråd med riksdagen	15
3	Europeiska rådet.....	16

DEL 2: RÅDET FÖR ALLMÄNNA FRÅGOR

4	Delaktighet i EU-arbetet	20
5	Framtidskonferensen.....	20
6	Rättsstatens principer inom EU.....	21
7	EU:s fleråriga budgetram 2021–2027	22
8	Den europeiska terminen	24
8.1	Europeiska terminen för stärkt ekonomisk samordning	24
8.2	Sveriges nationella reformprogram 2020	25
8.3	Sveriges rekommendationer 2020	25
9	Den europeiska pelaren för sociala rättigheter	26
10	Utvidningsprocessen	26
10.1	Kommissionens utvidningsstrategi.....	26
10.2	Samarbets- och verifikationsmekanismen	26
10.3	Albanien	27
10.4	Bosnien och Hercegovina.....	27
10.5	Kosovo	27
10.6	Nordmakedonien	27
10.7	Montenegro	27
10.8	Serbien.....	28
10.9	Turkiet.....	28
10.10	EU:s finansiella stöd till västra Balkan och Turkiet	28
11	EU:s strategi för Östersjöregionen	29
12	Medborgarinitiativet	29
13	Sammanhållningspolitiken.....	30
14	Agenda 2030-samarbetet i EU	30
15	Förhandlingen om en ny relation med Storbritannien.....	31
15.1	Avtalet om handel och samarbete mellan EU och Storbritannien	32

DEL 3: UTRIKES FRÅGOR

16	Utrikes- och säkerhetspolitik	36
16.1	EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik.....	36
16.2	Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.....	36

16.2.1	Arbetet med det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet	36
16.2.2	Kvinnor, fred och säkerhet	37
16.2.3	Insatser i kontinuerlig förändring	37
16.2.4	EU och Nato	38
16.2.5	EU som aktör i FN.....	38
16.3	OSSE och Europarådet	39
16.4	Internationella brottmålsdomstolen	39
16.5	Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer	39
16.6	En ny handlingsplan för jämställdhet i yttre förbindelser 2021–2025	40
16.7	Nedrustning och icke-spridning.....	40
16.7.1	Massförstörelsevapen	40
16.7.2	Konventionella vapen	41
16.7.3	Rymden	41
16.8	Strategisk exportkontroll	41
16.8.1	Krigsmateriel	41
16.8.2	Produkter med dubbla användningsområden	41
16.9	Sanktioner.....	42
16.10	Terrorism.....	42
16.11	Cybersäkerhet.....	42
16.12	Hybridhot	42
16.13	Konsulära frågor och krisberedskap	43
17	Den gemensamma handelspolitiken.....	43
17.1	Regionala och bilaterala frihandels- och investeringskyddsavtal	43
17.2	EU:s arbete med hållbart företagande.....	44
17.3	Exportkrediter.....	44
17.4	Internationellt upphandlingsinstrument	44
17.5	Investeringsgranskning.....	44
17.6	Plurilaterala förhandlingar om e-handel	45
18	EU som global utvecklingspolitisk aktör	45
18.1	EU:s utvecklingspolitik	45
18.2	Samstämmig utvecklingspolitik	45
18.3	Klimat och säkerhet.....	45
18.4	EU:s humanitära bistånd och EU:s roll som humanitär aktör.....	46
18.5	Hälsa och rättigheter.....	46
19	EU:s bilaterala och regionala förbindelser	47
19.1	Samarbete mellan EU och Efta-länderna.....	47
19.2	Östliga partnerskapet	47
19.3	Centralasien	47
19.4	Östeuropa	48
19.4.1	Ryssland	48
19.4.2	Ukraina	48
19.4.3	Georgien	48
19.4.4	Belarus.....	49

	19.4.5	Armenien.....	49
	19.4.6	Azerbajdzjan.....	49
	19.4.7	Nagorno-Karabach	49
19.5		Arktis.....	50
19.6		Mellanöstern.....	50
	19.6.1	Syrien	50
	19.6.2	Fredprocessen i Mellanöstern.....	50
	19.6.3	Iran	51
	19.6.4	Irak	51
	19.6.5	Jemen.....	51
	19.6.6	Libanon.....	52
19.7		Amerika.....	52
	19.7.1	Nordamerika.....	52
	19.7.2	Latinamerika.....	52
19.8		Afrika	54
	19.8.1	Partnerskapet mellan EU och Afrikanska unionen, mot en gemensam strategi med Afrika och de ekonomiska partnerskapsavtalen	54
	19.8.2	Afrikas horn.....	54
	19.8.3	Väst- och Centralafrika.....	55
	19.8.4	Östra och södra Afrika.....	56
19.9		Asien	57
	19.9.1	Sydasien	57
	19.9.2	Östasien	58
	19.9.3	Sydostasien.....	59
	19.9.4	Regionala frågor	60

DEL 4: EKONOMISKA OCH FINANSIELLA FRÅGOR

20		Ekonomi och finans	61
	20.1	Ekonomisk styrning och samordning	61
		20.1.1 Makroekonomiska obalanser: Förvarningsmekanismen.....	61
		20.1.2 Stabilitets- och tillväxtpakten.....	61
		20.1.3 EU:s återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen.....	62
		20.1.4 Facilitet för återhämtning och resiliens	63
		20.1.5 Ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation	64
	20.2	Ekonomiska och monetära unionen.....	64
		20.2.1 EMU-fördjupningen	64
		20.2.2 Kreditlina från ESM med anledning av covid-19-pandemin.....	65
		20.2.3 Ny ledamot i Europeiska centralbankens direktion	65
	20.3	InvestEU.....	66
	20.4	Solvensinstrument	66
	20.5	Garantifond i Europeiska investeringsbanken.....	66
	20.6	Kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken	67

20.7	Investeringsplan inom den gröna given.....	67
20.8	EU i G20 på det finansiella och ekonomiska området.....	67
20.9	Finansiellt stabilitetsstöd	68
20.9.1	Medlemsstater som tagit emot stabilitetsstöd via stabilitetsmekanismer inrättade för euroländer	68
20.9.2	Makrofinansiellt stöd till länder utanför EU.....	68
21	Finansmarknaden	69
21.1	Bankmarknaden.....	69
21.1.1	Bankpaketet	69
21.1.2	Bankunionen.....	69
21.1.3	Säkerställda obligationer	69
21.1.4	Bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.....	70
21.1.5	Slutförandet av Basel III.....	70
21.1.6	Strategi för massbetalningar	70
21.1.7	Ändringar i kapitaltäckningsregelverket.....	70
21.2	Värdepappersmarknaden	71
21.2.1	Återhämtning och resolution av centrala motparter	71
21.2.2	Referensvärden på finansmarknaden	71
21.2.3	Gräsrotsfinansiering.....	71
21.2.4	Handlingsplan för kapitalmarknadsunionen.....	71
21.2.5	Digitalisering av finanssektorn	72
21.2.6	Marknader för kryptotillgångar	72
21.2.7	Pilotregim för marknadsinfrastruktur baserad på distribuerad databasteknik	72
21.2.8	Digital operativ motståndskraft i den finansiella sektorn.....	72
21.2.9	Åtgärder på värdepappersmarknaden	73
21.2.10	Hållbarhetsförhandlingar	73
22	Skatter	73
22.1	Övergripande skattefråga.....	73
22.1.1	Övergång till beslut med kvalificerad majoritet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet.....	73
22.1.2	Handlingsplanen för rättvis och enkel beskattning till stöd för återhämtningen	74
22.1.3	Rådsslutsatser om rättvis och effektiv beskattning.....	74
22.2	Mervärdesskatt	74
22.2.1	Mervärdesskatt för små företag	74
22.2.2	Mervärdesskatt – införande av vissa krav för betaltjänstleverantörer	74
22.3	Punktskatter	75
22.3.1	Översyn av det ena alkoholskattedirektivet.....	75
22.4	Administrativt samarbete.....	75

	22.4.1	Ändring av tidsfrister i direktivet om administrativt samarbete i fråga om beskattning	75
	22.4.2	Ändringar i direktivet om administrativt samarbete i fråga om beskattning	75
	22.5	Företagsbeskattning.....	76
	22.5.1	Uppförandekod för företagsbeskattning	76
	22.5.2	Beskattning av den digitala ekonomin.....	76
23		Tull.....	77
	23.1	En kontaktpunkt för tullen i EU	77
	23.2	En handlingsplan för att ta tullunionen till nästa nivå	77
	23.3	Rådsslutsatser om handlingsplanen för att ta tullunionen till nästa nivå	78
24		EU:s budget.....	78
	24.1	Systemet för egna medel	78
	24.2	EU:s årsbudget	79
	24.3	Europeiska unionens solidaritetsfond.....	79
	24.4	Instrumentet för krisstöd	80
25		Skydd av EU:s finansiella intressen.....	80
	25.1	Ansvarsfrihet för genomförandet av 2018 års budget	80
	25.2	Ansvarsfrihet för genomförandet av 2019 års budget	80
	25.3	Revidering av Olaf-förordningen	81
26		Statistik	81

DEL 5: RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR

27		Civilrättsligt samarbete	82
	27.1	Bevisupptagningsförordning	82
	27.2	Delgivningsförordning	82
	27.3	E-juridik	82
28		Polissamarbete, straffrättsligt samarbete och tullsamarbete.....	83
	28.1	Samarbete mot brottslighet inklusive terrorism och extremism.....	83
	28.1.1	Förebygga spridning av terrorisminnehåll online	83
	28.1.2	EU:s strategi för säkerhetsunionen 2020–2025	83
	28.1.3	Agenda för terrorismbekämpning för EU.....	84
	28.1.4	Ändring av Europolförordningen	84
	28.1.5	Tillfälliga restriktioner för icke-nödvändiga resor till EU.....	84
	28.1.6	Införande av screening för tredjelandsmedborgare	85
	28.1.7	Datalagring	85
	28.2	Straffrättsligt samarbete	85
	28.2.1	Byrå för straffrättsligt samarbete	85
	28.2.2	Europeisk åklagarmyndighet	86
	28.2.3	E-bevisning.....	86
	28.2.4	Brottsoffers rättigheter.....	86

29	Grundläggande rättigheter och medborgarskap	87	Skr. 2020/21:115
29.1	EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna	87	
29.2	Strategi för tillämpningen av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna	87	
29.3	Program för rättigheter och värden	87	
29.4	Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter.....	88	
29.5	EU:s anslutning till Europakonventionen	88	
30	Asyl, invandring, visering och annan politik som rör rörlighet för personer	88	
30.1	Reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet.....	88	
30.1.1	Samordnad strategi om inskränkningar i den fria rörligheten med anledning av covid-19-pandemin.....	89	
30.2	EU-fonder på asyl- och migrationsområdet.....	90	
30.2.1	Asyl- och migrationsfonden	90	
30.3	Viseringspolitik	90	
30.3.1	Viseringskodexen	90	
30.3.2	Viseringsförenklingsavtal	90	
30.4	Återvändande.....	90	
30.5	Den externa dimensionen av migration	90	
30.5.1	Samarbete med tredjeland	90	
30.5.2	Uppföljning av FN:s ramverk för flyktingar	91	
30.5.3	Migration och utveckling.....	91	

DEL 6: SYSSELSÄTTNING OCH SOCIALPOLITIK, HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

31	Sysselsättningspolitik.....	92
31.1	Samordning av sysselsättning och socialpolitik inom sysselsättningsstrategin och den öppna samordningsmetoden.....	92
31.1.1	Gemensam sysselsättningsrapport	92
31.1.2	Landsspecifika rekommendationer på det sysselsättnings- och socialpolitiska området.....	92
31.1.3	Rapporter om situationen och utvecklingen på det socialpolitiska området och på sysselsättningsområdet.....	93
32	Arbetsliv, arbetsmarknad och sociala frågor	93
32.1	Direktiv om tillräckliga minimilöner i EU	93
32.2	Förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter	94
32.3	Rådsrekommendation om en väg till jobb – en förstärkt ungdomsgaranti.....	94
32.4	Fjärde revideringen av carcinogen- och mutagendirektivet.....	94
32.5	Rådsslutsatser om ökat välbefinnande i arbetet.....	94

Skr. 2020/21:115	32.6	Rådsslutsatser om säsongsarbetare.....	95
	32.7	Handlingsplan för integration och inkludering.....	95
	32.8	Vägledning för bestämmelserna om samordning av sociala trygghetsförmåner i utträdesavtalet	95
	32.9	Rådsslutsatser om minimiinkomstskydd	95
	32.10	Revideringarna av Fead-förordningen.....	96
	32.11	Revidering av förordningarna om samordning av de sociala trygghetssystemen	96
	33	Jämställdhet och arbetet mot diskriminering	97
	33.1	Kommissionens jämställdhetsstrategi 2020–2025.....	97
	33.2	Rådsslutsatser om att åtgärda löneklyftan mellan kvinnor och män.....	97
	33.3	Antidiskrimineringsdirektivet	97
	33.4	Ny strategi för jämlikhet för hbtqi-personer.....	97
	33.5	EU:s handlingsplan mot rasism 2020–2025	98
	33.6	Arbetet med romsk inkludering.....	98
	34	Hälsofrågor	99
	34.1	Förordning om ett program för unionens åtgärder på hälsoområdet 2021–2027	99
	34.2	EU:s agenda och handlingsplan för narkotika 2021–2025.....	99
	34.3	Förordningar om medicintekniska produkter	99
	34.4	Förordning om utvärdering av medicinsk teknik	100
	34.5	Förslag om en europeisk hälsounion	100
	34.6	Meddelande om läkemedelsstrategi för Europa	100
	34.7	Ärenden om covid-19.....	101
	34.7.1	Samordning på EU-nivå av arbetet mot covid-19.....	101
	34.7.2	Meddelande om EU:s strategi för vacciner mot covid-19	101
	34.7.3	Meddelande om beredskap inför covid-19: vaccinationsstrategier och vaccininsatser	101
	34.7.4	EU:s hälsoberedskap i närtid inför covid-19-utbrott.....	102
	34.7.5	Meddelande om ytterligare covid-19-åtgärder.....	102
	34.7.6	Europeisk färdplan för att lätta på åtgärderna mot covid-19.....	102

DEL 7: KONKURRENSKRAFTSFRÅGOR

35	Den inre marknads utveckling.....	103	
35.1	Rådsslutsatser om offentlig upphandling	103	
35.2	Framtidens inre marknad.....	103	
35.3	Digital inre marknad.....	104	
35.4	Europeisk standardisering	104	
35.5	Handel och hälsa	104	
35.6	Administrativt arbete.....	105	
	35.6.1	Associationsrätt	105

36	Fri rörlighet för varor	105	Skr. 2020/21:115
36.1	Ordförändskapsrapport om revideringen av byggproduktförordningen	105	
37	Näringspolitik.....	105	
37.1	EU:s industristrategi	105	
37.2	EU:s strategi för små och medelstora företag	106	
37.3	Konkurrens och statsstöd.....	106	
37.4	Vitbok om utländska subventioner på den inre marknaden	106	
38	Konsumentpolitik.....	107	
38.1	Direktiv om gruppatalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen	107	
38.2	En ny konsumentstrategi	107	
39	Forskning och innovation.....	107	
39.1	Horisont Europa	107	
39.2	Det europeiska forskningsområdet	108	
39.3	Ett gemensamt företag för en europeisk superdator	108	
39.4	Det europeiska cybersäkerhetscentret och ett nätverk av nationella noder	108	
39.5	Inrättande av unionens rymdprogram och rymdprogrammyndighet	109	
39.6	Europeiska försvarsfonden	109	

DEL 8: TRANSPORT, TELEKOM OCH ENERGI

40	Transport.....	110
40.1	Horisontella frågor.....	110
40.1.1	Strategin för smart och hållbar mobilitet	110
40.1.2	Fonden för ett sammanlänkat Europa	110
40.1.3	Transeuropeiska transportnätet Smart TEN-T	110
40.1.4	Förordning om elektronisk godstransportinformation.....	110
40.1.5	Beredskapsplan för pandemier och andra allvarliga kriser för den europeiska godstransportsektorn.....	111
40.1.6	Meddelande om gröna körfält.....	111
40.1.7	Förnyelse eller förlängning av vissa certifikat och behörigheter inom transportlagstiftningens områden.....	111
40.2	Landtransporter	112
40.2.1	Paketet om rörlighet.....	112
40.2.2	Tågpassagerarförordningen	112
40.2.3	Åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad	112
40.3	Sjöfart.....	112
40.3.1	Kontaktpunkt för fartygsrapportering	112
40.3.2	Minikrav på utbildning för sjöfolk	113
40.4	Luftfart	113
40.4.1	Översyn av flygpassagerares rättigheter	113

	40.4.2	Det gemensamma europeiska luftrummet SES, 2+.....	113
	40.4.3	Ändringsförfordningar om flygbolagens ankomst- och avgångstider.....	113
	40.4.4	Ändringsförfordning om gemensamma regler för att tillhandahålla lufttrafik.....	114
41		Politiken för informationssamhället.....	114
	41.1	Elektroniska kommunikationer.....	114
	41.1.1	Förordningen om e-dataskydd.....	114
	41.1.2	Tillfällig förordning för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet.....	114
	41.2	Digitalisering.....	114
	41.2.1	Att forma EU:s digitala framtid.....	114
	41.2.2	Lagstiftningspaket om digitala tjänster och digitala marknader.....	115
	41.2.3	Förordning med program för ett digitalt Europa.....	115
	41.2.4	Förordning med program för fonden för ett sammanlänkat Europa.....	115
	41.2.5	Vitbok om artificiell intelligens.....	115
	41.2.6	Meddelande om en europeisk datastrategi.....	115
	41.2.7	Rättsakt om dataförvaltning.....	116
42		Energi.....	116
	42.1	Strategier för vätgas och energisystemintegration.....	116
	42.2	EU-strategi för havsbaserad förnybar energi.....	116

DEL 9: JORDBRUK, FISKE OCH LIVSMEDEL

43		Den gemensamma jordbrukspolitiken.....	117
	43.1	Reform av den gemensamma jordbrukspolitiken.....	117
	43.2	Övergångsregler för den gemensamma jordbrukspolitiken.....	117
44		Den gemensamma fiskeripolitiken.....	117
	44.1	Fiskemöjligheter i Östersjön för 2021.....	117
	44.2	Fiskemöjligheter i Västerhavet för 2021.....	118
	44.3	Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden 2021–2027.....	118
	44.4	Ändring av förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden 2014–2020.....	119
	44.5	Förordning om ändringar av rådets förordningar när det gäller fiskerikontroll.....	119
45		Livsmedel, djur och växter.....	120
	45.1	Omarbetning av dricksvattendirektivet.....	120
	45.2	Rådsslutsatser om från jord till bord-strategin.....	120
	45.3	Rådsslutsatser om djurskyddsmärkning.....	120
	45.4	Ordförandeskapsslutsatser om framsidesmärkning, näringsprofiler och ursprungsmärkning.....	121
46		Skogsbruk.....	121
	46.1	Rådsslutsatser om EU:s kommande skogsstrategi.....	121

DEL 10: MILJÖ

Skr. 2020/21:115

47	Horisontella frågor	122
47.1	Åttonde miljöhandlingsprogrammet	122
47.2	Århusförordningen	122
48	Klimat och luft	123
48.1	EU NDC och Parisavtalet	123
48.2	EU:s klimatlag	123
48.3	Integrering av klimat i EU:s långtidsbudget och återhämtningspaket	124
49	Cirkulär ekonomi	124
49.1	Kemikaliestrategi för hållbarhet – På väg mot en giftfri miljö	124
49.2	EU-handlingsplan för cirkulär ekonomi	124
49.3	Växtskyddsmedel	125
50	Naturresurser och biologisk mångfald	125
50.1	EU:s strategi för biologisk mångfald	125

DEL 11: UTBILDNING, UNGDOM, KULTUR OCH IDROTT

51	Utbildning	126
51.1	Förordning om Erasmus+	126
51.2	Covid-19 och utbildning	126
51.3	Den europeiska kompetensagendan	126
51.4	Ett europeiskt område för utbildning till 2025 och strategiskt ramverk för utbildningssamarbetet	127
51.5	Handlingsplan för digital utbildning 2021–2027	127
51.6	Resolution om utbildning i den europeiska planeringsterminen	127
51.7	Rådsslutsatser om europeiska lärare och utbildare inför framtiden	127
51.8	Rådsslutsatser om arbetet med att motverka covid-19-krisen på utbildningsområdet	128
51.9	Rådets rekommendation om yrkesutbildning för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft	128
51.10	Rådsslutsatser om digital utbildning i Europas kunskaps samhällen	128
52	Ungdom	129
52.1	Covid-19-pandemin och ungdomsområdet	129
52.2	Förordning om Europeiska solidaritetskåren	129
52.3	Rådsresolution om slutsatserna av EU:s ungdomsdialog	129
52.4	Rådsresolution om en europeisk agenda för ungdomsarbete	129
52.5	Rådsslutsatser om demokratisk medvetenhet och demokratiskt deltagande bland ungdomar	129
53	Idrott	130
53.1	Covid-19-pandemin och idrott	130

Skr. 2020/21:115	53.2	Arbetsplan för idrott.....	130
	54	Kultur och medier	130
	54.1	Kultur- och medieministrarnas rådsmöten	130
	54.2	Programmet Kreativa Europa.....	131
	54.3	Rådsslutsatser om riskhantering inom kulturavsnittet.....	131
	54.4	Ändring i förordning om europeiska kulturhuvudstäder.....	131
	54.5	Ordförandeskapsslutsatser om jämställdhet inom kulturrådet	131
	54.6	Rådsslutsatser om medie- och informationskunnighet.....	132
	54.7	Rådsslutsatser om att värna ett fritt och pluralistiskt mediesystem	132

DEL 12: EU:S INSTITUTIONER

	55	Institutionernas verksamhet	133
	55.1	Kommissionen.....	133
	55.1.1	Kommissionens arbetsprogram	133
	55.1.2	Genomförande av direktiv.....	133
	55.1.3	Överträdelseärenden och informella skrivelser från kommissionen.....	134
	55.2	Europaparlamentet	134
	55.3	Europeiska unionens domstol.....	134
	55.4	Öppenhet och insyn	135
	55.5	Rekrytering till EU:s institutioner	135
	55.6	Tolkning	136
	55.7	Regionkommittén	136
	Bilaga 1	Mål av svenskt intresse vid EU-domstolen och tribunalen under 2020.....	137
	Bilaga 2	Under 2020 avslutade och pågående överträdelseärenden.....	152
	Bilaga 3	Beslut i rådet under 2020 som Sverige inte stött	172
	Sakregister		174
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 mars 2021		178

1 Inledning

Året som gick präglades av pandemin. Såväl globalt som i EU och nationellt vidtogs kraftfulla åtgärder för att hindra spridningen av covid-19 och för att hantera de sociala och ekonomiska konsekvenserna av pandemin.

Utvecklingen har tydliggjort vikten av ett välfungerande EU-samarbete. De initiala bristerna i form av stängda gränser och stoppade leveranser av sjukvårdsutrustning rättades allteftersom till. Kommissionen tog ett tydligare ansvar och genom samtal mellan medlemsländerna började samarbetet återigen fungera. Gemensamma insatser för att motverka effekterna av pandemin och dra lärdomar av varandra genomsyrade därefter arbetet.

Begränsningarna av den fria rörligheten från pandemins början togs bort. Europeiska beredskapslager för sjukvårdsmateriel för att öka krisberedskapen byggdes upp. Åtgärder vidtogs för att hjälpa strandsatta EU-medborgare att på ett säkert sätt ta sig hem. Medlemsländer bistod varandra solidariskt med att behandla kritiskt sjuka patienter. Kommissionen ledde EU:s gemensamma insats som handlade upp vaccin från flera företag och vaccineringen i medlemsländerna kom igång i slutet av året. EU:s institutioner anpassade sina arbetssätt för att underlätta distansarbete och Europaparlamentet genomförde för första gången digitala omröstningar. Medlemsländerna enades om tillfälliga lättnader i EU:s finanspolitiska regler och i statsstödsreglerna för att underlätta agerande på nationell nivå.

Förhandlingarna om EU:s fleråriga budgetram för perioden 2021–2027 stod i fokus. Europeiska rådet nådde i juli en överenskommelse om budgetramen, tillsammans med ett omfattande och tillfälligt återhämtningsinstrument som ska bidra i hanteringen av de ekonomiska och sociala konsekvenserna av pandemin. I överenskommelsen ingick en förordning om en villkorlighetsordning som innebär att utbetalningen av EU-stöd villkoras med att medlemsländerna respekterar grundläggande principer på rättsstatsområdet. Sedan ett par medlemsstater motsatt sig denna del av överenskommelsen, nådde Europeiska rådet i december en politisk överenskommelse som inte medförde några ändringar av förordningen. För regeringen är villkorlighetsordningen en central del av uppgörelsen.

Rättsstatsfrågorna fortsatte att stå högt upp på EU:s dagordning. Bakgrunden är den negativa utvecklingen i några av medlemsstaterna. Flera parallella diskussioner och processer pågår i EU:s institutioner för att på olika sätt försöka påverka utvecklingen i rätt riktning.

Under året avslutades den process som inleddes år 2016 när Storbritannien röstade för att lämna EU. Den första februari trädde utträdesavtalet i kraft. Förhandlingarna om den framtida relationen

inleddes i mars. Efter intensiva förhandlingar nådde EU och Storbritannien på julaftons eftermiddag en överenskommelse om den framtida relationen. Särskilt utmanande var det att enas i frågor om lika konkurrensvillkor, tvistlösning och tillgången till fiskevatten. Regeringen verkade för ett ordnat brittiskt utträde ur EU och en så bra framtida relation som möjligt.

Hotet mot klimatet är vår tids viktigaste utmaning. Under året togs flera initiativ för att skärpa unionens klimatarbete. Kommissionen lade under våren fram ett förslag till EU-klimatlag som ska utgöra ett övergripande ramverk för unionens omställning mot klimatneutralitet. Europeiska rådet kom i december överens om att skärpa EU:s utsläppsmål till minst minus 55 procent till 2030, som även kommer läggas fast i klimatlagen. Regeringen är pådrivande i klimatarbetet och lyfte särskilt fram vikten av att EU i tid lämnar in nationellt beslutade åtaganden under Parisavtalet och att varje enskild medlemsstat uppnår klimatneutralitet till 2050.

En väl fungerande inre marknad är en förutsättning för konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning i Europa. Kommissionen presenterade två meddelanden om dels efterlevnaden och genomförandet av inre marknadsregelverket, dels handelshinder, vilket regeringen arbetat aktivt för. Under året presenterade kommissionen dessutom en ny industristrategi för ett globalt konkurrenskraftigt, grönt och digitalt EU, och nya lagstiftningspaket för digitala tjänster och den digitala marknaden. Regeringen verkade för att EU ska vara världsledande på att tillvarata de möjligheter som digitaliseringen medför.

Under våren presenterade kommissionen en jämställdhetsstrategi som sträcker sig fram till år 2025. Strategin speglar väl regeringens prioriteringar på jämställdhetsområdet såsom att stoppa könsrelaterat våld, minska klyftorna på arbetsmarknaden samt att främja en jämn könsfördelning inom beslutsfattandet och politiken. Kommissionens strategi kommer att genomföras genom både integrering av jämställdhetsaspekter inom olika politikområden och riktade åtgärder.

Kommissionen presenterade under hösten ett direktivförslag om tillräckliga minimilöner, med målet att säkerställa att arbetstagarna i EU skyddas med tillräckliga minimilöner som tillåter en skälig levnadsstandard var de än arbetar. Regeringen menar att det finns ett begränsat utrymme för bindande åtgärder på EU-nivå om tillräckliga minimilöner. Utgångspunkten är att Sveriges nationella system och arbetsmarknadens parter autonomi ska värnas. Förhandlingarna om direktivförslaget väntas inledas under 2021.

Migrationsfrågan var fortsatt aktuell. Kommissionen presenterade under hösten ett förslag till en ny och heltäckande migrations- och asylpakt som ska bygga på solidaritet mellan medlemsstaterna. För regeringen är det viktigt att alla medlemsstater bidrar samt att asylsystemet är effektivt, rättssäkert, långsiktigt hållbart, humant och medger beslut av hög kvalitet som värnar asylrätten. Förhandlingarna om den nya inriktningen på politiken väntas fortsätta under de kommande åren.

Under året sattes EU:s inre säkerhet på prov. Terrorattentaten i Frankrike, Tyskland och Österrike påminde om att säkerheten inte kan tas för given. Attentaten fördömdes av EU:s stats- och regeringschefer. För regeringen är det viktigt att stärka det europeiska samarbetet för att stävja terrorism, våldsbejakande extremism, intolerans och gränsöverskridande brottslighet.

Oron i EU:s omvärld bestod. Regeringen drev på för såväl sanktioner som tydliga EU-uttalanden till stöd för befolkningen i Belarus efter valet och de efterföljande protesterna i landet. De ökade spänningarna i östra medelhavsregionen mellan framförallt Turkiet, Cypern och Grekland, men även mellan Turkiet och Frankrike, föranledde fördömanden och varningar från EU. EU fortsatte dialogen med Kina och diskuterade frågor som covid-19-pandemin, handel och klimat. I december enades rådet om en ny global sanktionsregim för att bemöta allvarliga kränkningar och brott mot mänskliga rättigheter.

Utfallet av det amerikanska presidentvalet den 3 november skapar förutsättningar för att utveckla den transatlantiska länken med fokus på gemensamma värden och intressen samt globalt inflytande. President Joe Biden har bjudits in till Bryssel för att möta medlemmarna i Europeiska rådet.

Regeringen fortsatte arbetet med att stärka delaktigheten, kunskapen och engagemanget kring EU-frågorna i Sverige. EU-ministern genomförde under sin EU-resa digitala besök i skolor runt om i Sverige. Under året innebar delaktighetsarbetet också andra möten med det civila samhället och olika aktörer. För regeringen är det viktigt att den kommande konferensen om EU:s framtid bidrar till att stärka dialogen om EU-samarbetet i frågor som är viktiga för medborgarna.

2 Information till och överläggning och samråd med riksdagen

Enligt riksdagsordningen ska regeringen redovisa sitt agerande i EU för riksdagen och varje år lämna en skrivelse om verksamheten i EU till riksdagen.

På grund av covid-19-pandemin ställdes den EU-politiska partiledardebatten, som skulle ägt rum i november, in. Regeringens EU-politiska deklaration presenteras i stället i samband med en debatt i januari 2021.

Regeringen ska informera riksdagen om sin syn på de dokument som EU:s institutioner överlämnat till riksdagen och som regeringen bedömer som betydelsefulla. Under året överlämnades därför 121 faktagromemorior (47 under 2019). Regeringen ska överlägga med utskotten i de frågor om EU-arbetet som utskotten bestämmer. Överläggningar om EU-frågor ägde rum vid drygt 50 tillfällen under året. Under året tog regeringen del av de 7 utlåtanden om granskningar av EU-dokument som riksdagen beslutade om.

Enligt regeringsformen ska regeringen löpande samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för EU-samarbetet. Denna samrådsskyldighet fullgörs enligt riksdagsordningen med EU-nämnden.

Under året ägde samråd rum inför möten i rådet och inför Europeiska rådet. Med hänsyn till de särskilda arbetsformer som pandemin krävde genomfördes samråd också inför videomöten som ersatte rådsmöten samt

inför videomöten med Europeiska rådets medlemmar. Återrapportering från dessa möten har gjorts.

Andelen separata skriftliga samråd med EU-nämnden ökade markant då det formella beslutsfattandet på rådsmöten till stor del ersattes av skriftliga beslutsförfaranden. Av samma anledning upphörde under vissa perioder under året de veckovisa skriftliga samråden om troliga A-punkter på rådets dagordningar.

En samlad redovisning av de fall där Sverige röstat nej eller avstått från att rösta i rådet finns i skrivelsens bilaga 3 Beslut i rådet 2020 som Sverige inte stött.

3 Europeiska rådet

Europeiska rådets extrainkallade möte den 20–21 februari

Europeiska rådets extrainkallade möte i februari ägnades helt åt förhandlingarna om den fleråriga budgetramen för 2021–2027. Mötet slutade utan uppgörelse eftersom Sverige och tre andra medlemsstater inte kunde acceptera det förslag som presenterades på grund av en allt för hög budgetvolym.

Videomöten med Europeiska rådets medlemmar den 10 mars, 17 mars, 26 mars och 23 april

Under våren hölls fyra videomöten där stats- och regeringscheferna diskuterade covid-19. Bland annat diskuterades metoder för att begränsa spridningen, pandemins konsekvenser för sysselsättning och ekonomi, säkerställande av fri rörlighet och tillgång till kritisk vårdutrustning, stärkande av forskningsinsatser, repatriering av EU-medborgare i tredjeland och samordnade åtgärder för in- och utreseförbud.

Den 23 april gav Europeiska rådets medlemmar kommissionen i uppdrag att lägga fram ett förslag om ett återhämtningsinstrument för finansiellt stöd med anledning av covid-19.

Videomöte med Europeiska rådets medlemmar den 6 maj

Europeiska rådets informella möte i Zagreb ställdes in på grund av covid-19 och ersattes av ett videomöte. På mötet deltog stats- och regeringschefer för länderna på västra Balkan och ett uttalande gjordes om dessa länders EU-närmande, reformprocesser, samarbetsområden med EU (t.ex. säkerhet, brottsbekämpning och migration) och EU:s föranslutningsstöd.

Videomöte med Europeiska rådets medlemmar den 19 juni

På mötet diskuterade stats- och regeringscheferna kommissionens reviderade förslag om EU:s fleråriga budgetram och ett nytt förslag om ett

återhämtningsinstrument mot bakgrund av covid-19. Som öppna diskussionspunkter kvarstod budgetens storlek, om återhämtningsinstrumentet skulle inriktas på lån eller bidrag, om korrigeringar (rabatter) av bidrag till EU:s budget och om villkorande av EU-medel med efterlevnad av rättsstatens principer.

Förhandlingarna med Storbritannien berördes kort och ledarna noterade också Rysslands bristande genomförande av Minsköverenskommelserna.

Europeiska rådets extrainkallade möte den 17–21 juli

Europeiska rådets möte den 17–21 juli ägnades helt åt förhandlingen om EU:s fleråriga budgetram för perioden 2021–2027. Efter fyra dagars möte lyckades stats- och regeringscheferna komma överens om en uppgörelse som också innefattade återhämtningsinstrumentet med anledning av covid-19-krisen. Uppgårelsen innefattade att stöd från EU ska villkoras med efterlevnad av rättsstatens principer och en fortsättning av systemet med rabatter på EU-avgiften. För svensk del resulterade förhandlingarna i en historiskt stor rabatt, som innebär att Sveriges EU-avgift som andel av vår BNI inte beräknas öka under de kommande sju åren.

Stats- och regeringschefernas överenskommelse innebar en viss modernisering av EU:s budget. En minskande andel ska läggas på jordbruks- och sammanhållningspolitik medan större satsningar blir möjliga på områden som forskning, innovation, digitalisering, migration och inte minst den gröna omställningen. Till detta kan läggas ett allt större klimatfokus i hela budgeten. Det överenskoms också att återhämtningsinstrumentet skulle finansiera både bidrag och lån till medlemsstaterna, men med en lägre andel bidrag än i kommissionens ursprungliga förslag.

Videomöte med Europeiska rådets medlemmar den 19 augusti

Den 19 augusti hölls ett videomöte med anledningen av situationen i Belarus. Stats- och regeringscheferna enades om att sända en tydlig signal om att EU inte erkänner valresultatet. På mötet diskuterades också Turkiets agerande i östra Medelhavet.

Europeiska rådets extrainkallade möte den 1–2 oktober

Den 1–2 oktober hölls ett extrainkallat möte i Europeiska rådet med anledning av den upptrappade situationen i östra Medelhavet. Eftersom statsministern av personliga skäl inte kunde delta, företrädde Sverige av Finlands statsminister.

På mötet uttryckte stats- och regeringscheferna full solidaritet med Grekland och Cypern och fördömde Turkiets kränkningar av Cyperns ekonomiska zon i samband med provborringar. De diskuterade också utvecklingen i Belarus där stats- och regeringscheferna förklarade valet som illegitimt, fördömde regimens övervåld mot fredliga demonstranter och beslöt om införandet av sanktioner.

Europeiska rådet uppmärksammade även den eskalerande konflikten i Nagorno Karabach, förgiftningen av den ryska oppositionspolitikern Aleksej Navalnyj, covid-19 och relationen mellan EU och Storbritannien. Slutsatser antogs också om EU:s relation med Kina, EU:s industripolitik, inre marknad och digitalisering.

Europeiska rådets möte den 15–16 oktober

Europeiska rådet den 15–16 oktober diskuterade förhandlingarna med Storbritannien, EU:s klimatmål, covid-19, EU:s förbindelser med Afrika, södra grannskapet, Belarus, Turkiet och nedskjutningen av flight MH17.

Upplägget för klimatkussionen var att en orienteringsdebatt vid detta möte skulle följas av behandling i december med målsättningen att nå en uppgörelse om ett nytt utsläppsmål till år 2030. På Sveriges initiativ ställde sig tolv medlemsstater bakom en deklaration till stöd för kommissionens förslag om minst 55 procents utsläppsminskningar.

Dagordningspunkten om EU:s förbindelser med Afrika syftade till att lägga den policymässiga grunden till den planerade högnivådialogen med företrädare för den Afrikanska unionen i Bryssel den 9 december. Högnivådialogen ställdes emellertid senare in.

Videomöten med Europeiska rådets medlemmar den 29 oktober och 19 november

I oktober och november hölls ytterligare två videomöten för avstämning av läget rörande smittspridningen av covid-19. Stats- och regeringscheferna diskuterade den epidemiologiska situationen, förbättrad EU-samordning, utveckling och distribution av vaccin, teststrategier och ömsesidigt erkännande av tester, smittspårning, karantänsföreskrifter och tillfälliga restriktioner för icke nödvändiga resor till EU.

Europeiska rådets möte den 10–11 december

På Europeiska rådet den 10–11 december diskuterades den fleråriga budgetramen, covid-19, klimat, säkerhet, förbindelserna mellan EU och USA, östra Medelhavet/Turkiet, södra grannskapet, belarusiska kärnkraftverket Astravets samt ett globalt EU-system för sanktioner avseende mänskliga rättigheter. Det blev ingen diskussion om förhandlingarna mellan EU och Storbritannien, utan enbart en kort lägesuppdatering av kommissionens ordförande Ursula von der Leyen.

På mötet enades stats- och regeringscheferna om den fleråriga budgetramen inklusive återhämtningspaketet. Uppgörelsen kom till stånd efter ett förklarande uttalande om genomförandet av den s.k. villkorlighetsordningen som kopplar EU-stöd till efterlevnad av rättsstatens principer. Uttalandet innebar att Ungern och Polen kunde lyfta sin blockering av budgetpaketet utan att några ändringar behövde göras i själva rättsakterna. Mötets svåraste diskussion handlade om klimat och överläggningarna om detta höll på hela natten. Till slut enades ledarna om en målnivå om minst 55 procents utsläppsminskningar till 2030. Stats- och

regeringscheferna enades också om att gå vidare med restriktiva åtgärder mot Turkiet med utökade listningar under den existerande sanktionsregimen. Skr. 2020/21:115

4 Delaktighet i EU-arbetet

Syftet med delaktighet i EU-arbetet är att stärka delaktigheten i demokratins beslutsprocesser inklusive beslut som fattas på EU-nivån. För att stärka delaktigheten i EU-arbetet har regeringen tagit ett flertal initiativ.

För att inspirera unga att engagera sig i EU-debatten har EU-ministern träffat skolelever digitalt i Sverige, totalt 23 skolor från Malmö till Luleå. Region Sörmland har också ingått EU-handslag med regeringen, vilket innebär att nästan samtliga regioner genomfört EU-handslag. I ett EU-handslag åtar sig de ingående parterna att vidta åtgärder för att stärka delaktigheten, kunskapen och engagemanget kring EU-relaterade frågor på hemmaplan.

I syfte att höja kunskapsnivån om EU för viktiga grupper i samhället har regeringen gett förnyade uppdrag till UHR, Sieps, Linnéuniversitet via Medieinstitutet Fojo och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor. Grupperna omfattar lärare, journalister, förtroendevalda och tjänstemän på kommunal och regional nivå, offentligt anställda och ungdomar.

Ett viktigt verktyg för att säkerställa att den svenska förvaltningen har ett helhetsperspektiv i EU-arbetet är att samråda tidigt i beslutsprocessen, t.ex. med EU-sakråd. Regeringen har arrangerat nio EU-sakråd, om bl.a. EU:s industripolitik och den gemensamma jordbrukspolitiken. Ett annat led i arbetet med att stärka regeringens samrådsformer är att statsministern två gånger per år bjuder in företrädare för arbetsmarknadens parter till ett EU-råd. Mötena utgör ett forum för dialog kring aktuella frågeställningar på EU:s dagordning.

5 Framtidskonferensen

Kommissionens ordförande har utlyst en konferens om Europas framtid. Konferensen syftar till att stärka demokratin i Europa och öka medborgarnas möjlighet att göra sin röst hörd. Avsikten var att konferensen skulle löpa 2020–2022, men starten har försenats på grund av pandemisituationen.

I Sverige har diskussionen om EU:s framtid pågått genom olika initiativ under de senaste åren. Regeringen deltar i dialogen genom sitt pågående arbete för en ökad delaktighet i EU. Målsättningen är att medborgarnas möjligheter att ha insyn i och vara delaktiga i beslut som fattas på EU-nivå ska öka och bli mer likvärdig den kommunala, regionala och nationella nivån. Att sprida information och kunskap om EU-politiken och att lyssna på medborgarna är grundläggande medel för att nå denna målsättning. Därför är utgångspunkten för regeringens deltagande i framtidskonferensen ett ambitiöst delaktighetsarbete.

Regeringen prioriterar dialog om konkreta gemensamma lösningar på gränsöverskridande samhällsproblem i Europa. Detta avspeglar målet om ett handlingskraftigt EU för medborgarna som genomsyrar regeringens prioriteringar för lagstiftningsperioden 2019–2024 liksom till EU:s strategiska agenda. Regeringens sakliga prioriteringar fokuserar på fem områden: demokratin och rättsstaten, klimatet, jobb, migration och säkerhet. Dessa blir vägledande för regeringens deltagande i framtidskonferensen.

6 Rättsstatens principer inom EU

Rättsstatsfrågorna står fortsatt högt upp på EU:s dagordning. Bakgrunden är den negativa utvecklingen i några av medlemsstaterna. Flera parallella diskussioner och processer pågår i EU:s institutioner för att på olika sätt försöka påverka utvecklingen i rätt riktning.

I slutsatserna från mötet i juli erinrade Europeiska rådet om vikten av att rättsstatsprincipen och EU:s grundläggande värden respekteras i förhållande till unionens budget. Syftet är att skydda EU:s budget i situationer där unionens ekonomiska intressen kan vara hotade på grund av generella brister som rör rättsstatsprincipen i en medlemsstat. Europeiska rådet kom överens om att en villkorlighetsordning (som villkorar EU-utgifter med efterlevnad av rättsstatsprincipen) skulle inrättas för att skydda budgeten och det nya återhämtningspaketet.

Kommissionen aktiverade i december 2017 det s.k. artikel 7-förfarandet mot Polen med motiveringen att det rådde en tydlig risk för brott mot rättsstatens principer efter de reformer av rättsväsendet som inletts. Under året har kommissionen uppdaterat rådet om utvecklingen på rättsstatsområdet i Polen.

Europaparlamentet tog i september 2018 initiativet att initiera ett artikel 7-förfarande mot Ungern. I sitt motiverade yttrande anger Europaparlamentet att det finns en klar risk för att landet åsidosätter EU:s grundläggande värderingar, i synnerhet när det gäller rättsväsendets oberoende, korruption, flyktingars rättigheter, föreningsfrihet, akademisk frihet och yttrandefrihet. Under året har kommissionen uppdaterat rådet om utvecklingen när det gäller unionens värden i Ungern.

Parallellt med artikel 7-förfarandena har kommissionen initierat flera överträdelseförfaranden mot Ungern och Polen om unionens gemensamma värden och rättsstatsprincipen. Regeringen har intervenerat till stöd för kommissionen i två sådana mål. Regeringen har även yttrat sig i flera mål om begäran om förhandsavgörande när det gäller respekten för rättsstatsprincipen vid genomförandet av nationella reformer.

Covid-19-pandemin aktualiserade viktiga rättsstatsfrågor som fortfarande diskuteras i Europa. Från mitten av mars har kommissionen övervakat de åtgärder i medlemsstaterna som påverkar rättsstatsprincipen, demokratin och de grundläggande rättigheterna. I de landsspecifika rekommendationerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen erinrades i augusti om att dessa undantagsåtgärder bör vara nödvändiga, proportionerliga, tidsbegränsade och föremål för granskning.

Den europeiska rättsstatsmekanismen introducerades under 2020 vilket har resulterat i kommissionens första årliga rapport om rättsstatsituationen inom EU och dess medlemsstater. Baserat på denna rättsstatsrapport har rådet för allmänna frågor inlett en mer strukturerad årlig rättsstatsdialog. Mekanismen är förebyggande och är inte strikt avsedd att kontrollera efterlevnaden av EU-rätten.

Kommissionens första årliga rapport om rättsstatsituationen i EU presenterades i september (se faktapromemoria 2019/20:FPM26). Fyra områden har granskats av kommissionen: de nationella rättssystemen, åtgärder mot korruption, mediamångfald samt kontroll och balans i det institutionella beslutssystemet.

Rådet för allmänna frågor hade i oktober med rapporten som grund en första horisontell diskussion om rättstatsutvecklingen inom unionen. I november hade rådet för allmänna frågor fem landspecifika diskussioner med Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Danmark och Estland. Även justitieministrarna behandlade rapporten i december med särskilt fokus på de nationella domstolarnas roll för EU-samarbetet.

Regeringen ställer sig positiv till kommissionens årliga rapport om rättsstatsutvecklingen i EU. Den är en god grund för fortsatt diskussion och erfarenhetsutbyte i syfte att förebygga att rättsstatsproblem uppkommer eller förvärras. Rapporten identifierar allvarliga utmaningar på rättsstatsområdet i några medlemsstater. Förordningen om en villkorlighetsordning som länkar rätten till EU-stöd till efterlevnad av rättsstatsprincipen är ett viktigt nytt instrument.

7 EU:s fleråriga budgetram 2021–2027

Kommissionen presenterade sitt förslag till en flerårig budgetram för åren 2021–2027 (MFF) i maj 2018 (se faktapromemoria 2017/18:FPM99). Den totala utgiftsvolymen i förslaget uppgick till 1,11 procent (exklusive instrument utanför ramen) av EU27:s samlade BNI.

Den 17–21 juli nådde Europeiska rådet en politisk uppgörelse om nästa fleråriga budgetram, systemet för egna medel, en villkorlighetsordning till skydd för unionens budget (rättsstatskonditionalitet) samt om ett europeiskt återhämtningsinstrument (se avsnitt 20.1.3). Sammanlagt uppgick medlen som genom denna överenskommelse ställs till förfogande till över 1800 miljarder euro 2021–2027 i 2018 års priser. Därefter presenterade ordförandeskapet reviderade förslag för de rättsakter som har koppling till EU:s budgetram, dvs. den fleråriga budgetramsförordningen, egna medelsbeslutet med stödjande rättsakter, förordningen om återhämtningsinstrumentet och villkorlighetsordning för skydd av unionens budget samt det interinstitutionella avtalet om den fleråriga budgetramen.

Av dessa förhandlades den fleråriga budgetramsförordningen, villkorlighetsordning för skydd av unionens budget samt det interinstitutionella avtalet om den fleråriga budgetramen med Europaparlamentet. En överenskommelse nåddes med Europaparlamentet den 10 november. Europeiska rådet kunde i december slutligen bekräfta

paketet för den fleråriga budgetramen och det formella beslutet fattades av rådet den 17 december efter att även Europaparlamentet godkänt rättsakterna.

Slutsatserna från Europeiska rådet i juli genomförs också genom närmare 50 rättsakter som styr EU:s sektorsprogram, dvs. innehållet i politiken. Dessa rättsakter är föremål för triloförhandlingar och rättsakternas innehåll redovisas under respektive sakområde i skrivelsen.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni, juli, oktober, november och december. Därutöver ägde ett informationstillfälle rum med finansutskottet i maj och november.

Regeringen har agerat i enlighet med de med riksdagen avstämda svenska målsättningarna inför förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram och några av de mest centrala delarna av uppgörelsen innefattar:

- Ett åtagandetak om 1074 miljarder euro för hela perioden. Med hänsyn till att Storbritanniens bidrag upphör, att EDF inkluderas i budgetramen och beaktat inflationen bedömer regeringen att detta är jämförbart med innevarande nivåns andel av BNI.
- Genom en historiskt stor rabatt på Sveriges avgift har den svenska avgiftsnivån kunnat hållas nere. Avgiften som andel av BNI beräknas motsvara innevarande avgiftsnivåer som andel av BNI i genomsnitt.
- Budgetramen är mer än tidigare inriktad på gemensamma åtgärder som säkerhet, migration, konkurrenskraft, forskning, miljö och klimatomställning. Detta har framförallt skett genom minskade anslag för jordbruksstöd och strukturfonder.
- Det ska även kosta att inte ta ansvar. Med villkorlighetsordningen till skydd av unionens budget finns nu ett effektivt verktyg till förfogande i det fall en medlemsstat inte lever upp till unionens grundläggande värden som rättsstatens principer.
- Det var nödvändigt att få på plats ett återhämtningspaket för att få fart på den europeiska ekonomin efter covid-19-pandemin. Regeringen vill att dessa nödvändiga reformer och offentliga investeringar ska bidra till en långsiktigt hållbar tillväxt och stödja den digitala och gröna omställningen inom EU. Investeringar finansierade genom återhämtningsinstrumentet ska till minst 30 procent avse klimat- och miljöinriktade åtgärder.
- Regeringen vill se en mer effektiv kontroll av hur EU-medel används. Trots att budgetramen minskar innebär återhämtningsinstrumentet att de tillgängliga medlen för att genomföra unionens politik totalt sett ökar. Den ökade utgiftsvolymen innebär att det blir ännu viktigare att pengarna används på rätt sätt. Exempelvis får Europeiska byrån för bedrägeribekämpning utökade resurser och mandat för att säkerställa att betalningar utförs korrekt.
- Systemet för egna medel kommer fortsättningsvis bestå av avgiftskomponenter baserade på BNI, momsbas och tulluppbörd. Tullbehållningen för medlemsstaterna ökar. Dessutom får Sverige en ny och större rabatt. De nya egna medel som tillkommer baseras på en avgiftskomponent baserad på icke materialåtervunnen plast.

Triloförhandlingarna resulterade i några förändringar av MFF-uppgörelsen. Framförallt tillfördes 12,5 miljarder euro till en rad s.k.

Skr. 2020/21:115 flaggskeppsprogram, t.ex. forskning och innovationsprogrammet Horisont Europa, EU:s hälsoprogram (EU4Health) och Erasmus+.

Utöver detta förändrades förordningen om en villkorlighetsordning (rättsstatskonditionalitet) i positiv riktning som möjliggör ett effektivt genomförande och det tillkom även mer ambitiösa skrivningar om klimat och miljö. Dessutom kom man överens om en färdplan för att föreslå nya egna medel. Denna innebär inget åtagande om att anta sådana. Det var sammantaget hela MFF-paketet inklusive dessa förändringar som slutligen antogs den 17 december. Under 2021 väntas medlemsstaterna ratificera systemet för egna medel i nationella parlament.

8 Den europeiska terminen

8.1 Europeiska terminen för stärkt ekonomisk samordning

Den tionde europeiska terminen inleddes med att kommissionen i december 2019 presenterade sin årliga hållbara tillväxtstrategi med förslag till prioriteringar för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i EU. Strategin ersatte den årliga tillväxtöversikten.

I februari publicerade kommissionen landrapporter med fördjupade analyser över medlemsstaternas ekonomier. Landrapporterna är en del i uppföljningen inom ramen för den europeiska terminen och är en analytisk grund för de landsspecifika rekommendationerna. Eftersom landrapporterna publicerades efter att konsekvenserna av covid-19-pandemin börjat anas, har de landsspecifika rekommendationerna endast delvis utgått från landrapporterna.

I april överlämnade Sverige sina nationella reform- respektive konvergensprogram till kommissionen. Efter att medlemsstaterna bidragit med sina nationella reformprogram och stabilitets- eller konvergensprogram analyserade kommissionen dessa med hänsyn till medlemsstaternas relativa utgångslägen och nationella förutsättningar. Kommissionen presenterade resultatet av sin analys den 20 maj i form av ett meddelande och förslag till landsspecifika rekommendationer till medlemsstaterna.

Rekommendationerna identifierar normalt sett de huvudsakliga utmaningar som kommissionen anser att medlemsstaterna borde prioritera de kommande 12–18 månaderna för att leva upp till målsättningarna i Europa 2020-strategin, stabilitets- och tillväxtpakten och det makroekonomiska obalansförfarandet. För 2020 års termin var rekommendationerna anpassade för att reflektera medlemsstaternas hantering av konsekvenserna av covid-19-pandemin. Alla medlemsstater fick därför en kortsiktig och en lång-/medellångsiktig rekommendation för att hantera de akuta konsekvenserna av krisen samt för att främja återhämtningen. Därtill fick Sverige en rekommendation om att effektivisera penningtvättstillsynen och tillämpa regelverket mot

penningtvätt effektivt. Under juni och juli behandlades kommissionens förslag till landsspecifika rekommendationer i rådsstrukturen. Skr. 2020/21:115

Vid Europeiska rådet den 18–19 juni ställde sig stats- och regeringscheferna bakom de landsspecifika rekommendationerna. De landsspecifika rekommendationerna godkändes och antogs sedan formellt av rådet i juli.

Samråd med EU-nämnden ägde rum ett flertal gånger mellan december och februari och i mars, juni och juli.

Även samråd med arbetsmarknadens parter, det civila samhällets organisationer samt den lokala och regionala nivån ägde rum vid ett flertal tillfällen under året.

8.2 Sveriges nationella reformprogram 2020

Inom den europeiska terminen ska medlemsstaterna i april varje år utarbeta nationella reformprogram där de redogör för genomförandet av Europa 2020-strategin i den nationella politiken.

Finansutskottet informerades om Sveriges nationella reformprogram 2020 innan det överlämnades till kommissionen.

8.3 Sveriges rekommendationer 2020

Inom ramen för den europeiska terminen antog rådet i juli tre landsspecifika rekommendationer till Sverige med följande lydelse:

Härigenom rekommenderas Sverige att 2020 och 2021 vidta följande åtgärder:

- 1 I enlighet med den allmänna undantagsklausulen vidta alla nödvändiga åtgärder för att effektivt hantera pandemin, hålla igång ekonomin och stödja den påföljande återhämtningen. När de ekonomiska förhållandena tillåter, driva en finanspolitik som syftar till att nå en välgenomtänkt offentligfinansiell ställning på medellång sikt och säkerställa en hållbar skuldsättning, samtidigt som investeringarna stärks. Säkerställa hälso- och sjukvårdssystemets resiliens, däribland genom tillräcklig tillgång till kritiska medicinska produkter, infrastruktur och personal.
- 2 Främja innovation och stödja utbildning och färdighetsutveckling. Tidigarelägga mogna offentliga investeringsprojekt och främja privata investeringar för att stödja den ekonomiska återhämtningen. Inrikta investeringarna på den gröna och digitala omställningen, särskilt ren och effektiv produktion och användning av energi, högteknologiska och innovativa branscher, 5G-nät och hållbara transporter.
- 3 Effektivisera penningtvättstillsynen och tillämpa regelverket mot penningtvätt effektivt.

9 Den europeiska pelaren för sociala rättigheter

I januari presenterade kommissionen sitt meddelande ”Ett starkt socialt Europa för rättvis omställning” (2019/20:FPM16). I meddelandet beskrivs vägen mot en handlingsplan för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Initiativ på EU-nivå som stöder genomförandet av pelaren presenteras.

Meddelandet avses utgöra starten på en bred diskussion och var på offentligt samråd under 2020. Regeringen svarade på samrådet. Regeringen höll i början av november EU-sakråd på tjänstemannanivå med arbetsmarknadens parter och med det civila samhället.

Överläggning i arbetsmarknadsutskottet hölls i november och socialutskottet informerades i november.

10 Utvidgningsprocessen

10.1 Kommissionens utvidgningsstrategi

I februari presenterade kommissionen ett förslag till en förbättrad utvidgningsprocess (se faktrapromemoria 2019/20:FPM22). Förslaget godkändes av rådet den 25 mars och samtidigt fattades beslut om att inleda anslutningsförhandlingar med Albanien och Nordmakedonien. Förhandlingar om ramverken för Albanien och Nordmakedoniens anslutningsförhandlingar inleddes i rådet under sommaren. I oktober presenterade kommissionen det årliga utvidgningspaketet med bedömningar och rekommendationer om samtliga utvidgningsländers EU-närmanden det senaste året. Utvidgningspaketet bestod av ett övergripande meddelande och landrapporter för kandidatländerna Albanien, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien och Turkiet, samt för de potentiella kandidatländerna Bosnien och Hercegovina samt Kosovo.

10.2 Samarbets- och verifikationsmekanismen

Samarbets- och verifikationsmekanismen (CVM) upprättades vid Bulgariens och Rumäniens respektive EU-anslutning. Under året presenterade kommissionen inte någon rapport för Bulgarien eller Rumänien. Rådsarbetsgruppen COVEME höll ett möte med tillhörande muntliga uppdateringar om situationen för rättsstatsfrågor i Bulgarien och Rumänien.

10.3 Albanien

Skr. 2020/21:115

Den 25 mars fattade rådet beslut om att inleda anslutningsförhandlingar med Albanien men också att landet dessförinnan måste genomföra ett antal reformer. I sin landrapport för Albanien från oktober framhöll kommissionen framsteg i reformarbetet, inklusive på rättsstatsområdet där det dock återstod utmaningar i bl.a. arbetet med att bekämpa korruption och organiserad brottslighet.

10.4 Bosnien och Hercegovina

I sin landrapport för Bosnien och Hercegovina från oktober konstaterade kommissionen att det inte har skett några framsteg på grundläggande områden såsom rättsstatsfrågor, rättsreform och i kampen mot organiserad brottslighet. Kommissionen välkomnar att presidentrådet under våren fattade beslut om att landet med nya krafter ska ta sig an EU-närmandet och de 14 prioriteringar som behöver beaktas innan kandidatlandsstatus kan bli aktuellt. Prioriteringarna rör bl.a. områdena demokrati, rättsstat, mänskliga rättigheter och offentlig förvaltning och inkluderar även att val genomförts i Mostar.

10.5 Kosovo

I sin landrapport för Kosovo från oktober konstaterade kommissionen att det endast har skett begränsade framsteg såväl i genomförandet av stabiliserings- och associeringsavtalet som i de prioriterade områdena inom den europeiska reformagendan. Kosovo behövde skyndsamt återuppta reformarbetet. Den av EU faciliterade normaliseringsdialogen mellan Kosovo och Serbien återupptogs i juli.

10.6 Nordmakedonien

Den 25 mars fattade rådet beslut om att inleda anslutningsförhandlingar med Nordmakedonien. Kommissionen framhöll i sin landrapport att Nordmakedonien hade gjort ytterligare reformframsteg inom rättsväsendet, underrättelse- och säkerhetstjänsterna och inom annan statlig förvaltning.

10.7 Montenegro

Inom ramen för Montenegros anslutningsförhandlingar har samtliga 35 kapitel öppnats för förhandling och tre av dessa är preliminärt stängda. För att öka förhandlingstakten behövde Montenegro, enligt kommissionens landrapport, uppvisa mer konkreta resultat, särskilt när det gällde rättsstatsfrågor, kampen mot organiserad brottslighet och korruption.

10.8 Serbien

Sammanlagt har 18 av 35 kapitel öppnats för förhandling, varav två är preliminärt stängda. Under året öppnades inget kapitel i Serbiens anslutningsförhandlingar. För att öka förhandlingstakten behövde Serbien, enligt kommissionens landrapport, uppvisa bättre resultat på rättsstatsområdet, inklusive fria medier och arbetet mot korruption. Den av EU faciliterade normaliseringsdialogen mellan Kosovo och Serbien återupptogs i juli.

10.9 Turkiet

Kommissionens landrapport från 2020 konstaterade en tillbakagång på flera områden. Rådet för allmänna frågor konstaterade den 18 juni 2019 att Turkiet fortsätter att röra sig bort från EU och att öppnande av nya förhandlingskapitel inte övervägts.

Rådsslutsatserna om nordöstra Syrien från oktober 2019 är fortsatt relevanta med starka nationella ställningstaganden när det gäller vapenexport till Turkiet med anledning av Turkiets militära offensiv i nordöstra Syrien som inleddes oktober 2019.

Den 27 februari beslutade rådet att vidta restriktiva åtgärder mot två individer inom ramen för den sanktionsregim som inrättades 2019 med anledning av Turkiets olagliga bormningsverksamhet i Cyperns ekonomiska zon och kontinentalsockel. Den 6 november beslutade rådet att förlänga sanktionsregimen till och med den 12 november 2021.

Den 10–11 december antog Europeiska rådet slutsatser som konstaterade att Turkiet har fortsatt att agera provokativt gentemot vissa medlemsstater. Europeiska rådet uppmanade rådet att anta ytterligare listningar inom ovan nämnda sanktionsregim. Europeiska rådet bekräftade samtidigt möjligheten att lansera en positiv politisk agenda mellan EU och Turkiet med fokus på ekonomi och handel, mellanfolkliga relationer, högnivådialog och migration, detta under förutsättning att Turkiet visade prov på att man önskade ett genuint partnerskap med EU och att lösa konflikter genom dialog och i enlighet med folkrätten. Slutsatserna var en uppföljning på Europeiska rådets slutsatser från 1–2 oktober.

Under året fortsatte genomförandet av det gemensamma uttalandet om migration från mötet mellan EU och Turkiet den 18 mars 2016. EU:s stöd genom Faciliteten för flyktingar i Turkiet fortsatte.

10.10 EU:s finansiella stöd till västra Balkan och Turkiet

Instrumentet för EU:s förmedlemskapsstöd (IPA II) har till syfte att stödja utvidgningsländernas EU-närmande genom bl.a. kapacitetsbyggande inom offentlig förvaltning. För att stödja länderna på västra Balkan under covid-19-pandemin omfördelades medel inom ramen för IPA II-instrumentet för att möta ökade behov inom t.ex. hälsosektorn. EU:s förmedlemskapsstöd till Turkiet fortsatte under 2020 att sänkas, i ljuset av den politiska

utvecklingen i landet. Av kvarvarande stöd har en ökad andel gått till insatser till stöd för det civila samhället. Genom Faciliteten för flyktingar i Turkiet gav EU fortsatt stöd till flyktingmottagandet i Turkiet.

Skr. 2020/21:115

11 EU:s strategi för Östersjöregionen

Den 30 juni avslutades det finska ordförandeskapsåret med de nationella samordnarna för Östersjöstrategin och därefter tog det tyska ordförandeskapet vid. Finlands ordförandeskap präglades av omfattande arbete med att revidera handlingsplanen för genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen. I juli enades de nationella samordnarna om en ny reviderad handlingsplan, som väntas träda i kraft i februari 2021.

Den reviderade handlingsplanen är mer komprimerad och användarvänlig. Den har en tydligare och mer strategisk koppling till övrig EU-politik, framförallt när det gäller den strategiska agendan och den gröna given. En av de stora förändringarna är det nytillkomna administrativa och tekniska stödet ”Baltic Strategy Point” (BSP). Syftet är att förbättra koordineringen av strategin, ansvara för utvecklingen av kapacitetsbyggandet, säkerställa kunskapsutbyte samt ge stöd till samarbete med länder utanför EU i regionen.

I december antogs rådsslutsatser om EU:s fyra makroregionala strategier (MRS), varav EU:s strategi för Östersjöregionen är en av dem. Slutsatserna är baserade på kommissionens lägesrapport om genomförandet av Östersjöstrategin där rådet bland annat ser ljus på MRS möjlighet att bidra till genomförandet av EU:s prioriteringar. Därtill anses MRS kunna bidra till en mer effektiv social och ekonomisk återhämtning efter covid-19-pandemin.

Slutligen kan det noteras att det elfte årliga forumet för EU:s strategi för Östersjöregionen, genomfördes digitalt i oktober på grund av covid-19-pandemin. Det övergripande temat var innovation och hållbarhet.

12 Medborgarinitiativet

I januari trädde den nya förordningen om det europeiska medborgarinitiativet i kraft ((EU) 2019/788). Med anledning av covid-19-pandemin presenterade kommissionen i maj ett förslag till förordning om tillfälliga åtgärder om de tidsfrister för insamling, kontroll och granskning av stödförklaringar som föreskrivs i förordningen om det europeiska medborgarinitiativet. Beslut fattades vid rådsmöte den 15 juli.

Den justerade förordningen ((EU) 2020/1040) innebär att organisationerna av ett medborgarinitiativ och den myndighet som utför kontroll kan få sina respektive perioder för insamling och kontroll förlängda med inledningsvis 3 månader.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli.

13 Sammanhållningspolitiken

Kommissionen presenterade 2018 förslag till fyra förordningar om sammanhållningspolitiken för perioden 2021–2027 (se faktapromemoria 2017/18:FPM133 och 2017/18:FPM137). Dessa avsåg gemensamma bestämmelser för EU:s struktur och investeringsfonder (CPR), Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden plus (ESF+) och Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg).

I januari presenterade kommissionen ett förslag till förordning om att inrätta en fond för en rättvis omställning (JTF) (se faktapromemoria 2019/20:FPM15) och följdändringar i förslaget om CPR.

Information till näringsutskottet om JTF lämnades i februari följt av överläggning i april.

Kommissionen lade i mars fram förslag om särskilda åtgärder för att i nuvarande programperiod 2014–2020 mobilisera investeringar i medlemsstaternas hälso- och sjukvårdssystem samt i andra sektorer som reaktion på covid-19-pandemin. Förslaget kallas Investeringsinitiativ mot coronaeffekter (se faktapromemoria 2019/20:FPM31).

I maj presenterade kommissionen ytterligare förslag med anledning av covid-19-pandemin som innehöll en rad förslag, däribland det nya initiativet React-EU för programperioden 2014–2020. Samtidigt presenterades ändrade förslag till förordningar om CPR, Eruf, ESF+ och JTF för programperioden 2021–2027 (se faktapromemoria 2019/20:FPM47 och 2019/20:FPM51).

Ändringarna syftar till att utvidga stödberättigade insatser för återhämtning. Förslagen öppnar för ytterligare stödberättigande insatser inom bl.a. nationella hälsovårdssystem, turism och kultur och stöd till små och medelstora företag.

När det gäller ESF+ syftar det ändrade förslaget bl.a. till att främja ungdomars sysselsättning och att motverka barnfattigdom.

Överläggning med näringsutskottet om React-EU ägde rum i juni. Överläggning med arbetsmarknadsutskottet om ESF+ ägde rum i juni.

Den 15 juni hölls ett informellt videomöte om sammanhållningspolitiken. Information gavs till näringsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

Under året har trilogförhandlingar om lagstiftningspaketet för sammanhållningspolitiken för 2021–2027 ägt rum.

Arbetsmarknadsutskottet informerades om ESF+ i februari, juni, september och november. Socialutskottet informerades i juni.

14 Agenda 2030-samarbetet i EU

Kommissionens arbetsprogram för 2020 som publicerades i januari underströk att FN:s globala mål för hållbar utveckling och Agenda 2030 skulle tjäna som en vägledande kompass för kommissionens interna och externa arbete. Ambitionen från kommissionen är att Agenda 2030 ska

genomsyra alla politikområden och initiativ. Alla kommissionärer är ansvariga för genomförandet av Agenda 2030 inom sina områden.

EU har under året arbetat fram gemensamma ståndpunkter inför den globala uppföljningen av Agenda 2030 inom ramen för FN:s politiska högnivåforum om hållbar utveckling (HLPF). EU och dess medlemsstater deltog aktivt vid HLPF som anordnades digitalt i juli. Inför forumet presenterade Eurostat sin årliga statusrapport om genomförandet av Agenda 2030.

Under hösten inrättades en frivillig strategigrupp under rådsarbetsgruppen för Agenda 2030 för att diskutera de 21 delmål i Agenda 2030 som löper ut 2020 och hur EU bör ställa sig till hanteringen av dessa. Kommissionen publicerade i november ett arbetspapper som förtydligar hur kommissionen åtar sig att genomföra Agenda 2030 i sina politiska prioriteringar och hur kommissionen följer och utvärderar genomförandet på medlemsstats- och EU-nivå.

15 Förhandlingen om en ny relation med Storbritannien

Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, herefter Storbritannien, anmälde den 29 mars 2017 sin avsikt att utträda ur EU och Euratom i enlighet med artikel 50 i EU-fördraget. Den första delen av förhandlingarna handlade om att säkerställa ett brittiskt utträde ur EU under ordnade former.

Den 17 oktober 2019 ställde sig Europeiska rådet (art. 50) bakom utträdesavtalet och godkände den politiska förklaringen. Efter att den brittiska utträdeslagstiftningen godkänts kunde avtalet undertecknas av parterna den 24 januari 2020 och godkännas av Europaparlamentet den 29 januari. Därefter kunde rådet (art. 50), på EU:s vägnar, ingå utträdesavtalet med Storbritannien den 30 januari.

Storbritannien kunde mot denna bakgrund lämna EU och Euratom den 1 februari under ordnade former.

Genom utträdesavtalet inrättades en övergångsperiod fram till årets slut, under vilken den framtida avtalsrelationen skulle förhandlas. Under övergångsperioden fortsatte Storbritannien att tillfälligt delta i den inre marknaden och EU:s tullunion.

Rådet för allmänna frågor beslutade den 25 februari att bemyndiga kommissionen att inleda förhandlingar om den nya relationen med Storbritannien på EU:s vägnar. Förhandlingarna har genomförts med beaktande av de förhandlingsdirektiv som antogs samtidigt med bemyndigandet (se faktapromemoria 2019/20:FPM18).

En principiell överenskommelse om ett handels- och samarbetsavtal mellan EU och Storbritannien nåddes den 24 december. Rådet beslutade den 29 december att godkänna och underteckna, på EU:s vägnar, och att provisoriskt tillämpa avtalet. EU och Storbritannien undertecknade avtalet den 30 december.

Den rättsliga grunden för avtalet är artikel 217 i EUF-fördraget genom vilken EU får ingå avtal som innebär associering med tredjeland med ömsesidiga rättigheter och förpliktelser, gemensamt uppträdande och särskilda förfaranden. Enligt artikel 218 i EUF-fördraget ska rådet anta beslut om ingående av ett associeringsavtal efter Europaparlamentets godkännande.

Då Europaparlamentet inte hade möjlighet att behandla avtalet innan utgången av övergångsperioden tillämpas avtalet initialt, från och med den 1 januari 2021, provisoriskt i avvaktan på att Europaparlamentet kan godkänna avtalet. Därefter kan rådet med enhällighet ingå avtalet på EU:s vägnar.

Regeringen har redogjort för de konsekvenser som kunnat inträffa i olika scenarier och om vikten av förberedelser (se faktapromemoria 2019/20:FPM62).

15.1 Avtalet om handel och samarbete mellan EU och Storbritannien

Avtalet är grunden för ett brett partnerskap som syftar till att upprätthålla ett område av välbefinnande och goda grannskapsrelationer baserat på gemensamma värden och samarbete.

Gemensamma bestämmelser

Den första delen av avtalet innehåller gemensamma bestämmelser som ligger till grund för avtalsrelationen och det institutionella ramverket. Ett partnerskapsråd inrättas som på politisk nivå ska övervaka att målen med avtalet uppfylls. Det ska även underlätta genomförande och tillämpning av avtalet samt bistå parterna med strategisk vägledning. Beslut som fattas av partnerskapsrådet ska vara bindande för parterna.

Ekonomiska partnerskapet

Den andra delen reglerar det ekonomiska partnerskapet och innehåller bestämmelser om handel med varor och tjänster, finansiella tjänster, digital handel, immateriella rättigheter, energimarknadsfrågor, offentlig upphandling och regelsamarbete. Sammantaget är det ett brett och djupt frihandelsavtal som innebär tull- och kvotfri handel för samtliga varukategorier. För att varan ska vara tullfri krävs att den uppfyller kraven för ursprung.

Det finns bestämmelser om förenklade handelsprocedurer. Avtalet inkluderar också sanitära och fytosanitära frågor (SPS) när det gäller handel med livsmedel, djur och växter.

När det gäller tjänster och investeringar regleras frågor om marknadstillträde, icke-diskriminering, licens- och kvalifikationsprövning och det finns regler om leverantörstjänster och telekomtjänster med mera. Avtalet innehåller åtaganden om tillfällig personrörlighet i affärssyften. För den digitala handeln åtar sig parterna att inte begränsa överföringar av

personuppgifter över gränserna. I avsnittet regleras också bl.a. frågor om tullfrihet för elektroniska tjänster, slutande av avtal på elektronisk väg, elektronisk autentisering och konsumentskydd, underbyggt av bestämmelser om fortsatt högt skydd av personuppgifter.

Under en period om sex månader kan personuppgifter fortsätta överföras till Storbritannien, i avvaktan på ett beslut enligt EU:s dataskyddsförordning om adekvat skyddsnivå. Brittiska företag kan inte enligt avtalet sälja finansiella tjänster till EU (genom s.k. ”passporting”) eller tvärtom. För att det ska vara möjligt krävs likvärdighetsbeslut (ekvivalensbeslut) från kommissionen respektive brittiska myndigheter.

Skyddet för immateriella rättigheter omfattar varumärkesrätt, mönsterrätt, rätt till tilläggsskydd för bl.a. läkemedel, upphovsrätt, växtförädlarrätt och bestämmelser om företagshemligheter. När det gäller energifrågor ger avtalet Storbritannien tillträde till den inre marknaden för el och gas och syftar till att främja handel och investeringar i dessa sektorer. Parterna ska även främja säker och hållbar energi och fortsätta samarbetet om havsbaserad förnybar energiproduktion i Nordsjön.

Det ekonomiska partnerskapet är underbyggt av målsättningen att garantera en jämn spelplan och lika villkor för att säkerställa fri och rättvis konkurrens. Det finns gemensamma regler och standarder för statligt stöd, konkurrens, beskattning, arbetstagar skydd, miljöstandarder och målsättningar för klimatutsläpp och samarbete på klimatområdet.

Vidare reglerar avtalet luftfartsförbindelser mellan EU och Storbritannien och det finns bestämmelser om bl.a. bolagssamarbete, luftfartssäkerhet och -skydd. När det gäller trafikrättigheter innebär avtalet att vardera parts flygbolag får trafikera den andra partens territorium, punkt till punkt, och ta med samt hämta upp betalande passagerare och gods. Det finns möjlighet att komplettera avtalet med bilaterala avtal mellan en medlemsstat och Storbritannien.

Avtalet reglerar också att åkerier från EU respektive Storbritannien som har tillstånd får utföra internationella godstransporter på väg. När det gäller marknadstillträdet för godstransporter finns en rätt att utföra tillfälliga inrikestransporter – så kallade cabotagetransporter – i samband med den internationella transporten.

Inom ramen för det ekonomiska partnerskapet har parterna enats om ett fiskeavtal som omfattar över 100 fiskebestånd som är gränsöverskridande mellan EU och Storbritannien men också bestånd som delas mellan EU, Storbritannien och andra kuststater. Avtalet innehåller bl.a. också gemensamma målsättningar för en hållbar förvaltning av fiskebestånden.

Avsnittet innehåller en överenskommelse om fortsatt ömsesidigt tillträde till varandras vatten samt en ny fördelning av fiskemöjligheterna som ska fasas in gradvis under fem år. Efter infasningsperioden ska tillträde och fördelning diskuteras årligen mellan parterna i samband med årliga konsultationer om årliga totala fångstbegränsningar.

Den fria rörligheten för personer upphör. Avtalet reglerar dock att visumfrihet ska gälla vid kortare besök och det finns rätt till inresa och tillfälliga vistelser i affärssyften. För att hantera att en person ändå kommer att fortsätta att bosätta sig och arbeta i den andra partens territorium innehåller avtalet regler om samordning av de sociala trygghetssystemen i ett särskilt protokoll.

Samordningsreglerna gäller för varje person som är lagligen bosatt i en stat inom EU eller i Storbritannien och som är eller har varit försäkrad i en stat inom EU eller i Storbritannien. Förmåner som omfattas är bl.a. sjukförmåner, pensioner och förmåner vid arbetsskada. En person som vistas i en annan stat än den stat personen är försäkrad i har rätt till nödvändig hälso- och sjukvård i vistelsestaten på bekostnad av den försäkrade staten. En försäkrad person kan även få tillstånd av den stat personen är försäkrad i att resa till en annan stat i syfte att där få den vård som är lämplig med hänsyn till personens hälsotillstånd. Familjeförmåner omfattas inte av protokollet. Protokollets bestämmelser ska inte heller tillämpas på bl.a. sådana särskilda icke-avgiftsfinansierade förmåner och vissa förmåner vid långvarigt vårdbehov som staterna anger i en särskild bilaga.

Bestämmelser om brottsbekämpning och straffrättsligt samarbete

Den tredje delen etablerar ett säkerhetspartnerskap med bestämmelser om brottsbekämpning och straffrättsligt samarbete. Syftet är att åstadkomma operativ kapacitet för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja och lagföra brott samt att motverka penningtvätt och terrorismfinansiering. Det bygger på respekten för demokrati, rättsstatsprincipen och skydd av grundläggande rättigheter och friheter.

När det gäller skydd vid behandling av personuppgifter klargör avtalets bestämmelser att det brottsbekämpande och straffrättsliga samarbetet bygger på parternas långvariga åtagande att säkerställa en hög nivå av skydd för personuppgifter. För att reflektera detta höga skydd ska parterna säkerställa att behandlingen av personuppgifter vid brottsbekämpande och straffrättsligt samarbete är underkastade effektiva rättsmedel i parternas respektive dataskyddssystem. Det inkluderar de grundläggande principer som är styrande för EU:s dataskyddslagstiftning.

Avsnittet reglerar utbyte av uppgifter om dna, fingeravtryck, och fordonsregistreringsdata, överföring och behandling av passagerardata (PNR), samarbete om utbyte av operativ information, samarbete med Europol och Eurojust, överlämnande av brottsmisstänkta och dömda personer, ömsesidig rättslig hjälp och utbyte av kriminalregisteruppgifter. Därtill finns bestämmelser om penningtvätt, bekämpning av terrorismfinansiering samt frysning och förverkande. En särskild tvistlösningsmekanism inrättas för denna del som bygger på konsultationer mellan parterna.

Tematiskt samarbete och de ekonomiska bidragen till EU:s program

Den fjärde delen rör tematiskt samarbete när det gäller nya utmaningar exempelvis på hälso- respektive cybersäkerhetsområdet.

Den femte delen beskriver villkoren för deltagande och de ekonomiska bidragen till EU:s program som Storbritannien har för avsikt att delta i,

Horisontella bestämmelser

En sjätte och sjunde del behandlar horisontella bestämmelser om hur avtalet ska tillämpas, ikraftträdande, provisorisk tillämpning samt bestämmelser om tvistlösning. Tvistlösningsmekanismen är tillämplig på stora delar av avtalet och liknar i stora drag WTO:s tvistlösningsmodell och andra frihandelsavtal. EU-domstolen får ingen roll i tvistlösningsmekanismen.

Avtalet är föremål för översyn var femte år och kan även avslutas på begäran av vardera parten med en uppsägningstid om 12 månader (på vissa områden kan uppsägning tillämpas utan att hela avtalet upphör att gälla). Parternas åtaganden om demokrati, rättsstatsprincipen och mänskliga rättigheter, kampen mot klimatförändringar och insatser för att motverka spridning av massförstörelsevapen är väsentliga delar av avtalet.

Till avtalet fogas 3 protokoll och 49 bilagor. Dessa utgör en integrerad del av avtalet.

Ett ramverk för samarbete om utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik omfattas inte av överenskommelsen om den framtida relationen.

Till avtalet fogas ett kompletterande säkerhetskyddsavtal som etablerar en ordning för ömsesidigt erkännande och skydd av information som är säkerhetsklassificerad av den andra parten. Avtalet underlättar att samarbeten mellan EU och Storbritannien som rör exempelvis tull, polisiär verksamhet, migration och cyber kan fortsätta utan avbrott. Till avtalet fogas även ett separat kärnenergiavtal mellan Euratom och Storbritannien som behandlar säker och fredlig användning av kärnenergi.

16 Utrikes- och säkerhetspolitik

16.1 EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik

I ljuset av utmaningarna mot den regelbaserade världsordningen fortsatte arbetet med att omsätta EU:s globala strategi. Prioriteringarna är säkerhet och försvar, stöd till multilateralism och regionala samarbeten liksom resiliens i EU:s bredare grannskap och integrerad ansats till hanteringen av kriser och konflikter. EU-institutionernas arbete med att stärka multilateralismen utgår bl.a. från de rådsslutsatser som antogs i juni 2019.

16.2 Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken

16.2.1 Arbetet med det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet

Genomförandet av EU:s globala strategi inom säkerhet och försvar fortsatte under året och i juni antog EU:s utrikes- och försvarsministrars rådsslutsatser om säkerhet och försvar. Bland annat beslutade de att inleda ett arbete för att ta fram en s.k. strategisk kompass som ska ge vidare inriktning för EU:s säkerhets- och försvarspolitiska samarbete. En strategisk översyn av det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco) genomfördes. Parallellt har också rådsbeslut antagits om generella villkor enligt vilka länder utanför EU ska kunna bjudas in att delta i enskilda Pesco-projekt.

Vidare har den första fullständiga samordnade försvarsöversynen (CARD) slutförts. Den höga representanten och kommissionen har presenterat en andra rapport om genomförandet av handlingsplanen för militär rörlighet. En politisk överenskommelse nåddes om upprättandet av en europeisk fredsfacilitet (EPF). EPF-instrumentet ska finansiera krishanteringsinsatser och kapacitetsbyggande i tredjeländ och ersätta det militära finansieringsverktyget Athenamekanismen såväl som delar av den afrikanska fredsfaciliteten (APF). Genomförandet av åtagandena i pakten för den civila dimensionen av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP), som antogs i november 2018, har intensifierats under året. Arbetet med att ta fram koncept gällande specifika frågor, såsom hybridhot samt gränshantering och maritim säkerhet har fortsatt. I december antogs rådsslutsatser om framåtblickande prioriteringar för den civila GSFP-pakten.

16.2.2 Kvinnor, fred och säkerhet

Skr. 2020/21:115

Arbetet med att genomföra EU:s handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet, liksom för att öka andelen kvinnor i EU:s krishanteringsinsatser, har fortsatt. Särskilda utbildningsinsatser och kunskapskrav för att integrera jämställdhetsfrågor inför deltagande i civila insatser presenterades i november. EU uppmärksammade kvinnors bidrag till att begränsa spridningen av covid-19-pandemin, och den viktiga roll som kvinnoorganisationer spelar i att sprida information och hjälpmaterial i konfliktområden. I samband med 20-årsjubileet av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet stod Sverige och EU värdar för en konferens för att uppmärksamma kvinnliga fredsbyggare och kvinnliga medlare i fredsprocesser.

16.2.3 Insatser i kontinuerlig förändring

EU genomförde under året insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) i Europa, Afrika och Mellanöstern, sex militära och elva civila.

I Ukraina har EU:s rådgivande insats bidragit till reformarbetet i den civila säkerhetssektorn samtidigt som verksamheten utökats i regeringskontrollerat område i östra Ukraina. Ett fältkontor, som tillkommit på svenskt initiativ, invigdes i september i Mariupol.

Den civila observatörsinsatsen i Georgien fortsätter att verka för stabilitet genom att övervaka eldupphöravtalet mellan Ryssland och Georgien från 2008. Rådet beslutade i december att förlänga dess mandat till 14 december 2022.

Under året har EU stärkt sitt engagemang i Sahel ytterligare bl.a. genom ett ökat regionalt fokus för tre GSFP-insatser i området. Rådet beslutade att förlänga mandatet för den militära utbildningsinsatsen i Mali till 2024 samt att utvidga mandatet till att även inkludera militärt kapacitetsstöd till de s.k. G5 Sahelländerna (Burkina Faso, Mali, Mauretanien, Niger och Tchad).

I Centralafrikanska republiken har EU:s militära utbildningsinsats bidragit till att stärka kapaciteten inom försvarssektorn. Den nya civila rådgivande insatsen inledde sitt uppdrag i augusti i år.

Engagemanget på Afrikas horn har fortgått, där EU:s tre GSFP-insatser är viktiga bidrag till stöd för den somaliska försvars- och säkerhetssektorn och för att avvärja, förebygga och bekämpa piratdåd och kriminell verksamhet utanför Somalias kust och i Röda havet. Rådet beslutade i december att förlänga mandatet för insatserna på Afrikas horn till den 31 december 2022.

Rådet har under året beslutat om att lansera en ny militär krishanteringsinsats, Operation Irini med huvuduppdrag att bidra till efterlevnaden av FN:s vapenembargo mot Libyen. I och med detta avslutades insatsen Operation Sophia. Mandatet för EU:s utbildnings- och rådgivningsinsats i Libyen har förlängts till den 30 juni 2021.

EU:s rådgivande insats för reform av den civila säkerhetssektorn i Irak har bidragit till genomförandet av den irakiska säkerhetsstrategin.

EU:s civila insats i Palestina har fortsatt att arbeta med stöd till den palestinska civilpolisen. EU:s gränsövervakningsuppdrag i Rafah har fortgått i begränsad skala.

EU:s militära insats i Bosnien och Hercegovina, Operation Althea, fortsätter att utgöra en viktig komponent i EU:s engagemang för att upprätthålla fred och säkerhet i regionen.

I Kosovo fortsätter EU:s civila krishanteringsinsats att bidra med stöd till de straffrättsliga och civilrättsliga institutionerna.

16.2.4 EU och Nato

Arbetet med att genomföra de 74 aktiviteter och samarbetsområden som följer av den gemensamma s.k. Warszawa-deklarationen från 2016 har fortsatt. I fokus är samarbete kring hybridfrågor, operativt samarbete, cyber, förmågeutveckling, stärkt försvarsforsknings- och industrisamarbete, övningar, samt kapacitetsbyggande av partners. En femte framstegsrapport har presenterats under året och stöd för det fortsatta arbetet framhålls i rådets slutsatser om säkerhet och försvar från juni.

16.2.5 EU som aktör i FN

Årets gemensamma prioriteringar för EU:s arbete i FN under generalförsamlingens 75:e session omfattade bl.a. globala åtgärder med anledning av covid-19-pandemin, FN:s 75-årsjubileum inklusive en deklaration som togs fram under ledning av Sverige och Qatar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, fred och säkerhet, rättvis globalisering, engagemang för klimatfrågorna, digitalisering, humanitära frågor och icke-spridning av massförstörelsevapen.

Rådet för utrikes frågor antog i juli prioriteringar inför generalförsamlingens session och underströk att arbetet med att stärka den regelbaserade världsordningen med FN i centrum behövde intensifieras ytterligare samt konkretiseras.

EU har fortsatt att vara en viktig aktör i FN:s arbete med att genomföra resolution 1325 som i år fyllde 20 år och efterföljande resolutioner om kvinnor, fred och säkerhet. EU fortsatte under året att vara en ledande aktör i FN:s olika forum för mänskliga rättigheter.

Under högnivåveckan som hölls i digitalt format stod EU värd för ett antal möten och initiativ om bl.a. biologisk mångfald, jämställdhet och nedrustning. Arbetet med att följa upp prioriteringarna för partnerskapet mellan EU och FN inom fredsbevarande insatser och krishantering har fortsatt under året. FN är EU:s viktigaste partner i fält bl.a. i Mali, Centralafrikanska republiken och Somalia.

Kommissionen har arbetat särskilt aktivt genom WHO och ledde förhandlingen av en resolution om covid-19-pandemin som antogs vid Världshälsoförsamlingen i maj, och driver också frågan om en reform av Världshälsoorganisationen (WHO).

Verksamheten för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) har övervägande fokuserat på den ryska aggressionen mot Ukraina samt utvecklingen i de övriga utdragna konflikterna i OSSE-området, vilket har dominerat även EU:s arbete i organisationen.

Även mänskliga rättigheter, grundläggande fri- och rättigheter, inklusive mediefrihet, och rättsstatens principer har varit viktiga frågor för EU. EU har också verkat för att förstärka OSSE:s kapacitet på områdena rustningskontroll och militär transparens, konfliktförebyggande och krishantering.

Frågan om tillsättningen av de vakanta tjänsterna som OSSE:s generalsekreterare och som chefer för de tre autonoma institutionerna har följts nära av EU. Besluten om utnämningar, som fattades vid OSSE:s ministerrådsmöte i Tirana, innebär att tre av tjänsterna har tillsatts av kandidater från EU:s medlemsstater.

Samarbetet mellan EU och Europarådet har fortsatt fokuserat på politisk dialog, bistånds- och samarbetsprojekt och normativt samarbete. I juli antog utrikesministrarna rådsslutsatser om EU:s prioriteringar i samarbetet med Europarådet under perioden 2020–2022, nämligen mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. EU och dess medlemsstater är de största finansiella bidragsgivarna till Europarådet.

EU bidrar med den största delen av finansieringen av Europarådets tekniska bistånds- och samarbetsprogram, som omfattar kandidatländer till EU, länder som ingår i Östra partnerskapet samt länder i södra Medelhavet och Centralasien.

16.4 Internationella brottmålsdomstolen

EU och dess medlemsstater arbetade under året för att få fler stater att ansluta sig till Romstadgan liksom för ökat samarbete med domstolen. EU verkade även för att de lagändringar som krävs för att genomföra Romstadgan införs i statsparternas nationella lagstiftning.

EU och dess medlemsstater har även uttryckt politiskt stöd för domstolens oberoende och integritet i samband med externt politiskt tryck på domstolen.

16.5 Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

Den 19 november antogs rådsslutsatser om EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024. Som bilaga till rådsslutsatserna finns själva handlingsplanen, som anger följande prioriteringar för de kommande åren: skydda och stärka individer; bygga motståndskraftiga, inkluderande och demokratiska samhällen; främja ett globalt system för mänskliga rättigheter och demokrati; utnyttja möjligheterna och möta utmaningarna som kommer med ny teknologi samt leverera genom att arbeta tillsammans.

EU har under året uppmärksammat situationen för mänskliga rättigheter i specifika länder och tematiska frågor. Rådsslutsatser om EU:s agerande i FN:s forum för mänskliga rättigheter antogs den 17 februari. EU har, ensamt eller gemensamt med andra, lagt fram både tematiska och landsspecifika resolutioner i dessa forum.

EU uppdaterade ett vägledande dokument för genomförandet av riktlinjerna om människorättsförsvarare genom ett beslut i kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik den 22 juli.

Den 7 december antog rådet för utrikes frågor ett rådsbeslut och en förordning som etablerar en global sanktionsregim mot allvarliga kränkningar av och brott mot mänskliga rättigheter. Den möjliggör att sanktioner, i form av reserestriktioner och frysning av ekonomiska tillgångar, kan riktas mot individer, enheter och organ som ansvarar för, stöder eller på annat sätt medverkar till allvarliga kränkningar av eller brott mot de mänskliga rättigheterna, eller sådana som har samröre med dem, oavsett i vilket land som gärningarna begås eller om det finns koppling till en specifik stat.

16.6 En ny handlingsplan för jämställdhet i yttre förbindelser 2021–2025

En ny handlingsplan för jämställdhet och kvinnors egenmakt i EU:s yttre förbindelser (GAP III) har tagits fram. Den ska gälla perioden 2021–2025. Handlingsplanen lanserades den 25 november som ett gemensamt meddelande från kommissionen och EEAS. GAP III välkomnades den 16 december med ett ordförandeskapsuttalande.

Enligt handlingsplanen ska EU vara en stark global aktör för jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Handlingsplanen ska genomföras i alla delar av EU:s yttre förbindelser. Den nya handlingsplanen är bredare till sin omfattning än tidigare handlingsplan och täcker in flera nya områden från handel och klimat till agendan kvinnor, fred och säkerhet.

16.7 Nedrustning och icke-spridning

16.7.1 Massförstörelsevapen

EU:s förberedelser inför den kommande översynskonferensen för icke-spridningsfördraget fortsatte. EU deltog vidare vid den årliga sessionen i FN:s generalförsamlings första utskott där man höll ett gemensamt anförande i den allmänna debatten.

EU uttryckte stöd för provstoppsavtalet och vikten av att det träder i kraft. EU har i samband med IAEA:s generalkonferens uttryckt oro över Irans fortsatta avsteg från det kärntekniska avtalet, JCPOA, som EU uppmanat Iran att återgå till att efterleva. EU beklagade att USA beslutat att lämna överenskommelsen.

Mot bakgrund av användning av kemiska vapen i Syrien samt mordförsöket mot den ryska oppositionspolitikern Aleksej Navalnyj med ett kemiskt stridsmedel, förlängde EU den tematiska sanktionsregimen (inrättad 2018) och införde nya riktade sanktioner. EU har fortsatt uttryckt stöd för Organisationen för förbud mot kemiska vapens uppdrag att identifiera ansvariga för kemvapenattacker och deltog i arbetet i det internationella partnerskapet mot straffrihet för kemvapenanvändning.

EU bidrog till projekt till stöd för konvention mot biologiska stridsmedel och toxinvapen (B-vapenkonventionen) och talade vid dess expertmöten.

EU deltog i G7:s ickespridningsarbete samt det globala partnerskapet mot spridning av material och teknologi för massförstörelsevapen till terrorister.

16.7.2 Konventionella vapen

Arbetet med att genomföra den uppdaterade EU-strategin för bekämpning av illegal spridning av små och lätta vapen som antogs i november 2018 (se faktagromemoria 2017/18:FPM161) har fortsatt. EU-koordinering har ägt rum när det gäller gemensamma ståndpunkter inför Ottawakonventionens statspartsmöte samt inför översynskonferensen för konventionen om klustervapen.

16.7.3 Rymden

EU har fortsatt att främja säkerhet och hållbarhet och motverka en kapprustning i rymden, bl.a. genom ett samordnat deltagande i FN:s generalförsamlings första utskott. EU:s medlemsstater bidrog till att ett nytt resolutionsutkast om ansvarsfullt uppträdande i rymden kunde antas.

16.8 Strategisk exportkontroll

16.8.1 Krigsmateriel

Resultaten av EU:s översynsarbete om den gemensamma ståndpunkten om vapenexport har genomförts under året. Ett exempel är att EU:s årliga rapport om medlemsstaternas export av krigsmateriel gjorts tillgänglig i form av en sökbar digital databas. EU och dess medlemsstater har under året bidragit till genomförandet av vapenhandelsfördraget ATT, bl.a. genom egna projekt för främjande av ansvarsfull exportkontroll och delfinansiering av fördragets frivilligfond för stöd till genomförandet.

16.8.2 Produkter med dubbla användningsområden

Medlemsstaterna fortsatte arbetet med att tillämpa FN:s säkerhetsrådsresolutioner om icke-spridning och uppfylla åtaganden i de internationella exportkontrollregimer som reglerar produkter med dubbla användningsområden. I november uppnåddes ett slutresultat i

16.9 Sanktioner

Under året har EU genomfört FN-sanktioner, förstärkt, förlängt eller på annat sätt ändrat befintliga sanktioner när det gäller ett stort antal länder. Därtill har EU fattat beslut om s.k. tematiska sanktionsregimer, riktade mot personer och enheter som saknar särskild koppling till ett bestämt land eller en bestämd region. Detta gäller personer och enheter som har samröre med terrorism generellt, men även ISIL (Daesh) och al-Qaida specifikt.

EU har också tematiska sanktioner för att förhindra användning och spridning av kemiska vapen samt mot cyberattacker. För första gången listades individer och enheter under den tematiska cybersanktionsregimen.

Även en global sanktionsregim för mänskliga rättigheter antogs. På grund av covid-19-pandemin fick frågan om leverans av humanitär bistånd kopplat till länder som omfattas av EU:s sanktioner större fokus och kommissionen, i samarbete med medlemsländerna, publicerade ytterligare en vägledning om detta.

16.10 Terrorism

I juni antog Europeiska rådet slutsatser om EU:s externa antiterrorismpolitik som ska vara vägledande för EU:s utrikespolitiska arbete mot terrorism. Engagemanget innebär bl.a. ett ökat fokus på politiskt motiverad våldsbejakande extremism, liksom ett fortsatt nära samarbete med länder i närområdet.

Tillsättningen av antiterrorismexperter vid EU:s representationskontor i bl.a. MENA-regionen (Mellanöstern och Nordafrika) och Afrika har fortsatt under året.

16.11 Cybersäkerhet

EU har under året fortsatt att delta i förhandlingarna om cyberfrågor inom FN:s generalförsamling. Som en del i utvecklingen av EU:s s.k. diplomatiska verktygslåda för att hantera och bemöta statsunderstödda cyberangrepp har sanktionslistningar upprättats under den tematiska sanktionsregimen för cyberfrågor på EU-nivå (se avsnitt 16.9 Sanktioner).

16.12 Hybridhot

Den övergripande målsättningen med EU:s arbete är att stärka samordningen inom EU och mellan dess medlemsstater i syfte att stärka förmågan att identifiera, förstå och bemöta olika slags hybridhot. Covid-19-pandemin har satt fokus även på hybridhot som desinformation,

cyberangrepp och kontroll över strategiska tillgångar och flöden samt annan form av statlig påverkan. Skr. 2020/21:115

Kommissionen och Europeiska utrikestjänsten (EEAS) har utökat sitt arbete mot desinformation. EU:s strategi för en säkerhetsunion 2020–2025 innehåller tydliga skrivningar om hybridhot. Hybridhot fortsätter att vara ett prioriterat område i samarbetet mellan EU och Nato.

16.13 Konsulära frågor och krisberedskap

Det konsulära arbetet, krishantering och krisberedskap inom EU har dominerats av koordinering och samordning av repatrieringen av EU-medborgare från tredjeländer med anledning av covid-19-pandemin. Under våren fick mer än 625 000 EU-medborgare hjälp med att sig till sina hemländer.

Under resten av året har ett utvärderingsarbete påbörjats i syfte att identifiera lärdomar från krisen när det gäller konsulära frågor och krisberedskap. I den inledande analysen kunde det konstateras att det finns en vilja bland EU:s medlemsstater att, i samverkan med EU:s institutioner, bygga ett ännu mer effektivt och motståndskraftigt system för hantering av framtida konsulära kriser.

Processen att ta fram en provisorisk EU-resehandling har försenats med anledning av covid-19-pandemin men har kunnat återupptas igen under hösten.

17 Den gemensamma handelspolitiken

17.1 Regionala och bilaterala frihandels- och investeringsskyddsavtal

Under året har framsteg gjorts i flera avtalsförhandlingar. Frihandelsavtalet mellan EU och Vietnam trädde i kraft den 1 augusti medan investeringsskyddsavtalet med Vietnam behöver ratificeras av samtliga medlemsstater innan det kan träda i kraft.

Ett uppdaterat handelsavtal förhandlades färdigt med Mexiko. Förhandlingar om ett uppdaterat handelsavtal fortsatte med Chile med två förhandlingsrundor under året.

Fyra förhandlingsrundor hölls med Australien och tre med Nya Zeeland. Med Indonesien genomfördes under året en förhandlingsrunda om ett frihandelsavtal.

Förhandlingarna om ett investeringsavtal mellan EU och Kina, som pågått sedan 2013, resulterade i en principöverenskommelse på politisk nivå om ett avtalspaket omfattande marknadstillträde, jämn spelplan och hållbar utveckling. Då EU och Kina stod alltför långt från varandra när det gäller bestämmelser om investeringsskydd beslutade parterna om att fortsätta förhandlingarna om ett investeringsskyddsavtal inom ramen för

ett separat förhandlingsspår. EU:s frihandelsavtal med tredjeland innehåller särskilda kapitel om hållbar utveckling. Kommissionen arbetar med att genomföra sin handlingsplan för ett förstärkt genomförande av dessa. Jämställdhet är ett område som integrerats alltmer, t.ex. i nya avtal.

17.2 EU:s arbete med hållbart företagande

Kommissionen har, i arbetsprogrammet för 2021, aviserat ett initiativ om bolagsledningens skyldigheter och hållbar företagsstyrning. Det kan inkludera förslag som rör bolagsrätten och tillbörlig aktsamhet i globala leverantörskedjor. Kommissionen lanserade därför en konsultation som omfattar obligatorisk tillbörlig aktsamhet i globala leverantörskedjor och ledningens skyldigheter och hållbar bolagsstyrning. Rådsslutsatser för obligatorisk tillbörlig aktsamhet antogs den 1 december.

17.3 Exportkrediter

Arbetet med att modernisera gällande regler inom OECD-arrangemanget för exportkrediter fortsatte.

Förhandlingarna om ett nytt globalt exportkreditavtal som omfattar även icke-OECD-länder pausades i avsaknad av politisk samsyn om grundprinciperna vid viceministrarnas möte i den internationella arbetsgruppen för exportkrediter den 10 juli.

17.4 Internationellt upphandlingsinstrument

Slutsatser antogs vid Europeiska rådets möte i mars 2019 om att diskussioner om förslaget om förhandlingsverktyg skulle återupptas och enligt slutsatser i Europeiska rådet i november 2020, att arbetet för ett slutförande skulle skyndas på. Det syftar till att möjliggöra större marknadstillträde för EU-företag i offentlig upphandling i tredjeland. En majoritet av EU:s medlemsstater stödjer förslagets huvuddelar. Sverige har förblivit skeptisk till förslaget och verkar tillsammans med en grupp likasinnade för ett förhandlingsverktyg som är så flexibelt som möjligt för att försäkra att Sverige kan fortsätta att upphandla varor och tjänster till hög kvalitet och rimligt pris.

17.5 Investeringsgranskning

Den 25 mars presenterade kommissionen ett vägledningsdokument om utländska direktinvesteringar och fri rörlighet av kapital från tredjeländer i förhållande till europeiska strategiska tillgångar. Bakgrunden var att covid-19-pandemin kan påverka risker relaterade till investeringar inom t.ex. hälsosektorn samt inför att förordningen 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar började tillämpas den 11 oktober.

Plurilaterala förhandlingar om e-handel har fortsatt av ett drygt åttio-tal länder inklusive EU. Förhandlingstakten har dock fått minska på grund av covid-19-pandemin. Syftet med förhandlingarna är att förbättra villkoren för den globala elektroniska handeln till förmån för företag och konsumenter samt att skapa nya möjligheter att främja inkluderande och hållbar tillväxt och utveckling (se faktapromemoria 2018/19:FPM45). Förhandlingarna har skett inom ramen för det förhandlingsmandat som antogs av rådet för utrikes frågor (handel) i maj 2019.

18 EU som global utvecklingspolitisk aktör

18.1 EU:s utvecklingspolitik

I april antogs Team Europa-ansatsen som EU:s globala respons på covid-19-pandemin. Ansatsen var resultatet av möten mellan EU:s ministrar för internationellt utvecklingssamarbete på initiativ av Sverige och Danmark. Team Europa-ansatsen har mobiliserat 36 miljarder euro i arbetet för politisk prioritering av humanitära behov, motståndskraft i hälsosystem och de ekonomiska och sociala konsekvenserna av pandemin, samordning av genomförande, värdskap för givarmöte och global koordinering.

EU ska enligt ansatsen fortsätta upprätthålla och främja grundläggande värden som jämställdhet, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer samt att EU:s klimat och miljöarbete ska integreras i responsen med fullt genomförande av Agenda 2030 och klimatavtalet från Paris. En central del av Team Europa är också kommunikationen kring EU:s agerande och samarbete i fält. Under hösten togs en rad flaggskeppsinitiativ fram inom Team Europa. Rådsslutsatser antogs i juni.

18.2 Samstämmig utvecklingspolitik

EU:s arbete med att uppnå samstämmighet i utvecklingspolitiken har fortsatt och har breddats mot de globala målen för hållbar utveckling. EU:s gröna giv är drivhjulet i ett effektivt genomförande av Parisavtalet, globala åtagande om biologisk mångfald och Agenda 2030.

18.3 Klimat och säkerhet

Rådet antog den 20 januari slutsatser som inkluderade ett längre avsnitt om klimat och säkerhet. Rådet underströk att klimatrelaterade säkerhetsrisker är ett allvarligt hot mot internationell stabilitet och säkerhet, att de mest sårbara riskerar att förlora utkomstmöjligheter och att detta i förlängningen kan leda till förflyttningar.

Rådet uppmuntrade FN att fortsätta stärka sin analys och hantering av klimatrisker på land, regional och internationell nivå.

18.4 EU:s humanitära bistånd och EU:s roll som humanitär aktör

Under året har generaldirektoratet för europeiskt civilskydd och humanitära biståndsåtgärder (ECHO) hittills bidragit med 2,3 miljarder euro i humanitärt bistånd och civilskyddsassistans. Arbetet med att effektivisera det humanitära biståndet genom överenskommelsen Grand Bargain fortsätter och ECHO är en aktiv aktör inom ramen för dess genomförande. Sverige har haft ett nära samarbete med EU och ECHO när det gäller prioriterade humanitära kriser som Jemen, Syrien och Venezuela. Sverige har tillsammans med ECHO lett den humanitära givarsamordningen för Jemen och agerat för att samla givare, FN och civilsamhället. I Syrienkontexten har Sverige arbetat tillsammans med ECHO kring givarsamordning både lokalt och på huvudstadsnivå och gemensamt har lett en mindre grupp av likasinnade humanitära givare.

18.5 Hälsa och rättigheter

Kommissionen är en viktig aktör inom global hälsa, en position som ytterligare bekräfts under covid-19-pandemin. Arbetet för ett samlat och koordinerat arbete inom Team Europa har intensifierats, inte minst när det gäller hälsofrågorna och målet om god hälsa och välbefinnande i Agenda 2030 (mål 3). Frågan om global tillgång till vaccin, diagnostik och behandling har varit särskilt tongivande under året och kommissionen bidrog tidigt till skapandet av WHO-initiativet Access to COVID-19 Tools Accelerator.

EU:s vaccinstrategi gällande vaccin mot covid-19 har en uttalad ambition att bidra till global tillgång till vaccin och kommissionen har gått med i den globala vaccinupphandlingsmekanismen COVAX för medlemsstaternas räkning.

EU:s handlingsplan för jämställdhet och kvinnors egenmakt 2016–2020 och EU:s utvecklingspolicy Nytt europeiskt samförstånd om utveckling – Vår värld, vår värdighet, vår framtid har varit utgångspunkter för EU:s arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). I ljuset av ökat motstånd mot SRHR globalt har EU fortsatt att vara en finansiär och stark röst för frågorna bl.a. i FN och inom Team Europa-initiativet.

19 EU:s bilaterala och regionala förbindelser

Skr. 2020/21:115

19.1 Samarbete mellan EU och Efta-länderna

Två möten hölls under året med EES-rådet som är det högsta organet inom EES och som inbegriper EU, Island, Liechtenstein och Norge. EES-rådet antog gemensamma uttalanden som rör samarbetet mellan EU och EES/Efta-länderna.

Det framförhandlade utkastet till ett institutionellt ramavtal mellan EU och Schweiz antogs inte av Schweiz förbundsrad och parlament, bl.a. för att man inväntade resultaten från en folkomröstning i Schweiz i september. Förhandlingarna fortsatte om associationsavtal med San Marino, Andorra och Monaco, om än i något långsammare takt på grund av covid-19-pandemin.

19.2 Östliga partnerskapet

Arbetet med att formulera nästa steg i Östliga partnerskapet har inletts. Den europeiska utrikestjänsten (EEAS) och kommissionen presenterade i mars ett gemensamt meddelande: Det östliga partnerskapet efter 2020. Ökad resiliens – ett östligt partnerskap som fungerar för alla, med förslag på utgångspunkter för ett nytt ramverk med konkreta åtaganden baserat på den breda och inkluderande konsultationsprocess som genomfördes 2019 (2019/20:FPM32).

Rådsslutsatser antogs den 11 maj. Till följd av pandemin senarelades ett planerat toppmöte till mars 2021.

I juni bekräftade stats- och regeringscheferna det gemensamma meddelande och rådsslutsatser som underlag för Östliga partnerskapets nästa fas efter 2020 inför det kommande toppmötet. Ett digitalt utrikesministermöte har ägt rum, ett ungdomsforum, civilsamhällsforum och ett nytt inslag i form av ett högnivåforum för tankesmedjor. Ett omfattande arbete har bedrivits för att utarbeta förslag på nya åtaganden, vilka breddar och fördjupar samarbetet.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

19.3 Centralasien

Dialogen med Centralasien har präglats av genomförandet av EU:s nya strategi för Centralasien som antogs i juni 2019, där fokus ligger på reformer om bl.a. demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatlighet.

I juli introducerade EU ett nytt biståndsprogram för de centralasiatiska länderna med anledning covid-19-pandemin. På kort sikt fokuserar biståndet på bekämpning av smittspridningen och på lång sikt ska sjukvården och motståndskraften i samhällena stärkas.

Förhandlingarna om ett fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal med Uzbekistan har pågått under året och befinner sig i en slutfas.

19.4 Östeuropa

19.4.1 Ryssland

Högnivåmöten mellan EU och Ryssland samt förhandlingar om viseringsfrihet och frihandel var fortsatt suspenderade. Relationen mellan EU och Ryssland diskuterades vid två informella utrikesministermöten, två formella utrikesministermöten och två möten i Europeiska rådet.

Diskussionerna påverkades av det försämrade läget för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Ryssland samt Rysslands agerande i relation till Ukraina och Belarus. Som ett resultat av dessa möten bekräftades EU:s fem principer om en balanserad och principfast politik som möjliggör för selektivt engagemang. Sanktioner förlängdes med anledning av konflikten i östra Ukraina och den illegala annekteringen av Krim.

Därtill antogs nya restriktiva åtgärder med anledning av nervgiftsattacken mot oppositionspolitikern Aleksej Navalnyj inom ramen för EU:s sanktionsregim mot kemvapen.

Vid sidan av detta fördes samtal mellan EU och Ryssland inom ramen för olika regionala samarbeten, såsom Östersjöstaternas råd, Barentsrådet och den Nordliga Dimensionen.

19.4.2 Ukraina

Rådet för utrikes frågor har diskuterat EU:s relation till Ukraina vid två tillfällen, i april och oktober. EU:s stöd till Ukraina har stärkts sedan den illegala annekteringen av Krim och inledningen av konflikten i östra Ukraina 2014. Stödet uttrycks bl.a. genom förlängda sanktioner riktade mot Ryssland. Under året har nya sanktionslistningar gjorts med anledning av Rysslands färdigställande av en järnvägslinje över Kertjsundet i december 2019.

I mars gjorde EU ett gemensamt uttalande i samband med den sjätte årsdagen av Rysslands illegala annektering av Krim.

Den 6 oktober hölls ett toppmöte mellan EU och Ukraina, där ett gemensamt uttalande gjordes. EU upprepade sitt stöd för landets självständighet, suveränitet och territoriella integritet. EU välkomnade också Ukrainas ansträngningar i reformarbetet kopplat till associeringsavtalet och betonade vikten av fortsatta reformer för att bl.a. stärka institutioners oberoende.

19.4.3 Georgien

EU fortsätter att stödja Georgiens suveränitet och territoriella integritet liksom landets ansträngningar att motverka konsekvenserna av konflikten kring utbrytarregionerna Abchazien och Sydossetien. EU:s

övervakningsmission verkar fortsatt utan tillträde till utbrytarregionerna. EU har gjort talespersonsuttalanden i oktober och november om tillsättningen av domare till Högsta domstolen respektive parlamentsvalet.

Skr. 2020/21:115

19.4.4 Belarus

Presidentvalet den 9 augusti präglades av valfusk, politiska repressioner och våld mot fredliga demonstranter. Situationen i Belarus i samband med och efter valet var föremål för diskussioner i rådet i under hösten. Belarus behandlades i Europeiska rådet den 1–2 december. Den 12 oktober antogs rådsslutsatser som fördömde de belarusiska myndigheternas agerande, uttryckte stöd för de folkliga kraven på genomförande av nya fria och rättvisa val och konstaterade att Aleksandr Lukasjenko saknade varje form av demokratisk legitimitet.

I oktober, november och december utökade rådet stegvis riktade restriktiva åtgärder mot personer i Belarus som är ansvariga för valfusk och kränkningar av mänskliga rättigheter i samband med valet med totalt 84 namn och sju företag, inklusive Aleksandr Lukasjenko.

På svenskt initiativ diskuterades EU:s utvecklingssamarbete med Belarus vid det informella biståndsministermötet i september. Vid rådsmötet rådde enighet bland medlemsstaterna om vikten av att styra om bilateralt bistånd bort från statliga aktörer och samtidigt öka stödet till det civila samhället och till mellanfolkliga kontakter.

Kommissionen presenterade i november ett stödpaket för det belarusiska folket med fokus på civilsamhället, små- och medelstora företag, studenter och hälsa.

19.4.5 Armenien

Under året har det hållits möten om genomförandet av partnerskapsavtalet mellan EU och Armenien (CEPA), som tecknades 2017. CEPA fastställer det juridiska ramverket för relationerna mellan EU och Armenien. Det tredje partnerskapsrådet mellan EU och Armenien ägde rum den 17 december.

19.4.6 Azerbajdzjan

EEAS gjorde ett uttalande med anledning av det extrainsatta parlamentsvalet i Azerbajdzjan i februari och beklagade att OSSE/ODIHR:s rekommendationer inte tillämpats. Ett möte hölls i samarbetsrådet EU–Azerbajdzjan den 19 november. Förhandlingar med Azerbajdzjan om ett nytt fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal med EU pågår.

19.4.7 Nagorno-Karabach

EU stödjer samordförandena i OSSE:s Minskgrupp i fredsskapande åtgärder när det gäller konflikten i Nagorno-Karabach. Europeiska rådet uttalade sig den 1–2 oktober med anledning av upptrappningen i Nagorno-

Karabach-konflikten under hösten. Europeiska rådet krävde att fiendligheterna omedelbart skulle upphöra och uppmanade parterna att förnya åtagandet om en varaktig vapenvila och en fredlig lösning på konflikten. Vidare konstaterade rådet att det inte finns en militär lösning på konflikten och att den heller inte kan lösas av externa aktörer.

Den 10 november trädde en vapenvila i kraft mellan Armenien och Azerbajdzjan. Nagorno-Karabach-konflikten diskuterades i EU:s samarbetsråd med Azerbajdzjan den 18 december och i EU:s partnerskapsråd med Armenien den 19 december.

19.5 Arktis

Som uppföljning till rådsslutsatserna om Arktis från december förra året inledde kommissionen och EEAS i juli en öppen konsultationsprocess för att ta in synpunkter inför översynen av EU:s gemensamma meddelande om Arktis. Detta arbete lanserades tidigare som del av kommissionens arbetsprogram. Ett nytt EU-sändebud för Arktis utnämndes i april. Den årliga EU-relaterade Arktiskonferensen Arctic Futures Symposium hölls i ett digitalt format den 30 november till den 2 december.

19.6 Mellanöstern

19.6.1 Syrien

EU behandlade utvecklingen i Syrien vid rådet för utrikes frågor i mars och uppmanade till respekt för vapenvilan i Idlib, skydd för civila och omedelbart humanitärt tillträde. EU återupprepade även att den enda vägen till hållbar fred i Syrien går genom den FN-ledda politiska processen. EU och dess medlemsstater är den största givaren av stöd för att lindra konsekvenserna av Syrienkonflikten, med mer än 200 miljarder kronor i stöd sedan 2011.

I juni stod EU värd för en givarkonferens för behövande i Syrien och i grannländerna. EU har vid upprepade tillfällen fördömt attackerna på civilbefolkning och humanitär- och sjukvårdspersonal samt uppmärksammat kränkningar av de mänskliga rättigheterna i Syrien. EU:s sanktionsregim som rör Syrien förlängdes med ett år till 1 juni 2021.

19.6.2 Fredprocessen i Mellanöstern

Fredsprocessen i Mellanöstern berördes vid EU:s samtliga utrikesministermöten mellan januari och juli och även vid det informella utrikesministermötet i augusti.

EU:s utrikesministrar diskuterade även frågan med USA:s, Israels och Palestinas utrikesministrar. EU har varit tydlig i sin kritik mot israeliska planer på annektering av stora delar av Västbanken, Israels bosättningspolitik och demoleringar av palestinska byggnader på ockuperad mark.

EU har även uppmanat till val i Palestina och arbetat för att förbättra den svåra humanitära situationen i Gaza. EU har tydligt framhållit Israels legitima säkerhetsbehov samt välkomnat Israels överenskommelser om normaliserade relationer med Förenade Arabemiraten, Bahrain, Sudan och Marocko.

19.6.3 Iran

EU står fortsatt tydligt fast vid överenskommelsen om Irans kärntekniska program (JCPOA) från 2015, också efter det att USA i maj 2018 drog sig ur den och Iran senare börjat vidta avsteg från JCPOA. Av EU anses JCPOA vara en väsentlig del av den globala icke-spridningsarkitekturen och av stor vikt för regional och global fred och säkerhet. EU söker konkreta sätt att bevara överenskommelsen, inklusive åtgärder för att möjliggöra handel med Iran.

Rådet för utrikes frågor tog upp Iran i samband med ökade spänningar i regionen i januari. EU:s utrikesministrar gav då EU:s höga representant ett mandat att verka för nedtrappning, regional dialog och en regional, politisk lösning. EU har när det gäller mänskliga rättigheter fortsatt att verka bl.a. för avskaffande av dödsstraffet i Iran och till skydd för människorättsförsvarare.

19.6.4 Irak

Eskaleringen mellan USA och Iran i Irak behandlades vid rådet för utrikes frågor den 10 januari där EU:s utrikesrepresentant gavs ett starkt mandat att verka för nedtrappning i regionen, stödja politisk dialog samt främja en regional lösning.

EU har under året accelererat ansträngningarna för att stärka sitt samarbete med Irak, framför allt om stöd till genomförande av reformer. Inom ramen för genomförandet av partnerskapsavtalet hölls en dialog om mänskliga rättigheter och demokratifrågor. EU:s insats till stöd för civil säkerhetssektorreform i Irak förlängdes till 2022.

19.6.5 Jemen

EU har ytterligare stärkt sin roll i de internationella fredsansträngningarna i Jemen. Höga representanten för utrikes frågor deltog vid ett högnivåmöte om Jemen under svenskt medvärdskap till stöd för FN:s ansträngningar.

EU stöder de politiska ansträngningarna genom flera dialoginitiativ. EU:s stöd till FN:s maritima importkontrollmekanism UNVIM, som möjliggör införsel av förnödenheter till landet, förnyades i oktober.

EU har tagit en samordnande roll i givarsamfundet när det gäller de humanitära frågorna i Jemen. Sverige möjliggjorde tillsammans med EU i juli en humanitär luftbro med försändelser till både norra och södra Jemen. EU:s humanitära stöd till Jemenkrisen uppgår i år till över 1 miljard kronor.

19.6.6 Libanon

Med anledning av explosionen i Beirut den 4 augusti behandlade EU situationen i Libanon vid rådet för utrikes frågor i augusti och september. Beslut togs att bidra med personal, förnödenheter och finansiellt stöd både till den humanitära katastrofinsatsen och till arbetet med att hantera explosionens konsekvenser. Libanon behandlades också vid rådet för utrikes frågor i december då rådet även antog rådsslutsatser. EU uppmanade till ansvarsutkrävande för explosionen och framhöll behovet av genomgripande reformer, inklusive mot korruption, för att bemöta Libanons ekonomiska, sociala och politiska kris.

19.7 Amerika

19.7.1 Nordamerika

USA

EU har ett nära samarbete med USA. Politiska högnivåmöten och konsultationer sker kontinuerligt, inklusive inom ramen för EU-USA:s möten för justitie- och inrikesministrar och EU-USA:s dialog om cybersäkerhet. Den transatlantiska agendan rymmer säkerhets- och utrikespolitiska frågor, antiterrorism samt rättsliga och inrikes frågor. Den 15 juni hade rådet för utrikes frågor en informell videokonferens med USA:s utrikesminister. Vikten av den nära och goda transatlantiska relationen bekräftades. Den transatlantiska relationen diskuterades även vid rådet för utrikes frågor den 7 december samt vid Europeiska rådet den 10–11 december.

Kanada

EU och Kanada anordnade ett virtuellt toppmöte den 29 oktober. Båda parter bekräftade att den bilaterala relationen var värdefull och stark och man enades om fördjupat klimatsamarbete samt fortsatta gemensamma insatser för att hantera covid-19-pandemin.

19.7.2 Latinamerika

Latinamerika och Karibien diskuterades vid en informell lunch under rådet för utrikes frågor den 12 oktober. EU:s höga representant betonade Latinamerikas och Karibiens stora betydelse för EU och behovet av ett ökat engagemang framöver. Den höga representanten framhöll också att ansträngningar kommer att göras för att intensifiera den politiska dialogen med regionen.

Den 14 december deltog 55 utrikesministrar från EU, Latinamerika och Karibien i ett virtuellt informellt ministermöte. Initiativet under det tyska ordförandeskapet var ett uttryck för EU:s vilja att fördjupa och bredda

Kuba

I enlighet med avtalet om politisk dialog och samarbete mellan EU och dess medlemsstater och Kuba genomfördes flera dialoger mellan EU och Kuba inom prioriterade områden. Avtalet tillämpas provisoriskt sedan den 1 november 2017 i väntan på samtliga medlemsländers ratificering.

Nicaragua

Till följd av den försämrade politiska och sociala situationen i Nicaragua, beslutade EU och dess medlemsstater att lägga till sex personer på förteckningen över personer och enheter som omfattas av restriktiva åtgärder, dvs. inreseförbud till EU och frysning av tillgångar. Den 12 oktober förlängde EU ramverket för riktade restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Nicaragua.

Venezuela

EU och dess medlemsstater beslutade att lägga till elva ledande venezuelanska tjänstemän på förteckningen över personer som omfattas av restriktiva åtgärder, på grund av deras medverkan till handlingar och beslut som undergräver demokratin och rättsstaten i Venezuela. Listan omfattar nu totalt 36 personer och de restriktiva åtgärderna förlängdes i november med 12 månader.

EU har fortsatt ansträngningarna med att främja en fredlig och politiskt förhandlad lösning på krisen. Den 6 december 2020 hölls val till nationalförsamlingen, ett val som bojkottades av merparten av oppositionen. Dagen därpå publicerade EU ett uttalande som betonade att valprocessen saknade förutsättningar för att vara trovärdig, inkluderande och transparent.

19.7.3 Den gemensamma handelspolitiken i relation till Amerika

EU-USA

EU:s handelsrelation med USA har under året varit ansträngd. I ljuset av covid-19-pandemin har EU sökt föra samtal med USA om olika handelspolitiska samarbetspår inom hälsa, teknologi och handelsliberalisering. Under sommaren nådde EU och USA en mindre handelsöverenskommelse om att sänka tullar på särskilda varor, vilket var den första transatlantiska tullliberaliseringen på över tjugo år.

I november införde EU strafftullar på amerikanska varor efter att Världshandelsorganisationen (WTO) dömt till EU:s fördel i en långdragen tvist om amerikanskt statsstöd till flygplanstillverkaren Boeing.

USA tillämpar sedan hösten 2019 straffullar på europeiska varor i en motsvarande WTO-tvist mot EU. Båda parterns åtgärder är i förenlighet med WTO-regelverket.

19.8 Afrika

19.8.1 Partnerskapet mellan EU och Afrikanska unionen, mot en gemensam strategi med Afrika och de ekonomiska partnerskapsavtalen

EU:s ambition är ett förnyat och breddat partnerskap med Afrikanska unionen (AU) inom områden som klimat, digitalisering, tillväxt och jobb, fred och säkerhet, samt migration. Prioriteringarna utgår från EEAS och kommissionens gemensamma meddelande ”mot en gemensam strategi med Afrika” från mars och påföljande rådsslutsatser om EU-Afrika som antogs i juni.

EU:s och AU:s respektive kommissioner möttes i Addis Abeba i februari, med deltagande av 22 av EU:s 27 kommissionärer. Det planerade toppmötet mellan EU och AU sköts emellertid upp till år 2021 på grund av covid-19-pandemin. Även en planerad högnivådialog med företrädare för AU den 9 december ställdes in. Slutsatserna från Europeiska rådet i oktober angav att partnerskapet EU-AU ska utgå från ömsesidiga intressen och gemensamt ansvar.

Förhandlingarna om de ekonomiska partnerskapsavtalen (EPA) mellan EU och de s.k. AVS-länderna (79 länder i Afrika, Karibien och Stilla havet) har fortsatt under året. Nya förhandlingsdirektiv har antagits för att uppgradera EPA till moderna handelsavtal.

EU stödjer AU:s flaggskeppsprojekt med att skapa en afrikansk inre marknad (AfCFTA). På grund av covid-19-pandemin har ikraftträdandet skjutits upp till den 1 januari 2021.

19.8.2 Afrikas horn

Etiopien

EU har fortsatt att stödja reformpolitiken i Etiopien liksom fredssträngningar och den regionala integrationen på Afrikas horn. Den höga representanten besökte i oktober Addis Abeba tillsammans med EU-kommissionären för krishantering och höll bilaterala möten med Etiopiens premiärminister och president.

Sedan konflikten i Tigray utbröt i november har EU uppmanat till fredliga lösningar, humanitärt tillträde samt respekt för internationell humanitär rätt. EU har även utökat det humanitära stödet till regionen.

EU är den största biståndsgivaren i Somalia och ger brett stöd till landets freds- och statsbyggnadsprocess. I mars nådde Somalia s.k. beslutspunkt för att inleda en formell skuldavskrivningsprocess hos de internationella finansiella institutionerna, bl.a. tack vare finansiering från EU.

En del av EU:s bistånd har styrts om till att stödja Somalias hantering av covid-19-pandemin, bl.a. till stärkt testkapacitet och för att mildra de ekonomiska konsekvenserna. Under försommaren upprättade EU även en humanitär luftbro till Somalia.

EU förblir den största finansiären av AU:s fredsbevarande insats AMISOM. I november arrangerade EU tillsammans med AU och Somalia ett högnivåmöte om Somalias plan för överlämning av säkerhetsansvar från AMISOM till Somalia självt och om landets säkerhetsarkitektur på sikt. EU:s tre civila och militära missioner och insatser i landet har under året fått förlängda mandat.

Sudan

EU har bibehållit sitt starka stöd till den demokratiska övergångsprocessen i Sudan. EU:s höga representant besökte Sudan i februari–mars. Tillsammans med Sudan, FN och Tyskland stod EU värd för den internationella partnerskapskonferensen den 25 juni.

EU upprättade under försommaren en humanitär luftbro för humanitär personal och skyddsutrustning under covid-19-pandemin.

EU bevittnade fredsavtalet mellan Sudans övergångsregering och flera väpnade grupper i Juba den 3 oktober. EU har varit tydligt när det gäller Sudans skyldighet att samarbeta med den internationella brottmålsdomstolen (ICC).

Sydsudan

EU har verkat för att fredsavtalet från 2018 ska genomföras i sin helhet och för att vapenvilan i Sydsudan ska respekteras. EU har tillsammans med FN och AU fortsatt att stödja den process som syftar till att stödja genomförandet av fredsavtalet.

Sydsudan har fortsatt att avstå från att ratificera Cotonou-avtalet. EU har med anledning av den omfattande humanitära krisen, inklusive covid-19-pandemin, gett stort stöd till Sydsudan.

19.8.3 Väst- och Centralafrika

Centralafrikanska republiken

Sverige deltar i EU:s civila och militära utbildningsinsats i Centralafrikanska republiken (CAR) till stöd för den nationella försvars- och säkerhetssektorn. EU har med anledning av den omfattande humanitära krisen gett stort stöd till CAR. EU beslutade i september om en utvidgning av undantagen från vapenembargot mot CAR.

Nigeria/Tchadsjöregionen

EU har fördjupat samarbetet med Nigeria, bl.a. genom ett gemensamt ministermöte i november. Utvecklingssamarbetet med Nigeria är fortsatt omfattande, totalt har EU avsatt 562 miljoner euro för perioden 2014–2020. Under 2020 bidrog EU även med 44,5 miljoner euro i humanitärt stöd till landet. EU har även stöttat Nigeria med 9 miljoner euro för hanteringen av covid-19-pandemin och möjliggjort tre humanitära luftbroar i samarbete med FN:s livsmedelsprogram.

EU fortsatte även stödja den multinationella gemensamma militära insatsen i Tchadsjöregionen.

Sahel/Mali

Den mycket oroande utvecklingen i Mali och andra delar av Sahel har diskuterats löpande i EU under året, inklusive vid rådet för utrikes frågor i januari.

EU har ett stort utvecklingssamarbete och humanitärt stöd till de s.k. G5 Sahelländerna (Burkina Faso, Mali, Mauretanien, Niger och Tchad) och bidrar finansiellt till G5 Sahels gemensamma säkerhetsstyrka som ska verka för bekämpning av terrorism och ökad regional säkerhet. EU har tre pågående insatser i Sahel inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

Ett toppmöte mellan EU och G5 Sahelländerna arrangerades i april och vid detta möte antogs en gemensam deklARATION.

EU fördömde den militärkupp som genomfördes i Mali i augusti och uttalade stöd till den västafrikanska samarbetsorganisationen ECOWAS:s ansträngningar för att finna en lösning på den politiska krisen. I oktober välkomnade EU, genom ett uttalande av EU:s höga representant, de steg som tagits mot en gradvis övergång till civilt styre.

19.8.4 Östra och södra Afrika

Tanzania

Situationen i landet diskuterades vid rådet för utrikes frågor (utveckling) den 23 november. Diskussionen underströk vikten av ett enhetligt agerande från EU för att främja ökat demokratiskt utrymme och stärka respekten för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i Tanzania.

Moçambique

I maj antogs rådsslutsatser som uttryckte EU:s vilja att stödja landet i såväl fredsprocessen som i det ekonomiska och politiska reformarbetet. Därtill framhölls vikten av en transparent och inkluderande fredsprocess, inte minst avseende kvinnors deltagande.

Rådsslutsatserna uppmärksammade även det försämrade humanitära och säkerhetsmässiga läget i norra Moçambique samt de klimatrelaterade utmaningar som Moçambique har att hantera.

I oktober genomfördes en formell politisk dialog, vilket regelbundet ska ske mellan EU och Demokratiska republiken Kongo (DRK) men som inte har skett sedan 2009. EU har under 2020 i FN:s råd för mänskliga rättigheter bl.a. fortsatt att verka för att DRK kvarstår på dagordningen. Vidare har man understrukit betydelsen av att DRK utreder mordet på de två FN-expertter som mördades i mars 2017, varav en var svensk medborgare, och att alla ansvariga ställs inför rätta.

Rådet beslutade i december om ytterligare en förlängning av EU:s restriktiva åtgärder mot DRK. I samband med detta avlistades en avliden person.

Zimbabwe

I februari antog rådet för utrikes frågor rådsslutsatser om Zimbabwe, där EU understryker en beredskap att fördjupa relationen med Zimbabwe förutsatt att nödvändiga politiska och ekonomiska reformer genomförs.

I februari beslutades även om en ettårig förlängning av de restriktiva åtgärder som infördes 2002 och som bl.a. omfattar vapenembargo och ett vapenföretag. Dessutom ingår riktade åtgärder mot fyra individer, dock med suspenderad tillämpning.

19.9 Asien

19.9.1 Sydasiens

Indien

I juli hölls ett toppmöte EU-Indien som ytterligare stärkte EU:s samarbete och partnerskap med Indien när det gäller utrikes- och säkerhetspolitik inklusive mänskliga rättigheter, multilateralism, global styrning, konnektivitet och mellanfolkliga kontakter.

Efter toppmötet har EU-Indien genomfört säkerhetspolitiska konsultationer, dialog om antiterrorism, icke-spridningsdialog, dialog om maritim säkerhet samt cybersäkerhetsdialog. Den planerade MR-dialogen kunde dock inte genomföras under 2020.

En av de utestående frågorna från toppmötet förblev EU:s handelsrelationer med Indien.

Afghanistan

Rådsslutsatser antogs i maj där de stridande parterna i Afghanistan uppmanades till vapenvila, även med hänvisning till utmaningarna i landet med anledning av covid-19-pandemin.

Rådet för utrikes frågor underströk EU:s förväntningar på konfliktens parter och angav förutsättningarna för fortsatt stöd och samarbete. Därtill

underströk rådet att EU:s stöd till Afghanistan kommer att utvärderas utifrån hur väl Afghanistan lever upp till åtaganden om bl.a. mänskliga rättigheter och stärkande av kvinnors ställning samt kampen mot terrorism och narkotika.

I september antog rådet gemensamma ingångsvärden för givarsamfundets framtida stöd till Afghanistan inför den internationella givarkonferensen om Afghanistan som hölls i november. EU:s åtagande vid givarkonferensen uppgick till 1,2 miljarder euro till Afghanistan, under perioden 2021–2024.

19.9.2 Östasien

Nordkorea

EU för en kritisk engagemangspolitik gentemot Nordkorea för att stärka fred och säkerhet och förhindra utvecklingen och spridningen av massförstörelsevapen.

EU har genomfört de sanktioner som antagits av FN:s säkerhetsråd, samt de sanktioner EU därutöver har antagit, efter Nordkoreas kärnvapenprovsprängningar och robottest. EU har vidare verkat för att länder utanför unionen ska kunna stärka sitt genomförande av sanktionerna.

Likt tidigare år lade EU fram resolutioner i FN:s generalförsamling och FN:s råd för mänskliga rättigheter om den svåra situationen för de mänskliga rättigheterna i Nordkorea. EU har bidragit med humanitärt stöd till ett antal organisationer, däribland Internationella Rödakorsfederationen.

Kina

Årets två EU-toppmöten med Kina fick stöpas om med anledning av covid-19-pandemin. Toppmötet med Kinas premiärminister och president ägde rum i digital form i juni, istället för som planerat i mars i Peking.

Det planerade toppmötet på stats- och regeringschefsnivå i Leipzig fick ställas in och ersättas med det s.k. ledarmötet med Kinas president och Europeiska rådets ordförande, kommissionens ordförande och Tysklands förbundskansler som deltog från det tyska ordförandeskapet i september.

Vid dessa möten behandlades klimatutmaningarna, handelsfrågor, den pågående covid-19-pandemin och internationella relationer. EU uttryckte oro över situationen för de mänskliga rättigheterna i Kina, inte minst vad gällde utvecklingen i Hongkong och i Xinjiang.

Europeiska rådet antog i oktober rådsslutsatser om Kina som bl.a. betonar att balansen måste återställas i de ekonomiska förbindelserna och att ömsesidighet måste uppnås. EU och Kina nådde en principöverenskommelse om att ingå ett investeringsavtal.

Det framhålls att EU står fast vid den ansats för förbindelserna med Kina som fastställs i det gemensamma meddelandet från kommissionen och den höga representanten EU och Kina – En strategisk hållning från mars 2019.

Japan

I maj hölls ett videomöte mellan EU:s och Japans ledare. Ledarna bekräftade sitt engagemang för det strategiska partnerskapet mellan Japan och EU för att ta itu med effekterna av covid-19-pandemin. De underströk vikten av att säkerställa ekonomisk återhämtning och åter bygga upp ekonomier som är mer hållbara, inkluderande och motståndskraftiga. De betonade att den gröna omställningen och digitaliseringen kommer att ingå i återhämtningsstrategin.

Sydkorea

I juni hölls ett toppmöte mellan EU och Sydkorea över videolänk. EU:s och Sydkoreas ledare diskuterade hur man kan främja globalt samarbete under den period av återhämtning som följer efter covid-19-pandemin och bekräftade på nytt sitt åtagande att övervinna denna utmaning genom att arbeta tillsammans, inklusive inom ramen för G20 och FN-systemet.

Med anledning av tioårsfirandet av det strategiska partnerskapet mellan EU och Sydkorea undersökte ledarna ytterligare möjliga samarbetsområden.

19.9.3 Sydostasien

Myanmar

EU lade i mars fram en resolution om Myanmar som antogs i FN:s råd för mänskliga rättigheter (MR). EU och OIC (Organisation of Islamic Cooperation) initierade även i generalförsamlingens tredje utskott en Myanmarresolution som antogs i november. Genom dessa resolutioner understryks bl.a. vikten av ansvarsutkrävande.

EU har reagerat på rapporter om grova MR-övergrepp i Myanmar. EU genomförde i oktober den sjätte MR-dialogen med Myanmar. En dialog förs med Myanmar om landets åtaganden om mänskliga rättigheter inom ramen för tullpreferenssystemet Everything But Arms (EBA), som innebär tullfrihet för de minst utvecklade länderna för allt utom vapen och ammunition.

Kambodja

I ljuset av den negativa politiska utvecklingen i Kambodja fattade kommissionen i februari ett beslut om delvis tillbakadragande av handelspreferenserna under EBA eftersom fortsatt grova och systematiska överträdelse av de medborgerliga och politiska rättigheterna konstaterats. Beslutet trädde i kraft i augusti. Dialogen fortsätter och om tillräckliga

Skr. 2020/21:115 positiva steg när det gäller mänskliga rättigheter görs av Kambodja kan beslutet ses över och handelsförmånerna återinföras.

Vietnam

Frihandelsavtalet mellan EU och Vietnam trädde i kraft i augusti.

19.9.4 Regionala frågor

Sydostasiatiska nationers förbund och Asien-Europa-mötet

I september ägde ett virtuellt ministermöte rum mellan EU och Sydostasiatiska nationers förbund (Asean) då EU representerades av den höga representanten. I december hölls ett utrikesministermöte mellan EU och Asean (virtuellt), då ett strategiskt partnerskap ingicks och ett gemensamt uttalande om konnektivitetssamarbete antogs.

Asien-Europa-mötets (ASEM) toppmöte, som skulle ägt rum i Kambodja, flyttades fram till år 2021 på grund av covid-19-pandemin. I samband med beslutet gjorde ASEM:s utrikesministrar ett gemensamt uttalande om att stärka samarbetet mellan europeiska och asiatiska länder för att hantera konsekvenserna av covid-19-pandemin.

20 Ekonomi och finans

20.1 Ekonomisk styrning och samordning

20.1.1 Makroekonomiska obalanser: Förvarningsmekanismen

Samtliga djupgranskningar, som syftar till att identifiera eventuella makroekonomiska obalanser i medlemsstaterna, publicerades som en del av kommissionens landrapporter i februari. Dessa rapporter ligger normalt till grund för kommissionens landsspecifika rekommendationer.

Årets rekommendationer lades dock om mot behovet att hantera covid-19-pandemin och understödja den ekonomiska återhämtningen som ett första nödvändigt steg för att möjliggöra en justering av obalanserna. Därför fick inga medlemsstater rekommendationer som var direkt inriktade på att korrigera de makroekonomiska obalanserna.

När det gäller Sverige noterades det i en beaktandesats att obalanser relaterade till hushållens skuldsättning och bostadspriserna kvarstod och kräver fortsatt övervakning.

Rekommendationerna diskuterades på Europeiska rådets möte den 17 juli och antogs av rådet den 20 juli.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari, mars, april, maj, juni och juli. Finansutskottet informerades i april. I november publicerade kommissionen 2020 års förvarningsrapport.

20.1.2 Stabilitets- och tillväxtpakten

Meddelande om översynen av den ekonomiska styrningen i EU

I februari presenterade kommissionen ett meddelande om en översyn av den ekonomiska styrningen i EU (se faktagromemoria 2019/20:FPM21).

Meddelandet analyserar tillämpningen av två lagstiftningspaket, sexpacken och tvåpacken, sedan de trädde i kraft 2011 respektive 2013. Syftet är att inleda en bred diskussion om hur den finanspolitiska övervakningen fungerar och möjliga sätt att förbättra ramverkets effektivitet.

På basis av ett offentligt samråd med berörda parter avsåg kommissionen att reflektera över möjliga framtida steg fram till slutet av 2020. Detta arbete påverkades dock av covid-19-pandemin och kommissionen angav att arbetet i stället skulle återupptas när den

Skr. 2020/21:115 omedelbara krisfasen passerat. Meddelandet diskuterades på Ekofin-rådets möte den 8 februari.

Finansutskottet informerades i april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari.

Aktivering av den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten

I mars presenterade kommissionen ett meddelande som konstaterade att de villkor som satts upp för att aktivera en undantagsklausul i stabilitets- och tillväxtpakten var uppfyllda. Aktiveringen av undantagsklausulen gör det möjligt för medlemsstaterna att vid en krissituation som orsakats av en allvarlig konjunkturnedgång avvika från de budgetkrav som normalt ställs upp i EU:s finanspolitiska ramverk.

Syftet med aktiveringen var att ge medlemsstaterna utrymme att vidta finanspolitiska åtgärder för att hantera den ekonomiska nedgång som covid-19-pandemin orsakat. Rådet ställde sig bakom kommissionens slutsats den 23 mars.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

Beslut och rekommendation om underskottsförfarande

Enligt stabilitets- och tillväxtpaktens regler ska medlemsstater undvika alltför stora underskott i den offentliga sektorns finanser. Ett särskilt förfarande, det s.k. underskottsförfarandet, tillämpas på medlemsstater som fastställs ha ett underskott i de offentliga finanserna på mer än 3 procent av BNP.

För 2019 hade den rumänska regeringen aviserat ett underskott på 3,8 procent av BNP, som alltså tydligt översteg referensvärdet om 3 procent. Kommissionen rekommenderade därför den 4 mars rådet att besluta om att det finns ett alltför stort underskott i Rumänien och därmed placera Rumänien i underskottsförfarandet.

Den 3 april antog rådet denna rekommendation och en rekommendation om att korrigera det alltför stora underskottet.

Den 18 november offentliggjorde kommissionen ett meddelande om den finanspolitiska situationen i Rumänien. Med hänvisning till det rådande ekonomiska läget och aktiveringen av undantagsklausulen lämnades dock inget förslag till rekommendation till Rumänien.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

20.1.3 EU:s återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen

I maj presenterade kommissionen ett förslag till förordning om att inrätta ett återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen efter covid-19-pandemin (se faktapromemoria 2019/20:FPM49). Förslaget presenterades som en tillfällig förstärkning av den fleråriga budgetramen för 2021–2027. Finansieringsåtaganden via instrumentet föreslogs kunna göras fram till slutet av år 2024.

För att finansiera förslaget föreslogs att kommissionen skulle bemyndigas att låna upp medel på kapitalmarknaderna till ett belopp av högst 750 miljarder euro. För att möjliggöra upplåningen föreslogs att taket för EU:s egna medel höjs temporärt fram till 2058. Utrymmet mellan taken för egna medel respektive den fleråriga budgetramen utnyttjas som garanti för att ta upp lån. Av instrumentets totala volym föreslogs merparten finansiera en facilitet för återhämtning och resiliens i medlemsstaterna (se avsnitt 20.1.4).

Förslaget behandlades på Europeiska rådet den 17–21 juli som en del av ett bredare paket om den fleråriga budgetramen. Överenskommelsen som då nåddes innebar förändringar jämfört med kommissionens förslag när det gäller främst fördelning av medel till olika program från instrumentet. Fördelningen mellan lån och bidrag ändrades på så sätt att bidragsdelen minskade och lånedelen ökade jämfört med kommissionens förslag. Vidare förkortades tidsramen för stödet till slutet av 2023.

Rådet ställde sig bakom ordförandeskapets förslag till förordning i november. I december antog rådet slutligen förordningen om inrättande av återhämtningsinstrumentet.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni, i juli, november och december.

20.1.4 Facilitet för återhämtning och resiliens

Kommissionen presenterade i maj ett förslag om att inrätta en facilitet för återhämtning och resiliens, RRF (se faktapromemoria 2019/20:FPM52). Faciliteten föreslås stödja sammanhållning, lindra covid-19-pandemins konsekvenser och stödja grön och digital omställning. Faciliteten ska finansieras genom det nya återhämtningsinstrumentet (se avsnitt 20.1.3)

Efter förhandlingar träffade Europeiska rådet den 17–21 juli en övergripande överenskommelse om utformningen av faciliteten. De förändringar som överenskomts jämfört med kommissionens ursprungliga förslag var främst att faciliteten ökade i storlek (främst lånedelen), användningsperioden förkortades och fördelningsnyckeln fick en närmare koppling till krisen.

Facilitetens storlek fastställdes till 672,5 miljarder euro varav 312,5 miljarder avsätts för bidrag och 360 miljarder euro för lån. Åtaganden ska göras under åren 2021–2023, varav 70 procent av bidragen ska fördelas de två första åren. Fördelningsnyckeln för åren 2021–2022 tar hänsyn till befolkningsstorlek och BNP per capita för 2019 samt arbetslöshet för 2015–2019. För 2023 ska hänsyn också tas till hur stor minskning av BNP som medlemsstaterna haft år 2020 och 2021. Därtill har rådet en tydlig roll i styrningen av faciliteten när det gäller beslut om länders återhämtningsplaner och delutbetalningar.

Rådet ställde sig bakom ordförandeskapets kompromissförslag om faciliteten den 9 oktober. Efter trilogförhandlingar nåddes en preliminär överenskommelse om förordningen med Europaparlamentet i december. Europaparlamentets formella godkännande väntas i februari 2021. Därefter väntas rådet slutligt anta förordningen.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i juni. Finansutskottet informerades i oktober.

20.1.5 Ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation

I april presenterade kommissionen ett förslag om ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation till följd av covid-19-pandemin, SURE (se faktapromemoria 2019/20:FPM35). Syftet med förordningen är att tillhandahålla lån till medlemsstater som har fått eller väntar sig kraftigt ökade offentliga utgifter till följd av åtgärder kopplade till korttidsarbete och liknande åtgärder för att hantera ekonomiska och sociala effekter kopplade till covid-19-pandemin.

Instrumentets storlek uppgår till 100 miljarder euro och garanteras av EU-budgeten och garantier från medlemsländerna om totalt 25 miljarder euro, fördelat utifrån BNI. Sveriges andel uppgår till ca 0,85 miljarder euro.

Rådet antog förordningen den 19 maj och den innehöll några förändringar jämfört med kommissionens ursprungsförslag. Dessa inkluderade bl.a. ett slutdatum för instrumentets tillgänglighet till den 31 december 2022 samt ett tydliggörande om att EU:s budget ska användas i första hand vid utebliven betalning. Instrumentet trädde i kraft den 18 september.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i april och maj.

Beviljande av ekonomiskt stöd inom ramen för SURE

De första genomförandebesluten för lån genom SURE-instrumentet antogs av rådet i september för 16 medlemsstater; Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Grekland, Spanien, Kroatien, Italien, Cypern, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien och Slovenien. I oktober och december antog rådet ytterligare två genomförandebeslut för Ungern och Irland.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i september, oktober och december.

20.2 Ekonomiska och monetära unionen

20.2.1 EMU-fördjupningen

Under året har arbetet med att reformera Ekonomiska och monetära unionen (EMU) fortsatt. I december 2019 träffades en principöverenskommelse om reformer av Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM). I överenskommelsen ingick frågan om formerna för ett eventuellt tidigt införande av en finansiell säkerhetsmekanism knuten till den gemensamma resolutionsfonden inom bankunionen.

På grund av covid-19-pandemin återupptogs arbetet först under hösten. I november kunde Eurogruppen i inkluderande format, dvs. inklusive Sverige, nå en överenskommelse där det ingick att den finansiella säkerhetsmekanismen ska införas tidigare. Det sistnämnda beslutet baserades på en bedömning av att riskerna i banksystemen inom bankunionen ansågs ha minskat tillräckligt mycket.

För att genomföra reformerna planeras under 2021 undertecknande och ratificering av de ändrade mellanstatliga avtalen om ESM respektive resolutionsfonden. Sverige är inte en part i de nämnda avtalen. ESM-fördraget innehåller dock en del regler om den finansiella säkerhetsmekanismen som är viktiga för likvärdig behandling i det fall Sverige senare skulle välja att delta i bankunionen.

Ett betydande förslag inom EMU-fördjupningen har gällt ett budgetinstrument för euroområdet och de medlemsstater som deltar i ERM. Det benämns budgetinstrumentet för konvergens och konkurrenskraft, BICC (se faktapromemoria 2018/19:FPM58). Det fanns även anknytande förslag om ett så kallat reformstödsprogram (se faktapromemoria 2017/18:FPM142). Kommissionen annonserade i sitt arbetsprogram för 2021 att med anledning av förslaget om att inrätta en facilitet för återhämtning och resiliens (se avsnitt 20.1.4) dra tillbaka förslagen om BICC och om reformstödsprogrammet.

Regeringen har kontinuerligt informerat EU-nämnden i samband med mötena i Eurogruppen i inkluderande format, senast i december.

20.2.2 Kreditlina från ESM med anledning av covid-19-pandemin

I april beslutades att inrätta tre finansiella skyddsnät för att bemöta krisen med covid-19-pandemin. Det gällde SURE (se avsnitt 20.1.5), EIB:s garantifond (se avsnitt 20.5) samt en ny kreditlina från ESM för euroländerna. Den nya kreditlinan benämns ESM pandemi-krisstöd och innebär att en medlemsstat kan låna ett belopp som kan omfatta som riktmärke 2 procent av BNP för euroländerna. Om alla länder i euroområdet skulle få detta stöd skulle det omfatta cirka 240 miljarder euro. Kreditlinan har mycket lätta villkor. Den är tillgänglig till utgången av 2022. Vid slutet av 2020 hade inget land ansökt om kreditlinan.

20.2.3 Ny ledamot i Europeiska centralbankens direktion

I december fattade Europeiska rådet beslut om att utse Frank Elderson till ny ledamot i Europeiska centralbankens direktion. Europeiska rådet fattade beslutet efter samråd med Europaparlamentet och Europeiska centralbankens råd. Frank Elderson ersatte Yves Mersch, avgående ledamot vars mandat löpte ut den 14 december 2020.

20.3 InvestEU

I maj presenterade kommissionen ett meddelande om en revidering av InvestEU-förordningen (se faktagromemoria 2019/20:FPM48) som bl.a. innebär förslag om att inrätta ett särskilt investeringsfönster för strategiska investeringar och en väsentlig volymökning.

Den 17–21 juli träffade Europeiska rådet en övergripande överenskommelse om förslaget som en del av ett bredare paket. Denna överenskommelse innebär att volymen kraftigt minskades i förhållande till kommissionens förslag. Under november och december pågick trilogförhandlingar som resulterade i en preliminär överenskommelse med Europaparlamentet i december. Slutligt antagande av förordningen i rådet väntas i mars 2021. InvestEU delfinansieras av den fleråriga budgetramen för 2021–2027 (MFF) och återhämtningsinstrumentet (se avsnitt 20.1.3), samt av återflöden.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i juni. Finansutskottet fick information i oktober.

Europeiska investeringsfonden (EIF) presenterade under hösten ett förslag till en kapitalökning i EIF, som bl.a. motiverades utifrån EIF:s roll som genomförandepartner för InvestEU-programmet. Rådet antog i december ett beslut om att ge kommissionen bemyndigande att rösta för kapitalökningen i EIF.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

20.4 Solvensinstrument

I maj presenterade kommissionen ett förslag (se faktagromemoria 2019/20:FPM48) om att inrätta ett nytt instrument för solvensstöd inom Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi).

Den 17–21 juli träffade Europeiska rådet en övergripande överenskommelse när det gäller den fleråriga budgetramen för perioden 2021–2027 och återhämtningsinstrumentet som inte inkluderade instrumentet för solvensstöd. Förslaget om instrument har därmed inte behandlats vidare.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i juni.

20.5 Garantifond i Europeiska investeringsbanken

I mars presenterade Europeiska investeringsbanken (EIB) ett förslag att upprätta en garantifond som uppgick till 25 miljarder euro. Målsättningen var att mobilisera upp till 200 miljarder euro i stöd till framför allt små och medelstora företag som hamnat i ekonomiska svårigheter till följd av covid-19-pandemin.

Europeiska rådet ställde sig bakom förslaget den 23 april. Överläggning med finansutskottet ägde rum i april.

Det formella beslutet om utformningen av fonden fattades i EIB:s styrelse den 26 maj. Då beslutades även att EIB skulle fördela och förvalta garantin så att de förväntade förlusterna skulle vara 20 procent. Riksdagen

godkände Sveriges medverkan i fonden i juni (prop. 2019/20:181 bet. 2019/20:FiU61, rskr. 2019/20:352). Fonden startade i juli. EU:s medlemsstater förutom Estland, Lettland, Rumänien, Slovenien, Tjeckien och Ungern har gått med i fonden. Skr. 2020/21:115

20.6 Kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken

I Europeiska rådets slutsatser från den 17–21 juli uppmanades Europeiska investeringsbankens (EIB:s) guvernörer att se över bankens kapitalsituation i ljuset av förslag i den fleråriga budgetramen för 2021–2027 (MFF) och återhämtningsinstrumentet (se avsnitt 20.1.3) samt EU:s ambitioner på klimat- och digitaliseringsområdena.

Guvernörerna uppmanades att före utgången av 2020 enhälligt besluta om storlek och form för en eventuell kapitalhöjning.

EIB presenterade i början av november ett förslag till en kapitalhöjning. Målsättningen är att besluta om en eventuell kapitalhöjning vid EIB:s årsmöte i juni 2021.

20.7 Investeringsplan inom den gröna given

I januari presenterade kommissionen ett meddelande om en investeringsplan för ett hållbart Europa, investeringsplanen inom den gröna given (se faktrapomemoria 2019/20:FPM14). Meddelandet är en färdplan för att möjliggöra investeringar för att den europeiska gröna given ska bli verklighet.

I maj presenterade kommissionen ett lagstiftningsförslag om en lånefacilitet för den offentliga sektorn inom mekanismen för en rättvis omställning. Kommissionen föreslog att EU-budgeten ska tillhandahålla finansiering om 1,525 miljarder euro för att subventionera utlåning från Europeiska investeringsbanken på 10 miljarder euro för offentliga investeringar som gynnar de regioner som är mest negativt påverkade av den gröna omställningen.

Trilogförhandlingar väntas inledas i början av 2021. Överläggning med finansutskottet ägde rum i juni.

20.8 EU i G20 på det finansiella och ekonomiska området

Under året höll G20 två möten mellan stats- och regeringschefer och sju möten med finansministrar- och centralbankschefer med deltagande från EU, samt även ett gemensamt möte mellan finans- och hälsoministrar. Det saudiarabiska ordförandeskapet hade fastställt ett antal övergripande teman för G20-arbetet under året, bl.a. om kapitalflöden, infrastruktur och finansiell reglering och övervakning.

Covid-19-pandemin var en central del av G20-arbetet under året och har bl.a. innefattat en handlingsplan som innehåller åtgärder på hälsoområdet samt ekonomiska och finansiella åtgärder.

En åtgärd som G20 tillsammans med Parisklubben beslutade om var att ge skulduppskov till låginkomstländer under 2020, det s.k. skulduppskovsinitiativet (DSSI). Initiativet motiverades av likviditetsbehovet i låginkomstländerna till följd av covid-19-pandemin och att frigöra tid för IMF (Internationella valutafonden) och Världsbanken att kunna genomföra nödvändiga behovs- och skuldållbarhetsanalyser.

G20 och Parisklubben antog även ett ramverk som anger principer för genomförandet av potentiella, framtida skuldållnader till följd av en ohållbar skuldsituation i en del låginkomstländer. Därutöver fortsatte G20 sitt arbete när det gäller t.ex. internationella skattefrågor, finansiell stabilitet och penningtvätt.

EU, som företräds av representanter för EU:s ordförande och av kommissionen, har bl.a. verkat för att G20 ska stötta globalt samarbete under covid-19-pandemin, ge ekonomiskt och finansiellt stöd. Gällande skuldfrågor har EU välkomnat skulduppskovet, dess förlängning och ramverket för skuldållnader efter DSSI.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari, juli och oktober.

20.9 Finansiellt stabilitetsstöd

20.9.1 Medlemsstater som tagit emot stabilitetsstöd via stabilitetsmekanismer inrättade för euroländer

Grekland är föremål för förstärkt övervakning av sina reformåtaganden till eurogruppen vilken genomförs av kommissionen i samarbete med ECB, ESM och IMF kvartalsvis. Eurogruppen kan bevilja vissa skuldållnadsåtgärder till Grekland om reformåtagandena bedöms genomföras och har under 2020 beviljat sådana om totalt 1,515 miljarder euro.

Vidare har kommissionen övervakat Cypern, Irland, Spanien och Portugals återbetalningsförmåga. Denna övervakning genomförs två gånger per år och pågår till dess att länderna har återbetalat minst 75 procent av sina lån från de stödfaciliteter som dels EU (EFSM) dels euroländerna (EFSF/ESM) har upprättat. Ländernas återbetalningsförmåga bedöms av kommissionen vara god.

20.9.2 Makrofinansiellt stöd till länder utanför EU

Den 22 april presenterade kommissionen ett förslag om makrofinansiellt stöd till tio länder i EU:s närhet. Förslaget innebär att EU ska tillhandahålla stödlån som uppgår till sammanlagt tre miljarder euro till Albanien, Bosnien och Hercegovina, Georgien, Jordanien, Kosovo, Moldavien, Montenegro, Nordmakedonien, Tunisien och Ukraina. Lånen ges mot bakgrund av att länderna fått betalningsbalanssvårigheter till följd av

covid-19-pandemin och dess ekonomiska effekter. Stödlånen ska betalas ut under ett år, istället för som brukligt under 2,5 år. De villkor som ställs på länderna att genomföra ekonomiska reformer och vidta stabiliseringspolitiska åtgärder kommer att vara mindre omfattande än normalt, för att låneprogrammen ska kunna genomföras på kortare tid.

Skr. 2020/21:115

Den 25 maj antog rådet och Europaparlamentet kommissionens förslag.

Finansutskottet informerades i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

21 Finansmarknaden

21.1 Bankmarknaden

21.1.1 Bankpaketet

I maj 2019 antogs ändringar av tillsynsförordningen, kapitaltäckningsdirektivet och krishanteringsdirektivet. Ändringarna är del av de riskreducerande åtgärderna inom bankunionen och kallas tillsammans ”bankpaketet” (se faktapromemoria 2016/17:FPM39). I oktober överlämnades en proposition till riksdagen för att genomföra ändringarna i EU-regelverket om kapitaltäckning i svensk rätt (prop. 2020/21:36). Lagändringarna trädde i huvudsak i kraft den 29 december 2020.

21.1.2 Bankunionen

I november 2015 presenterade kommissionen ett förordningsförslag om att inrätta ett europeiskt insättningsgarantisystem, (se faktapromemoria 2015/16:FPM27). Förhandlingar om förslaget har pågått sedan 2016. Förhandlingar om en gemensam finansiell säkerhetsmekanism för att säkra den gemensamma resolutionsfonden inleddes i november 2016 (se faktapromemoria 2012/13:FPM148).

Euroländerna nådde i november en politisk överenskommelse om att tidigarelägga införandet av säkerhetsmekanismen till 2022, istället för 2024. Sverige deltar inte i bankunionen och berörs därför inte i nuläget av förslagen.

21.1.3 Säkerställda obligationer

I mars 2018 presenterade kommissionen ett förslag till regelramverk för utgivning av säkerställda obligationer (se faktapromemoria 2017/18:FPM67). Rättsakterna som består av ett nytt direktiv och ändring av tillsynsförordningen trädde i kraft den 7 januari. Det nya direktivet ska vara genomfört senast den 8 juli 2021.

21.1.4 Bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism

I maj presenterade kommissionen en handlingsplan med indikationer på framtida reformer när det gäller att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. I november antog rådet detaljerade slutsatser om hur kommande förslag från kommissionen bör se ut.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

21.1.5 Slutförandet av Basel III

Kommissionens arbete med att ta fram ett förslag på hur Baselöverenskommelsens standarder ska genomföras i EU fortsatte under året. Baselkommittén beslutade, på grund av covid-19-pandemin, att flytta fram datumet för genomförande med ett år till 2023. På EU-nivå prioriterades arbetet med kommissionens förslag till riktade ändringar i kapitaltäckningsregelverket med anledning av pandemin (se avsnitt 21.1.7).

Överläggning med finansutskottet ägde rum i oktober. Den europeiska bankmyndigheten presenterade en uppdaterad konsekvensanalys i december.

21.1.6 Strategi för massbetalningar

I september presenterade kommissionen ett meddelande om en EU-strategi för massbetalningar (se faktapromemoria 2020/21:FPM14). I strategin presenteras en vision för massbetalningsmarknaden inom unionen där hushåll och företag ska ha tillgång till ett brett och varierat utbud av högkvalitativa betalningslösningar. Detta med stöd av en konkurrenskraftig och innovativ betalningsmarknad och baserade på säkra effektiva och tillgängliga infrastrukturer.

Strategin syftar bl.a. till att öka tillgången till digitala betalningslösningar och lösningar för omedelbara betalningar i hela EU och förbättra förutsättningarna för betalningsmarknader som präglas av innovation och konkurrens. Strategin lyfter även fram betydelsen av effektiva internationella betalningar, inklusive remitteringar.

21.1.7 Ändringar i kapitaltäckningsregelverket

I april presenterade kommissionen förslag om ändringar i tillsynsförordningen med anledning av covid-19-pandemin (se faktapromemoria 2019/20:FPM39). Syftet var att understödja kreditinstitutets fortsatta utlåning och att öka deras möjlighet att absorbera förluster orsakade av pandemin, samtidigt som deras motståndskraft upprätthålls.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i maj. Finansutskottet informerades i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

21.2.1 Återhämtning och resolution av centrala motparter

I juni nåddes en politisk överenskommelse mellan Europaparlamentet och rådet om förordningen om återhämtning och resolution av centrala motparter (se faktapromemoria 2016/17:FPM38).

Finansutskottet informerades i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i september.

21.2.2 Referensvärden på finansmarknaden

I juli presenterade kommissionen ett förslag om ändringar i förordningen om referensvärden för att undvika problem som kan uppstå på finansmarknaden när viktiga referensvärden upphör, till exempel Libor i Storbritannien (se faktapromemoria 2019/20:FPM71). Syftet är att ge kommissionen befogenhet att utse ett ersättningsreferensvärde för vissa referensvärden som upphör och befogenhet att undanta vissa referensvärden från tredjeland från tillämpningsområdet för förordningen om referensvärden.

Under hösten pågick förhandlingar i rådet med efterföljande trilogförhandlingar. En politisk överenskommelse nåddes i slutet av året.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

21.2.3 Gräsrotsfinansiering

Den 7 oktober antog Europaparlamentet och rådet en förordning om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring i direktivet om marknader för finansiella instrument (se faktapromemoria 2017/18:FPM61). Förordningen ska börja tillämpas den 10 november 2021.

Finansutskottet informerades i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli.

21.2.4 Handlingsplan för kapitalmarknadsunionen

I september presenterade kommissionen en ny handlingsplan för det fortsatta arbetet med kapitalmarknadsunionen (se faktapromemoria 2020/21:FPM12). Handlingsplanen aviserar ett antal kommande åtgärder som syftar till att fördjupa och integrera EU:s kapitalmarknader. Rådet antog slutsatser om den nya handlingsplanen den 3 december.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

21.2.5 Digitalisering av finanssektorn

I september presenterade kommissionen en ny strategi för det fortsatta arbetet med digitalisering av finanssektorn (se faktapromemoria 2020/21:FPM13). Strategin syftar bl.a. till att göra de finansiella tjänsterna i Europa mer digitala och att stimulera ansvarsfull innovation och konkurrens mellan leverantörer av finansiella tjänster i EU. Själva strategin innehåller inga konkreta förslag.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

21.2.6 Marknader för kryptotillgångar

I september presenterade kommissionen, inom ramen för strategin för digitalisering av finanssektorn (se avsnitt 21.2.5) ett förslag till förordning om marknader för kryptotillgångar (se faktapromemoria 2020/21:FPM15). Syftet med förordningen är att skapa en enhetlig reglering för kryptotillgångar som i dag inte omfattas av EU:s befintliga regelverk för finansmarknaderna. Förordningen omfattar både utgivning av kryptotillgångar och tillhandahållande av kryptotillgångstjänster. Rådsförhandlingar pågick under hösten.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i november.

21.2.7 Pilotregim för marknadsinfrastruktur baserad på distribuerad databasteknik

I september presenterade kommissionen, inom ramen för strategin för digitalisering av finanssektorn (se avsnitt 21.2.5) ett förslag till förordning om att inrätta en pilotregim för marknadsinfrastruktur med distribuerad databasteknik (se faktapromemoria 2020/21:FPM15). Syftet med förslaget är att aktörer och tillsynsmyndigheter på finansmarknaderna ska kunna testa och lära sig hur användandet av distribuerad databasteknik inom marknadens infrastruktur fungerar i praktiken och hur ett nytt regelverk bäst kan utformas. Arbetet i rådsarbetsgruppen inleddes i september.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i november.

21.2.8 Digital operativ motståndskraft i den finansiella sektorn

Den 24 september presenterade kommissionen, inom ramen för strategin för digitalisering av finanssektorn (se avsnitt 21.2.5) ett förslag till förordning om digital operativ motståndskraft i den finansiella sektorn (se faktapromemoria 2020/21:FPM16). Syftet med förordningen är att stärka finanssektorns motståndskraft mot informations- och kommunikationsrelaterade störningar och hot. Rådsförhandlingar pågick under hösten. Överläggning med finansutskottet ägde rum i november.

21.2.9 Åtgärder på värdepappersmarknaden

Skr. 2020/21:115

Som en del i arbetet med att hantera de ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin presenterade kommissionen i juli ett förslag till ändringar i direktivet om marknader för finansiella instrument, prospektförordningen, förordningen om värdepapperisering och tillsynsförordningen (se faktapromemoria 2019/20:FPM68). De föreslagna ändringarna syftar till att främja en tidig återhämtning av ekonomierna genom att underlätta för deltagare på värdepappersmarknaden och underlätta företagens finansiering. En politisk överenskommelse nåddes i slutet av året.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i september. Finansutskottet informerades i november.

21.2.10 Hållbarhetsförhandlingar

Arbetet med handlingsplanen för hållbar tillväxt som kommissionen presenterade 2018 har fortsatt under året (se faktapromemoria 2017/18:FPM63). Förslaget om en EU-gemensam taxonomi för miljömässigt hållbara investeringar antogs av rådet och Europaparlamentet under sommaren och trädde i kraft den 12 juli. Sverige röstade emot antagandet, se vidare i bilaga 3.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i juni 2018 och november 2019, och ett informationstillfälle ägde rum i november 2018. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december 2019.

22 Skatter

22.1 Övergripande skattefråga

22.1.1 Övergång till beslut med kvalificerad majoritet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet

I januari 2019 presenterade kommissionen ett meddelande med en färdplan i fyra steg för övergång till beslut med kvalificerad majoritet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet på skatteområdet. Skattefrågor beslutas i nuläget genom ett särskilt lagstiftningsförfarande med enhällighet vid beslutsfattandet (se faktapromemoria 2018/19:FPM32). Meddelandet diskuterades på Ekofin-rådet den 12 februari 2019. Kommissionen återkom till frågan om övergång till beslut med kvalificerad majoritet i sin handlingsplan för rättvis och enkel beskattning till stöd för återhämtningen efter covid-19-pandemin (se avsnitt 22.1.2).

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggningen den 29 januari 2019. Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari 2019.

22.1.2 Handlingsplanen för rättvis och enkel beskattning till stöd för återhämtningen

Kommissionen antog den 15 juli ett paket för rättvis och enkel beskattning. Handlingsplanen för rättvis och enkel beskattning till stöd för återhämtningsstrategin efter covid-19-pandemin (se faktapromemoria 2019/20:FPM65) är en del av det paketet. Handlingsplanen består av 25 initiativ som kommissionen avser att ta fram till och med 2023. Det rör sig om framtida lagstiftningsförslag, planerade konsekvensanalyser och andra åtgärder. Åtgärderna avser både direkt och indirekt skatt. Syftet är att beskattningen ska bli rättvisare, enklare och mer anpassad till modern teknologi. Av handlingsplanen framgår också att kommissionen avser att undersöka om lagstiftningsakter som rör skatter ska kunna antas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

För svensk ståndpunkt när det gäller kommissionens handlingsplan (se faktapromemoria 2019/20:FPM65).

22.1.3 Rådsslutsatser om rättvis och effektiv beskattning

Rådet antog den 27 november rådsslutsatser om rättvis och effektiv beskattning. Rådsslutsatserna tar upp ett flertal områden: direkt skatt, inklusive skatteutmaningar till följd av digitaliseringen, mervärdesskatt, punktskatter, administrativt samarbete, skatteadministration och regelefterlevnad när det gäller skatter och god förvaltning på skatteområdet inom och utanför EU.

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggningen den 24 november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

22.2 Mervärdesskatt

22.2.1 Mervärdesskatt för små företag

Kommissionen presenterade i januari 2018 ett förslag om ändrade mervärdesskatteregler för små företag (se faktapromemoria 2017/18:FPM55). Ett kompromissförslag antogs vid Ekofin-rådet den 18 februari.

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggningen den 11 juni 2019. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november 2019.

22.2.2 Mervärdesskatt – införande av vissa krav för betaltjänstleverantörer

I december 2018 presenterade kommissionen ett förslag om att införa krav på betaltjänstleverantörer att samla in information om gränsöverskridande betalningar (se faktapromemoria 2018/19:FPM25). Förslaget antogs av Ekofin-rådet den 18 februari.

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggningen den 14 maj 2019. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november 2019.

22.3.1 Översyn av det ena alkoholskattedirektivet

Den 25 maj 2018 presenterade kommissionen ett förslag om ändringar i det direktiv som reglerar strukturen för alkoholbeskattning (se faktapromemoria 2017/18:FPM104). Förslaget togs upp vid flera möten i Ekofin-rådet under 2019, men det gick inte att nå enighet. Under våren 2020 tog det kroatiska ordförandeskapet fram ett justerat förslag som antogs den 29 juli.

Det slutliga förslaget omfattar vissa regler om s.k. denaturerad alkohol (dvs. alkohol som blandats med ämnen för att försvåra förtäring), en skyldighet att utfärda intyg till små oberoende alkoholproducenter och diverse frivilliga möjligheter till skattenedsättning. Det handlar bl.a. om öl med låg alkoholhalt, drycker producerade av små oberoende producenter och sprit producerad för eget bruk. Det finns även vissa nationella specialregler och en ändring när det gäller beräkning av alkoholhalt i öl som inte kommer att påverka Sverige.

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggningen den 7 mars 2019. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli.

22.4 Administrativt samarbete

22.4.1 Ändring av tidsfrister i direktivet om administrativt samarbete i fråga om beskattning

I maj presenterade kommissionen ett förslag till ändring av direktivet om administrativt samarbete i fråga om beskattning. Syftet var att åtgärda ett akut behov av att skjuta upp vissa tidsfrister för rapportering och utbyte av upplysningar i fråga om beskattning som följer av covid-19-pandemin.

Ordförandeskapets kompromissförslag antogs i juni. Direktivet möjliggjorde för medlemsstaterna att justera tidsfristerna för rapportering och informationsutbyte om rapporteringspliktiga arrangemang med sex månader och tidsfristen för informationsutbyte om finansiella konton med tre månader.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

22.4.2 Ändringar i direktivet om administrativt samarbete i fråga om beskattning

I juli presenterade kommissionen ett förslag till ändring av direktivet om administrativt samarbete i fråga om beskattning (se faktapromemoria 2019/20:FPM66), som en del av ett åtgärds paket för rättvis och enkel beskattning. Syftet med ändringarna är bl.a. att underlätta för skatteförvaltningarna att spåra och upptäcka beskattningsbara händelser på digitala plattformar. Det finns även ändringar som syftar till att förbättra det befintliga administrativa samarbetet i fråga om beskattning. På ett

informellt möte i december ställde sig EU:s ekonomi- och finansministrar bakom en överenskommelse i fråga om ändringar av rådets direktiv om administrativt samarbete i fråga om beskattning.

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggningen den 20 oktober.

Skatteutskottet fick information om kommissionens förslag i september och november. Överläggning med skatteutskottet ägde rum i oktober. EU-nämnden informerades i oktober och samråd ägde rum i november.

22.5 Företagsbeskattning

22.5.1 Uppförandekod för företagsbeskattning

Under året har uppförandekodgruppen fortsatt sitt arbete med att granska att nya skatteåtgärder inte strider mot uppförandekoden, dvs. frysning och avveckling av skatteåtgärder som bedömts vara skadliga.

Uppförandekodgruppen har även fortsatt sitt arbete med EU-förteckningen över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet. Under 2019 och början av 2020 utvärderade uppförandekodgruppen hur de övervakade jurisdiktionerna hade genomfört sina åtaganden att åtgärda problem inom angivna tidsgränser. Ekofin-rådet antog nya slutsatser om EU-förteckningen den 18 februari och uppdaterade förteckningen. Därefter har förteckningen uppdaterats ytterligare en gång i oktober.

I juli lade kommissionen fram ett meddelande om god förvaltning på skatteområdet i och utanför EU.

För svensk ståndpunkt om EU-förteckningen, se skatteutskottets protokoll från överläggning den 26 oktober och 28 november 2017.

För preliminär svensk ståndpunkt när det gäller kommissionens meddelande om god förvaltning på skatteområdet, se faktapromemoria, 2019/20:FPM64.

Samråd med EU-nämnden om EU-förteckningen över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner ägde rum i oktober.

22.5.2 Beskattning av den digitala ekonomin

I mars 2018 presenterade kommissionen förslag för beskattningen av den digitala ekonomin (se faktapromemorior 2017/18:FPM73, 2017/18:FPM74 och 2017/18:FPM75). Efter diskussion vid Ekofin-rådet den 4 december 2018 konstaterades att enighet inte kunde nås när det gällde förslaget om skatt på vissa digitala tjänster. Vid Ekofin-rådets möte den 12 mars 2019 konstaterades att det inte heller var möjligt att nå enighet om ett förslag som enbart omfattade digital annonsering.

Ett omfattande internationellt arbete inom OECD pågår för att motverka s.k. skattebaserosion och flyttning av vinster (BEPS). En del av arbetet har varit inriktat på de utmaningar som digitaliseringen innebär för beskattningen och avsikten är att resultatet ska presenteras för G20 vid halvårsskiftet 2021.

Arbetet är uppdelat i två delar, s.k. pelare, varav den första avser allokeringen av beskattningsrätt mellan stater och den andra fokuserar på kvarstående problem med BEPS.

Kommissionen förordade inför Ekofin-rådet den 17 maj 2019 en koordinerad EU-ståndpunkt i OECD och i G20. Under året har frågan om digital beskattning behandlats vid Ekofin-rådets möten den 21 januari, 18 februari och vid ett informellt möte med EU:s ekonomi- och finansministrar den 4 november.

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från den 24 april 2018 om det långsiktiga förslaget och rekommendationen, den 29 november 2018 respektive den 29 januari 2019 om förslaget om skatt på vissa digitala tjänster och den 14 maj 2019 om koordinering av EU-ståndpunkt i G20 och OECD.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari, februari, oktober och i november.

23 Tull

23.1 En kontaktpunkt för tullen i EU

Kommissionen presenterade i oktober ett förslag till förordning om att inrätta en miljö med en kontaktpunkt för tullhanteringen i EU och om ändring av unionstullkodexen (se faktapromemoria 2020/21:FPM40) som en del av kommissionens handlingsplan för att ta tullunionen till nästa nivå (se avsnitt 23.2). Förslaget innebär att tullmyndigheterna automatiskt kan kontrollera att vissa icke-tullrelaterade formaliteter som ska fullgöras tillsammans med tulldeklarationen är uppfyllda.

Skatteutskottet fick information i november.

23.2 En handlingsplan för att ta tullunionen till nästa nivå

Kommissionen presenterade i september ett meddelande om en handlingsplan för att ta tullunionen till nästa nivå (se faktapromemoria 2020/21:FPM24). Handlingsplanen innehåller ett flertal åtgärder som syftar till att säkerställa en mer sammanhängande och starkare tullunion. Handlingsplanen löper fram till 2025.

Syftet är att stödja och stärka olika risk- och kontrollaspekter för att stärka tullunionen, minska kostnaderna för medlemsstaterna och ytterligare underlätta för den lagliga handeln.

Skatteutskottet fick information i oktober.

23.3 Rådsslutsatser om handlingsplanen för att ta tullunionen till nästa nivå

Rådet antog i december slutsatser med anledning av kommissionens meddelande om en handlingsplan för att ta tullunionen till nästa nivå. Slutsatserna tar upp samma områden som kommissionens meddelande.

För svensk ståndpunkt, se skatteutskottets protokoll från överläggningen den 26 november.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

24 EU:s budget

24.1 Systemet för egna medel

Vid Europeiska rådets möte den 17–21 juli kom stats- och regeringscheferna överens om att i systemet för EU:s egna medel införa en ny avgiftskomponent baserade på vikten på icke materialåtervunna plastförpackningar i varje medlemsstat, samt en korrigeringsmekanism för att förhindra en alltför kraftigt regressiv fördelningseffekt av denna komponent. Dessa ska införas med giltighetstid från och med 1 januari 2021.

Man kom även överens om att en reviderad beräkningsbas för de momsbaseade egna medlen ska tillämpas fr.o.m. 2021. Vidare kom man överens om att Sverige och vissa andra medlemsstater ska få en reduktion av de BNI-baserade egna medlen med giltighetstid från den 1 januari 2021.

Därutöver uppmanade Europeiska rådet kommissionen att under den kommande ramperioden föra fram förslag på nya egna medel baserade på en gränsjusteringsmekanism för koldioxidutsläpp och en digital avgift. Kommissionen uppmanas även överväga att föreslå en utvidgning av systemet för utsläppshandel, däribland till sektorerna sjö- och luftfart. Dessutom uppmanades kommissionen att föreslå att omvandla detta system till en ny bas för egna medel och att överväga förslag på ytterligare egna medel baserade på exempelvis en avgift på finansiella transaktioner eller en gemensam konsoliderad bolagsskattebas.

Slutsatserna från Europeiska rådet gällande egna medel kodifieras i Europeiska unionens beslut om egna medel (se faktapromemoria 2017/18:FPM92 samt 2019/20:FPM49) och stödjande rättsakter (faktapromemoria 2017/18:FPM92).

I november presenterade rådets ordförande efter trilogförhandlingar ett kompromisspaket om den fleråriga budgetramens slutliga utformning. Kompromissens innebörd är att Europeiska rådets slutsatser efterlevs och kodifieras, med tillägget att kommissionen åtar sig att lägga fram ovan nämnda förslag om utvidgat system för utsläppshandel, digital avgift och en gränsjusteringsmekanism för koldioxidutsläpp senast i juni 2021, och att lägga fram förslag om en avgift på finansiella transaktioner senast 2024. Rådet åtog sig å sin sida att diskutera de framlagda förslagen inom ett år från att kommissionen presenterat dem för rådet.

Överläggning med finansutskottet ägde rum vid ett flertal tillfällen. Samråd med EU-nämnden ägde rum vid ett flertal tillfällen, t.ex. inför Europeiska rådets möte i juli.

Skr. 2020/21:115

24.2 EU:s årsbudget

Kommissionen presenterade sitt förslag till EU:s årsbudget för 2021 i juni. Årsbudgeten för 2021 blir den första i den fleråriga budgetram som omfattar perioden 2021–2027. Utgiftstaken för 2021 års budget fastställdes i förhandlingen om den fleråriga budgetramen 2021–2027. Kommissionen presenterade en ändringsskrivelse av årsbudgetförslaget den 13 november för att beakta resultatet av förhandlingen om den fleråriga budgetramen. Åtagandena föreslogs uppgå till 164,1 miljarder euro och betalningarna till 166,1 miljarder euro.

Mot bakgrund av Sveriges allmänna budgetrestriktiva hållning har Sverige under rådsförhandlingarna ansett att kommissionens förslag legat för högt och saknat tillräckliga marginaler för att kunna möta oförutsedda händelser under budgetåret. Rådets ståndpunkt antogs i september och förhandlingsmandatet uppdaterades i november. Rådets ståndpunkt innebar minskningar jämfört med kommissionens förslag.

Under förlikningen med Europaparlamentet kunde en överenskommelse nås om årsbudgeten för 2021 i december som innebar en åtagandenivå på 164,2 miljarder euro och betalningar på 166,1 miljarder euro. Marginalerna uppgår till 0,8 miljarder euro respektive 2,0 miljarder euro. Överenskommelsen kunde inte antas innan förlikningsperiodens slut den 7 december i avsaknad av överenskommelse om den fleråriga budgetramen 2021–2027.

Kommissionen lade fram ett andra budgetförslag i linje med överenskommelsen mellan rådet och Europaparlamentet den 11 december. Rådet fattade ett formellt beslut om EU:s årsbudget för 2021 den 14 december och Europaparlamentet vid dess plenarsession den 14–18 december.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i juni och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli och november.

24.3 Europeiska unionens solidaritetsfond

I mars presenterade kommissionen ett förslag till förordning om ändring i förordningen om inrättandet av Europeiska unionens solidaritetsfond att utvidga tillämpningsområdet så att det även omfattar hot mot folkhälsan.

Förslaget innebär att fondens tillämpningsområde vidgas från att ge medlemsstater och anslutningsländer finansiell hjälp vid större naturkatastrofer till att även kunna bistå medlemsstater som drabbas ekonomiskt vid hot mot folkhälsan (se faktapromemoria 2019/20:FPM31).

Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

24.4 Instrumentet för krisstöd

Den 2 april presenterade kommissionen ett förslag om att aktivera instrumentet för krisstöd inom EU med anledning av covid-19-pandemin (se faktagromemoria 2019/20:FPM36).

Instrumentet föreslås återaktiveras under en begränsad tidsperiod mellan den 1 februari 2020 och den 31 januari 2022. Instrumentet föreslås få en budget på 2,7 miljarder euro inom unionens allmänna budget under perioden 2020–2023 och möjlighet för bidrag från medlemsstater eller andra offentliga eller privata givare.

Förslaget innebär att medlemsstaterna ska kunna söka stöd för koordinerade åtgärder på EU-nivå och att bestämmelserna ändras på grund av det rådande läget med en utvidgning av de stödberättigade åtgärderna och stödberättigande genomförandepartners.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i april.

25 Skydd av EU:s finansiella intressen

25.1 Ansvarsfrihet för genomförandet av 2018 års budget

Ekofin-rådet beslutade den 18 februari att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av 2018 års budget. Sverige valde att lägga ned sin röst vid omröstningen i Ekofin-rådet, se vidare i bilaga 3. Europaparlamentet beslutade i maj att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av 2018 års budget.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari.

25.2 Ansvarsfrihet för genomförandet av 2019 års budget

Europeiska revisionsrättens årsrapport om budgetåret 2019 publicerades den 10 november.

Revisionsrätten granskar EU:s inkomster och utgifter för att bedöma om de är lagliga och korrekta. För budgetåret 2019 lämnade revisionsrätten en revisionsförklaring med avvikande mening när det gällde utgifterna (det är en försämring jämfört med föregående år då man lämnade en revisionsförklaring med reservation). Revisionsrätten uppskattade att 2,7 procent av de underliggande transaktionerna inte hade skett i enlighet med gällande regelverk (motsvarande felnivå för budgetåret 2016 var 2,6 procent). Det överstiger den vedertagna gränsen för fel som ligger på 2 procent. Rådet kommer i februari 2021 att ta ställning till om Europaparlamentet ska rekommenderas att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för 2019.

25.3 Revidering av Olaf-förordningen

Under året har en revidering av förordningen om utredningar genomförda av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) förhandlats i rådet (se faktagromemoria 2017/18:FPM125). Förhandlingar med Europaparlamentet har pågått under året och en uppgörelse nåddes i oktober.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i september och december.

26 Statistik

Europaparlamentet och rådet har beslutat om en förordning om gemenskapsstatistik över migration och internationellt skydd (se faktagromemoria 2017/18:FPM130).

Under året har förhandlingar pågått om förslaget till förordning om inrättande av programmet för den inre marknaden, konkurrenskraft för företag, inklusive små och medelstora företag och europeisk statistik (se faktagromemoria 2017/18:FPM150).

Europeiska rådgivande organet för statistikstyrning (ESGAB) presenterade i januari sin elfte årliga rapport till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av riktlinjerna för europeisk statistik. Det handlar dels om övervakning av nationella statistiska system, dels om användarnas delaktighet i arbetet i de nationella statistikmyndigheterna och andra nationella myndigheter.

Rådet antog den 6 november slutsatser om EU-statistik.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

27 Civilrättsligt samarbete

27.1 Bevisupptagningsförordning

Förhandlingarna om kommissionens förslag till omarbetad bevisupptagningsförordning har slutförts (se faktapromemoria 2017/18:FPM139). Förordningen reglerar hur medlemsstaternas domstolar ska samarbeta i frågor om upptagande av bevis i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur när bevisningen finns i en annan medlemsstat än den där rättsprocessen pågår.

Den 18 februari antog rådet för ekonomiska och finansiella frågor en kompletterande allmän inriktning om bilagorna till förordningen. Under våren nåddes en överenskommelse med Europaparlamentet. Den 5 november antog rådet förordningen genom skriftligt beslutsförfarande.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari och juli.

27.2 Delgivningsförordning

Förhandlingarna om kommissionens förslag till omarbetad delgivningsförordning har slutförts (se faktapromemoria 2017/18:FPM138). Förordningen reglerar hur medlemsstaterna ska samarbeta i frågor om delgivning av handlingar av civil eller kommersiell natur till personer i en annan medlemsstat. Den 18 februari antog rådet för ekonomiska och finansiella frågor en kompletterande allmän inriktning när det gäller bilagorna till förordningen. Under våren nåddes en överenskommelse med Europaparlamentet. Den 5 november antog rådet förordningen genom skriftligt beslutsförfarande.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari och juli.

27.3 E-juridik

Rådet antog den 14 oktober slutsatser om hur digitalisering kan förbättra tillgången till rättslig prövning.

Kommissionen presenterade den 2 december ett meddelande om digitalisering av rättsväsendet i EU. Syftet är att med stöd av digitalisering förbättra tillgången till rättslig prövning och att utveckla EU:s gränsöverskridande rättsliga samarbete mellan behöriga myndigheter (se faktapromemoria 2020/21:FPM47). Samtidigt presenterade kommissionen ett förslag till förordning om e-CODEX, en teknisk lösning som möjliggör elektroniskt utbyte av information i gränsöverskridande rättsliga förfaranden (se faktapromemoria 2020/21:FPM48).

28 Polissamarbete, straffrättsligt samarbete och tullsamarbete

Skr. 2020/21:115

28.1 Samarbete mot brottslighet inklusive terrorism och extremism

Arbetet med den övergripande EU-strategin mot terrorism har pågått sedan 2005 och har lett till förbättrat samarbete mellan medlemsstaterna. Kommissionen har också förstärkt och utvecklat kunskaps- och erfarenhetsutbyte om det förebyggande arbetet i fängelser och frivården och om hur den nationella nivån kan ge proaktivt stöd till utvecklingen av det förebyggande arbetet på lokal nivå samt om den högerextrema miljön och de utmaningar som följer med denna.

28.1.1 Förebygga spridning av terrorisminnehåll online

Rådet antog den 6 december 2018 en allmän inriktning om en s.k. TCO-förordning och i april 2020 beslutade Europaparlamentet ändringsförslag till den. De trilogförhandlingar som inleddes i oktober 2019 fortsatte under 2020 och en överenskommelse nåddes i december. Förhandlingarna har innefattat bl.a. frågor om att avgränsa förordningens tillämpningsområde från grundläggande rättigheter som yttrandefrihet och frågor om gränsöverskridande jurisdiktion. Det handlar om under vilka förutsättningar en behörig myndighet i en medlemsstat ska kunna utfärda en avlägsnandeorder till en värdtjänstleverantör som finns i en annan medlemsstat.

Information lämnades till justitieutskottet i november och samråd ägde rum med EU-nämnden i december.

28.1.2 EU:s strategi för säkerhetsunionen 2020–2025

Kommissionens meddelande om EU:s strategi för säkerhetsunionen 2020–2025 är en uppföljning av den europeiska säkerhetsagendan 2015–2020. Strategin belyser utmaningar och hot mot EU:s inre säkerhet ur ett brett perspektiv och aviserar lagstiftning och andra initiativ för att stärka säkerhetsunionen de kommande fem åren.

Strategin innehåller fyra prioriterade områden för åtgärder på EU-nivå: 1) skapa en framtidssäkrad säkerhetsmiljö, 2) reagera på föränderliga hot, 3) skydd mot terrorism och 4) organiserad brottslighet samt bygga upp ett starkt europeiskt säkerhetssystem (se faktagrupp 2020/21:FPM1). I anslutning till videomötet med inrikesministrar den 14 december antogs rådsslutsatser om inre säkerhet och europeiskt polissamarbete.

Information om EU:s strategi för säkerhetsunionen lämnades till justitieutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november och december.

28.1.3 Agenda för terrorismbekämpning för EU

I agendan för terrorismbekämpning för EU som presenterades den 9 december anger kommissionen sin syn på riktningen framåt när det gäller arbetet med att stärka den EU-gemensamma kampen mot terrorism. Agendans innehåll delas in i områdena förutse, förhindra, skydda, reagera och bygger vidare på redan befintlig politik och verktyg. Samtidigt som nya initiativ översiktligt beskrivs betonas vikten av att genomföra och operationalisera redan överenskomna åtgärder.

Kommissionen fokuserar i agendan bl.a. på det förebyggande arbetet mot radikaliserings och extremism, stärkt skydd av offentliga platser och infrastruktur, polissamarbete, finansiering av terrorism, skydd av EU:s yttre gräns, nya teknologier och betydelsen av att brottsbekämpande myndigheter får tillgång till effektiva verktyg även i den digitala miljön, exempelvis rörande krypterad information och datalagring. En viktig utgångspunkt i agendan är att internationellt samarbete på samtliga områden är grundläggande för att stärka säkerheten i EU.

I slutsatserna från Europeiska rådet den 10–11 december välkomnas agendan och det uppmanas till att arbetet med den tas framåt.

28.1.4 Ändring av Europolförordningen

Den 9 december presenterade kommissionen sitt förslag till revidering av Europolförordningen. Förslaget innehåller tre huvuddelar; Europols samarbete med privata aktörer, t.ex. banker och internetoperatörer, Europols hantering av stora datamängder, s.k. Big Data samt Europols hantering av data för forsknings- och innovationsändamål.

Förslaget innehåller därtill en rad andra justeringar. Avsikten är att förslaget ska diskuteras i rådet under 2021 med målet att uppnå en gemensam inriktning innan sedvanliga trilogförhandlingar tar vid inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Slutligt antagande av den nya förordningen förväntas inte ske före 2022.

28.1.5 Tillfälliga restriktioner för icke-nödvändiga resor till EU

Den 16 mars antog kommissionen, mot bakgrund av covid-19-pandemin, ett meddelande om tillfälliga restriktioner för icke-nödvändiga resor från tredjeländer till EU. Den 15 april lade kommissionen och Europeiska rådet fram en gemensam färdplan för att lätta på åtgärderna i EU och mot omvärlden.

Den 11 juni presenterade sedan kommissionen en strategi för hur inreserestriktionerna gradvis skulle kunna avskaffas. Strategin låg till grund för det förslag på rådsrekommendation som man presenterade den 30 juni om att stegvis avskaffa restriktionerna. Genom rekommendationen fastställdes en lista med länder som var undantagna restriktionerna. Listan ses regelbundet över inom rådsstrukturen.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni, juli, augusti, oktober och december.

28.1.6 Införande av screening för tredjelandsmedborgare Skr. 2020/21:115

Den 23 september presenterade kommissionen ett förslag om screening av tredjelandsmedborgare vid yttre gräns (se faktagromemoria 2020/21:22).

Förslaget syftar till att få bättre kontroll på vilka som passerar EU:s yttre gräns eller uppehåller sig illegalt på territoriet. Förslaget har förhandlats under hösten och kommer fortsätta förhandlas under våren 2021. Screeningförslaget har varit uppe på rådet för rättsliga och inrikes frågor den 13 november, som en del av migrations- och asylpakten.

Överläggning med socialförsäkringsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

28.1.7 Datalagring

I oktober meddelade EU-domstolen domar i två mål (målet C-623/17 och förenade målen C-511/18, C 512/18 och C-520/18). Sverige hade, tillsammans med en rad andra medlemsstater, deltagit i dem och argumenterat för att utrymmet för datalagring bör kunna utvidgas i förhållande till den s.k. Tele2-domen och att nationell säkerhet och försvar är frågor som faller utanför EU-rättens tillämpningsområde.

Domstolen upprepade sina ställningstaganden från Tele2-domen, dvs. att en generell och odifferentierad lagring av samtliga trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter om samtliga abonnenter och registrerade användare och samtliga elektroniska kommunikationsmedel inte var förenlig med EU-rätten. Samtidigt gav domstolen exempel på när denna huvudregel bör kunna frångås och under vilka förutsättningar som det kan ske.

Domstolen konstaterade också att direktivet 2002/58 om dataskydd i elektroniska kommunikationer är tillämpligt också när det gäller lagring av eller tillgång till uppgifter i elektroniska kommunikationer som syftar till att skydda den nationella säkerheten.

I sin agenda för terrorbekämpning i december betonade kommissionen vikten av ett välfungerande ramverk för datalagring. Diskussioner om vägen framåt i datalagringsfrågan fortsatte vid ett videomöte med inrikesministrar i december. I rådsslutsatser från december betonades att det är angeläget att arbetet med datalagring fortskrider för att kunna bekämpa allvarlig brottslighet.

Regeringen informerade justitieutskottet i december och samråd ägde rum med EU-nämnden i december.

28.2 Straffrättsligt samarbete

28.2.1 Byrå för straffrättsligt samarbete

I juli godkände rådet en justering av arbetsordningen för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) som gjorde det möjligt för Eurojust att fatta beslut på distans när det råder extraordinära omständigheter t.ex. med anledning av covid-19-pandemin.

I september godkände rådet slutsatser om Eurojusts årsrapport 2019. I november 2020 kom kommissionen med en rekommendation till rådet att

Skr. 2020/21:115 besluta om att bemyndiga kommissionen att inleda förhandlingar om avtal mellan EU och ett antal tredjeländer om samarbete med Eurojust (se faktapromemoria 2020/21:FPM46).

Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli och september.

28.2.2 Europeisk åklagarmyndighet

Förordningen om inrättande av en europeisk åklagarmyndighet (Eppo) inom det straffrättsliga samarbetet har flertalet medlemsstater anslutit sig till, utom Danmark, Irland, Polen, Sverige och Ungern. Arbetet med att få igång den nya EU-myndigheten har fortsatt och flera juridiska och organisatoriska åtgärder har vidtagits, exempelvis att utse de europeiska åklagarna och att ta fram interna förfaranderegler. Avsikten är att Eppo ska vara operativ i början av 2021.

Regeringen tillsatte den 14 november 2019 en utredning som fick i uppdrag att analysera behovet av och föreslå författningsändringar och andra åtgärder för ett svenskt deltagande i Eppo. Utredningen redovisade sitt betänkande den 15 december 2020. Betänkandet har remitterats.

Information lämnades till justitieutskottet i mars, maj, oktober och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars, maj, oktober och november.

28.2.3 E-bevisning

Rådet antog en allmän inriktning om förordning om tillgång till elektronisk bevisning, e-bevisning, i december 2018 och om direktiv om att utse representant för utlämnande av e-bevisning i mars 2019 (se faktapromemoria 2017/18:FPM88). I december 2020 beslutade Europaparlamentet om ändringsförslagen. Trilogförhandlingar om förordningen och direktivet väntas inledas i början av 2021.

28.2.4 Brottsoffers rättigheter

Kommissionen har presenterat en EU-strategi för perioden 2020–2025 för brottsoffers rättigheter (se faktapromemoria 2019/20:FPM58). Det huvudsakliga syftet med strategin är att ytterligare stärka brottsoffers rättigheter, öka tillgång till information och stöd som de kan vara i behov av, oavsett var i EU ett brott begås.

Strategin lyfter fram flera grupper som kan ha behov av särskilda åtgärder och uppmanar till förstärkt internationellt samarbete i dessa frågor. Det tyska ordförandeskapet har fokuserat arbetet på stöd till, och mellanstatlig samverkan kring, offer för terrorism. Detta presenterades i december.

29 Grundläggande rättigheter och medborgarskap

Skr. 2020/21:115

29.1 EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna

Till följd av arbetet med en ny strategi på området presenterade inte kommissionen någon rapport om läget för de grundläggande rättigheterna inom unionen. I stället initierades det årliga arbetet med rådsslutsatser på området av det tyska ordförandeskapet. Då enighet om utkastet till rådsslutsatser inte kunde nås antog ordförandeskapet i stället ordförandeskapsslutsatser i oktober. Dessa fokuserar på förhållandet mellan grundläggande rättigheter å ena sidan, och artificiell intelligens (AI) samt digital utveckling å andra sidan.

Konstitutionsutskottet informerades i september och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

29.2 Strategi för tillämpningen av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna

EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan) blev i och med Lissabonfördragets ikraftträdande rättsligt bindande. Kommissionen antog 2010 en strategi för EU:s tillämpning av stadgan som reviderades 2012.

Kommissionen presenterade den 2 december 2020 en ny strategi som ersätter den tidigare (se faktagromemoria 2020/21:FPM51). Strategin fokuserar på ökad kunskap om stadgan och genomförande av stadgan i medlemsstaterna.

Konstitutionsutskottet informerades i september.

29.3 Program för rättigheter och värden

Som en del av EU:s fleråriga budgetram för perioden 2021–2027 presenterade kommissionen i maj 2018 förslag till ett nytt finansieringsprogram för rättigheter och värden. Programmet föreslås ersätta de båda programmen Ett Europa för medborgarna och Rättigheter, jämlikhet och medborgarskap (se faktagromemoria 2017/18:FPM126).

I mars 2019 nådde rådet och Europaparlamentet samsyn om programmets utformning och innehåll i sak. Budgeten för programmet och vissa övergripande frågor har förhandlats separat som en del av EU:s fleråriga budgetram. Sedan förhandlingen om budgetramen avslutats, och efter trilogförhandlingar, nåddes en preliminär överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet om förordningen i december 2020.

Konstitutionsutskottet informerades i september.

29.4 Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter

EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) har till uppgift att ge stöd och sakkunskap i fråga om grundläggande rättigheter för att stödja medlemsstaterna i tillämpningen av rättighetsstadgan. Till följd av den andra externa utvärderingen av byråns verksamhet lämnade kommissionen i juni förslag till vissa justeringar av förordningen om inrättande av FRA. Förhandlingarna i rådet påbörjades i juli.

Konstitutionsutskottet informerades i september.

29.5 EU:s anslutning till Europakonventionen

Rådet för rättsliga och inrikes frågor antog i oktober 2019 kompletterande förhandlingsmandat efter att EU-domstolen förde fram invändningar mot utkastet till avtal om EU:s anslutning till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europakonventionen. Rådet uttryckte även sitt stöd för att förhandlingarna mellan EU och Europarådet snabbt skulle återupptas.

Under året återupptogs förhandlingarna om anslutningsavtalet mellan EU och Europarådet.

Konstitutionsutskottet informerades i april.

30 Asyl, invandring, visering och annan politik som rör rörlighet för personer

30.1 Reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet

En av kommissionens mest prioriterade frågor sedan de stora flykting- och migrationsströmmarna under 2015 har varit att reformera det gemensamma europeiska asylsystemet. Behovet av reform har även lyfts fram av Europaparlamentet och Europeiska rådet.

Kommissionen presenterade 2016 ett förslag till reform av det gemensamma europeiska asylsystemet och ökade möjligheter till laglig inresa i Europa (se faktapromemoria 2015/16:FPM79). Positionerna har dock varit låsta kring hur de som ansöker om asyl i EU rättvist ska fördelas mellan medlemsstaterna.

I september i år presenterade kommissionen ett meddelande om en ny migrations- och asylpakt (se faktapromemoria 2020/21:FPM19). Den nya paktens syftar till att säkerställa att ingen medlemsstat ska behöva ta oproportionerligt stort ansvar och att alla medlemsstater fortlöpande ska bidra till solidariteten mellan medlemsstaterna. Pakten utgår från en helhetssyn på områdena migration, asyl, integration, gränshantering, återvändande, lagliga vägar och samarbete med tredjeland.

För att förbättra och snabba på förfarandena i hela asyl- och migrationssystemet och uppnå balans mellan rättvis ansvarsdelning och solidaritet föreslår kommissionen en förordning om införande av screening för tredjelandsmedborgare vid yttre gräns (se faktapromemoria 2020/21:FPM22), ett ändrat förslag till asylprocedurförordning (se faktapromemoria 2020/21:FPM21), en förordning om asyl- och migrationshantering (se faktapromemoria 2020/21:FPM20) och en förordning om hantering av krissituationer och force majeure på migrations- och asylområdet (se faktapromemoria 2020/21:FPM23).

Kommissionen föreslår också ändringar i förslaget till reviderad Eurodac-förordning. I meddelandet framhåller kommissionen också vikten av att bygga vidare på de framsteg som gjorts sedan kommissionen presenterade sitt tidigare reformförslag 2016. Man vill så snart som möjligt anta förslagen om

- en skyddsgrundsförordning,
- ett omarbetat mottagandedirektiv,
- en reviderad Eurodac-förordning,
- det ändrade förslaget till en förordning om en EU-gemensam byrå för asylfrågor (EUAA),
- förordningen om en unionsram för vidarebosättning och inresa av humanitära skäl,
- det nya blåkortsdirektivet om tillstånd för högkvalificerad arbetskraft
- ett reviderat återvändandedirektiv.

Därutöver presenterade kommissionen bl.a. en rekommendation om en ny beredskaps- och krismekanism, en rekommendation för att förbättra samordningen mellan aktörer som är involverade i sjöräddningsinsatser och en rekommendation för främjande av lagliga vägar för personer som är i behov av skydd i EU.

Den nya asyl- och migrationspakten behandlades vid videomöten med inrikesministrar under hösten. Förhandlingar om flera av kommissionens rättsaktsförslag inleddes.

Information lämnades till socialförsäkringsutskottet i oktober och överläggning med utskottet ägde rum i november och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober, november och december.

Regeringen har välkomnat kommissionens förslag till en ny migrations- och asylpakt och anser att det är positivt att pakten har en heltäckande ansats som inkluderar alla aspekter av migration och asyl samt betonar att asylsystemet ska bygga på solidaritet mellan medlemsstaterna.

EU:s integrerade arrangemang för politisk krishantering (IPCR) är fortsatt aktiverat för migrationssituationen. Detta innebär en kontinuerlig informationsinsamling som ligger till grund för gemensamma lägesbilder i syfte att effektivisera beslutsfattandet i rådet.

30.1.1 Samordnad strategi om inskränkningar i den fria rörligheten med anledning av covid-19-pandemin

Restriktioner när det gäller inresor från andra EU-länder som många medlemsstater infört med anledning av pandemin ledde till svårigheter att upprätthålla den fria rörligheten. Därför vidtogs åtgärder för att stärka samordningen av sådana åtgärder och för att förbättra förutsebarheten. Den

Skr. 2020/21:115 4 september presenterade kommissionen ett förslag till rådsrekommendation om en samordnad strategi om inskränkningar i den fria rörligheten med anledning av covid-19-pandemin. Rekommendationen antogs vid rådet för allmänna frågor den 13 oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum den 9 oktober.

30.2 EU-fonder på asyl- och migrationsområdet

30.2.1 Asyl- och migrationsfonden

Förhandlingarna om kommissionens förslag till förordning om inrättande av asyl- och migrationsfonden (som är en del av EU:s fleråriga budgetram för perioden 2021–2027) har pågått under året. I oktober nåddes en allmän inriktning i rådet i syfte att ge ordförandeskapet mandat att fortsätta trilogförhandlingarna. Förordningen förväntas förhandlas klart under 2021.

30.3 Viseringspolitik

30.3.1 Viseringskodexen

Den reviderade viseringskodexen (förordning [EU] 2019/1155) började tillämpas i februari. Detta är den första uppdateringen av reglerna sedan EU:s viseringskodex började tillämpas för tio år sedan. Syftet är att skapa ett mer effektivt, harmoniserat och konsekvent system för viseringar.

30.3.2 Viseringsförenklingsavtal

Viseringsförenklingsavtalet mellan EU och Belarus trädde ikraft den 1 juli.

30.4 Återvändande

Återtagandeavtalet mellan EU och Belarus trädde i kraft den 1 juli.

30.5 Den externa dimensionen av migration

30.5.1 Samarbete med tredjeland

I kommissionens nya migrations- och asylpakt framhålls betydelsen av samarbete med tredjeland för effektiviteten i EU:s interna migrations- och asylpolitik. Migrationsfrågan beskrivs som central för EU:s övergripande relationer med ursprungs- och transitländer och föreslås inkluderas på ett mer systematiskt sätt i de bredare relationerna med partnerskapsländer. Samarbete med tredjeland ska bygga på partnerskap som är heltäckande,

balanserade och skraddarsydd. Partnerländers kapacitet att hantera migration ska stärkas och stödet till flyktingar, värdländer och till bemötande av grundorsaker till irreguljär migration och tvångsfördrivning ska utökas.

En väl fungerande ordning för migrationspolitiken inom EU är beroende av ett stärkt samarbete med strategiskt utvalda partnerländer.

Regeringen välkomnar ett fördjupat samarbete med prioriterade tredjeländer för att motverka grundorsaker till irreguljär migration och tvångsfördrivning och för att stärka ursprungs- och transitländers egen kapacitet att hantera alla aspekter av migration.

30.5.2 Uppföljning av FN:s ramverk för flyktingar

De första stegen i uppföljningen av det globala flyktingforumet 17–18 december 2019 har tagits under året. Arbetet med varaktiga lösningar för personer i behov av internationellt skydd genom vidarebosättning har fortsatt varit centralt för EU. Arbetet är kopplat till uppföljningen av det globala flyktingramverket och genomförandet av UNHCR:s treårsstrategi för ökad global vidarebosättning. Sverige har drivit på för ökat globalt ansvarstagande.

Uppföljningen av det globala ramverket för migration pågår. I syfte att avrapportera genomförandet hölls ett första regionmöte för bl.a. Europa i november.

30.5.3 Migration och utveckling

Kopplingen mellan migration och utveckling är en del av både EU:s utvecklings- och migrationspolitik. Betydelsen av reguljär migration lyfts som en viktig bidragande faktor till hållbar ekonomisk utveckling och tillväxt. Inom ramen för ett bredare partnerskap och stärkt samarbete med partnerländer har EU fortsatt att inkludera den reguljära migrationens positiva påverkan på hållbar utveckling i förhandlingarna om post-Cotonou.

I den nya migrations- och asylopakten framgår att partnerskapen med tredjeland ska vara heltäckande, balanserade och skraddarsydd. Stöd till flyktingar och deras värdländer samt för bemötande av grundorsaker till irreguljär migration och tvångsfördrivning ska utökas.

DEL 6 SYSSELSÄTTNING OCH SOCIALPOLITIK, HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

31 Sysselsättningspolitik

31.1 Samordning av sysselsättning och socialpolitik inom sysselsättningsstrategin och den öppna samordningsmetoden

31.1.1 Gemensam sysselsättningsrapport

Enligt fördraget ska rådet och kommissionen årligen upprätta en gemensam rapport till Europeiska rådet om sysselsättningssituationen i unionen och om genomförandet av sysselsättningsriktlinjerna.

I november 2019 presenterade kommissionen ett utkast till rapport som en del av kommissionens årliga hållbara tillväxtstrategi för 2020. Rapporten visade att EU fortsätter att uppleva ekonomisk tillväxt och rekordhög sysselsättning, men att återhämtningen inte når alla grupper. Europa 2020-målet om 75 procents sysselsättningsgrad för kvinnor och män till 2020 ser ut att vara nåbart enligt rapport. Även om det finns en positiv utveckling inom EU på det sociala området är andelen individer i risk för fattigdom eller social exkludering fortsatt hög. EU väntas inte nå Europa 2020-målet att minska antalet människor i fattigdom eller social exkludering med 20 miljoner.

Den gemensamma sysselsättningsrapporten, som presenterades före pandemins utbrott, antogs av rådet i april.

Arbetsmarknadsutskottet och socialutskottet informerades i februari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

31.1.2 Landsspecifika rekommendationer på det sysselsättnings- och socialpolitiska området

Rekommendationer på sysselsättningsstrategins område inom Europa 2020-strategin antogs av rådet i juli (se avsnitt 8). Sverige fick, i likhet med övriga medlemsstater, en rekommendation om att vidta alla nödvändiga åtgärder för att effektivt hantera pandemin. Detta berör bl.a. det sysselsättnings- och socialpolitiska området genom rekommendationen att säkerställa hälso- och sjukvårdssystemets resiliens,

31.1.3 Rapporter om situationen och utvecklingen på det socialpolitiska området och på sysselsättningsområdet

Inom ramen för den öppna samordningsmetoden har Kommittén för socialt skydd under året genomfört olika typer av erfarenhetsutbyten mellan medlemsstaterna och tagit fram en årlig rapport om den sociala situationen, reformer och utvecklingstrender på det socialpolitiska området, i år med fokus på konsekvenserna av covid-19-pandemin. Även Sysselsättningskommittén har under året genomfört motsvarande erfarenhetsutbyten och tagit fram en rapport om den sysselsättningspolitiska situationen och utvecklingen.

Rådet godkände huvudbudskapen i oktober.
Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

32 Arbetsliv, arbetsmarknad och sociala frågor

32.1 Direktiv om tillräckliga minimilöner i EU

Kommissionen lämnade den 28 oktober ett förslag till direktiv om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen (se faktagrupp 2020/21:FPM41). Kommissionens förslag har som mål att säkerställa att arbetstagarna i EU skyddas med tillräckliga minimilöner som tillåter en skälig levnadsstandard var de än arbetar. Syftet är att fastställa en ram på unionsnivå för att säkerställa både att minimilönerna sätts på en lämplig nivå och att arbetstagarna får tillgång till minimilöneskydd, i form av en lagstadgad minimilön eller löner som sätts enligt kollektivavtal.

Regeringen menar att det finns ett begränsat utrymme för bindande åtgärder på EU-nivå om tillräckliga minimilöner. Utgångspunkten är att Sveriges nationella system och arbetsmarknadens parter autonomi ska värnas.

Ordförandeskapet har efterfrågat ett skriftligt yttrande från rådets rättstjänst om förslaget förenlighet med rättslig grund. Vid rådets informella videomöte den 3 december informerade ordförandeskapet om förhandlingarna.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet ägde rum i september och december. Arbetsmarknadsutskottet informerades i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

32.2 Förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter

Kommissionen lämnade i maj 2018 ett förslag till förordning för Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter) efter 2020 (se faktapromemoria 2017/18:FPM128).

Arbetsmarknadsutskottet informerades i februari, juni, september och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

32.3 Rådsrekommendation om en väg till jobb – en förstärkt ungdomsgaranti

I juli presenterade kommissionen ett förslag till rådsrekommendation om ”En väg till jobb – en förstärkt ungdomsgaranti” (se faktapromemoria 2020/21:FPM60). Rådsrekommendationen ersätter den tidigare ungdomsgarantin från 22 april 2013 (se faktapromemoria 2012/13:FPM42). Rådsrekommendationen antogs av rådet den 30 oktober.

Arbetsmarknadsutskottet informerades i september och skriftligt samråd med EU-nämnden ägde rum i september.

32.4 Fjärde revideringen av carcinogen- och mutagendirektivet

Kommissionen lämnade den 22 september förslag till en fjärde revidering av direktivet om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet. Direktivet behöver uppdateras regelbundet på grundval av tillgänglig kunskap inklusive vetenskapliga och tekniska uppgifter. Kommissionen föreslår att två kemiska ämnen eller grupper av ämnen läggs till i direktivet och får gränsvärden för exponering samt noteringar, vilka förs in i direktivets bilaga III: akrylnitril och nickelföreningar. Ett kemiskt ämne, bensen, finns redan i direktivets bilaga III, men får sänkta gränsvärden.

Kommissionen gavs i november mandat att inleda förhandlingar med Europarlamentet.

32.5 Rådsslutsatser om ökat välbefinnande i arbetet

Den 20 december 2019 presenterade ordförandeskapet rådsslutsatser på området för arbetsmiljö, balans mellan arbete och privatliv samt social trygghet. Syftet med rådsslutsatserna var att bygga vidare på det förra ordförandeskapets fokus på de ekonomiska vinsterna med välbefinnande på arbetet genom att nu lyfta välbefinnande ur ett individperspektiv.

Rådsslutsatserna antogs av rådet den 8 juni.

32.6 Rådsslutsatser om säsongsarbetare

Skr. 2020/21:115

Den 17 juli presenterade ordförandeskapet rådsslutsatser om säsongsarbetare och andra rörliga arbetstagare. Syftet med rådsslutsatserna var att uppmärksamma säsongsarbetares och andra rörliga arbetstagares, inklusive utstationerade arbetstagares, arbets- och levnadsvillkor mot bakgrund av bl.a. covid-19-pandemin.

Rådsslutsatserna antogs av rådet den 9 oktober.

32.7 Handlingsplan för integration och inkludering

Den 24 november presenterade kommissionen en ny handlingsplan för integration och inkludering för 2021–2027 (se faktapromemoria 2020/21:FPM54). Den bygger vidare på den handlingsplanen för integration av tredjelandsmedborgare som kommissionen presenterade 2016.

Meddelandet om handlingsplanen innehåller en gemensam politisk ram, information om kommissionens åtgärder för att stödja medlemsstaterna att vidareutveckla och stärka sin nationella integrationspolitik samt en uppmaning till medlemsstaterna att i sin tur vidta vissa åtgärder. Handlingsplanen redovisar det politiska, operativa och ekonomiska stöd som kan ges från EU för att stödja dessa insatser.

32.8 Vägledning för bestämmelserna om samordning av sociala trygghetsförmåner i utträdesavtalet

Som ett stöd för tillämpningen av utträdesavtalet mellan EU och Storbritannien, som trädde i kraft den 31 januari 2020, publicerades i maj ett tillkännagivande från kommissionen. Tillkännagivandet handlar om tolkningen av utträdesavtalets bestämmelser om medborgares rättigheter, däribland bestämmelserna om samordning av de sociala trygghetssystemen. De flesta av dessa bestämmelser är tillämpliga från och med den 1 januari 2021.

Tillkännagivandet innehåller klagöranden och exempel för tillämpningen av bestämmelserna och är en vägledning för tolkningen av utträdesavtalets bestämmelser, dvs. det är av informativ och icke-rättsligt bindande karaktär och är inte avsett som tillägg eller komplettering av avtalet.

Socialutskottet samt socialförsäkringsutskottet informerades i juni.

32.9 Rådsslutsatser om minimiinkomstskydd

I juli lade det tyska EU-ordförandeskapet fram ett utkast till rådsslutsatser om minimiinkomstskydd för att bekämpa fattigdom och social exkludering under och efter covid-19-pandemin. Rådsslutsatserna syftar

till att lyfta frågor om stöd till individer som blir arbetslösa, drabbas av minskade eller förlorade inkomster och saknar tillräckliga resurser.

I rådsslutsatserna tydliggörs vikten av att inte se minimiinkomstskydd som ett enskilt ekonomiskt stöd, utan som en del av flera åtgärder, exempelvis arbetsmarknadsinsatser och sociala insatser i syfte att ge stöd till individer att nå arbetsmarknaden och därmed kunna försörja sig och sin familj.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i september. Socialförsäkringsutskottet gavs information i oktober och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

32.10 Revideringarna av Fead-förordningen

I april presenterade kommissionen ett förslag till revidering av fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt, den så kallade Fead-förordningen, 223/2014. Revideringen ger medlemsstaterna ökad flexibilitet och möjlighet att snabbt vidta nödvändiga åtgärder för att adressera covid-19-krisen samt en tillfällig exceptionell möjlighet till 100 procent medfinansiering från EU:s budget för räkenskapsåret 2020–2021.

Socialutskottet informerades och samråd med EU-nämnden ägde rum i april. Förordningen antogs och trädde i kraft i april.

I maj presenterade kommissionen ytterligare ett förslag till revidering av Fead-förordningen, 223/2014, när det gäller införandet av särskilda åtgärder för att hantera covid-19-krisen. Förslaget är en del av EU initiativet React-EU (se faktapromemoria 2019/20:FPM47 samt avsnitt 13). Förslaget till ändringar medför en möjlighet för medlemsstaterna att använda en del av React-EU medlen till Fead, beroende på respektive medlemsstats specifika behov.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i juni och ett informationstillfälle ägde rum i november.

32.11 Revidering av förordningarna om samordning av de sociala trygghetssystemen

Kommissionen lämnade i december 2016 förslag om ändringar i EU:s regelverk om samordning av de sociala trygghetssystemen (se faktapromemoria 2016/17:FPM54). Trilogförhandlingar återupptogs under hösten och en lägesrapport gavs på rådets informella videomöte den 3 december.

Socialförsäkringsutskottet informerades i mars, juni, oktober och november. Arbetsmarknadsutskottet informerades i februari, juni, september och november.

33 Jämställdhet och arbetet mot diskriminering

33.1 Kommissionens jämställdhetsstrategi 2020–2025

I mars presenterade kommissionen ett meddelande om en jämställdhetsstrategi för åren 2020–2025 (se faktapromemoria 2020/21:FPM152). Syftet med meddelandet är att bilda en ram för kommissionens arbete för jämställdhet och fastställa de politiska målen och nyckelåtgärderna för perioden. Vid rådets informella videomöte med EU:s arbetsmarknads- och jämställdhetsministrar den 3 december fördes en diskussion om den nya strategin.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet ägde rum i april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

33.2 Rådsslutsatser om att åtgärda löneklyftan mellan kvinnor och män

I september presenterade ordförandeskapet ett utkast till rådsslutsatser på området om löneklyftan mellan kvinnor och män och frågan om värdering och fördelning av avlönat arbete och oavlönat omsorgsarbete. Rådsslutsatserna lades fram som ett led i den kontinuerliga uppföljningen av åtagandet i den s.k. Pekingplattformen. Under hösten har rådet förhandlat fram slutsatserna.

En viktig utgångspunkt för regeringen har varit att slutsatserna ska respektera nationella arbetsmarknadsmodeller och arbetsmarknadens parter autonomi. Rådsslutsatserna antogs av rådet den 1 december.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

33.3 Antidiskrimineringsdirektivet

Kommissionen lämnade 2008 ett förslag till direktiv om skydd mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning (se faktapromemoria 2007/08:FPM127). Vid rådets informella videomöte den 3 december informerade ordförandeskapet om utfallet på frågeformulär till medlemsländerna om synen på arbetet med förslaget.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

33.4 Ny strategi för jämlikhet för hbtqi-personer

Kommissionen presenterade den 12 november den första strategin för jämlikhet för hbtqi-personer (se faktapromemoria 2020/21:FPM45). I

meddelandet slår kommissionen fast målsättningen att varje hbtqi-person i EU ska vara trygg, ha lika möjligheter och fullt ut delta i samhällslivet. Strategin innehåller ett antal riktade åtgärder, inklusive rättsliga åtgärder och finansiering, för att adressera diskriminering, ojämlikhet och andra problem som hbtqi-personer möter.

Strategin innehåller även inriktningen att integrera hbtqi-jämlikhet i alla unionens politikområden, lagstiftningsinitiativ och finansieringsprogram. Åtgärderna inom strategin innehåller följande pelare: hantera diskriminering av hbtqi-personer, säkerställa trygghet för hbtqi-personer, bygga inkluderande samhällen för hbtqi-personer, och leda kraven på jämlikhet för hbtqi-personer över hela världen.

Arbetsmarknadsutskottet informerades i november.

33.5 EU:s handlingsplan mot rasism 2020–2025

Den 18 september presenterade kommissionen meddelandet En jämlikhetsunion: EU:s handlingsplan mot rasism 2020–2025 (se faktapromemoria 2020/21:FPM11). Handlingsplanen syftar till att på ett konkret sätt lägga fram åtgärder som ska vidtas för att motverka rasism och diskriminering på grund av etnicitet inom unionen. Detta som komplement till befintliga och kommande rättsakter och strategier som på olika sätt knyter an till området.

Handlingsplanen innehåller sju övergripande områden: rättslig ram för att motverka rasism och diskriminering, åtgärder inom sysselsättning, utbildning, hälso- och sjukvård, socialt skydd och bostäder; brottsbekämpande myndigheters arbete; ett strukturerat arbetssätt genom handlingsplaner; jämlikhetsdata; utåtriktat arbete och bemötande samt EU:s institutioners interna arbete.

Arbetsmarknadsutskottet informerades i september och oktober. Överläggning med arbetsmarknadsutskottet ägde rum i november.

33.6 Arbetet med romsk inkludering

Den 6 oktober publicerade kommissionen ett meddelande om ett nytt strategiskt ramverk för romsk jämlikhet, inkludering och delaktighet 2020–2030. Jämfört med det nuvarande ramverket, som löpte ut 2020, är det nya ramverket en ambitionshöjning och en konkretisering. Samtidigt presenterades ett förslag till rådsrekommendation med syfte att stödja medlemsstaterna i genomförandet av ramverket. Rekommendationen behandlas under 2021.

34.1 Förordning om ett program för unionens åtgärder på hälsoområdet 2021–2027

I maj presenterade kommissionen förslaget till förordning om att inrätta ett program för unionens åtgärder på hälsoområdet för perioden 2021–2027. Förslaget innebar även att det s.k. EU4Health-programmet upphävs, dvs. förordning (EU) nr 282/2014 (se faktapromemoria 2019/20:FPM45).

Hälsoprogrammet syftar till att stärka och stödja medlemsstaternas och unionens möjligheter att fortsatt och målinriktat arbeta för att främja hälsan hos befolkningen, stärka hälsosystemens motståndskraft och främja innovation inom hälsosektorn. Förslaget färdigbehandlades i rådsstrukturen under hösten och därefter inleddes trilogförhandlingar.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i juni. Utskottet gavs information i september och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

34.2 EU:s agenda och handlingsplan för narkotika 2021–2025

I juli presenterade kommissionen ett meddelande om en ny agenda med en handlingsplan inom narkotikaområdet för perioden 2021–2025 (se faktapromemoria 2019/20:FPM70). Baserat på meddelandet från kommissionen och andra underlag har det tyska ordförandeskapet tagit fram en ny narkotikastrategi för EU. Strategin har förhandlats under hösten. EU:s narkotikastrategi 2021–2025 beslutades av rådet den 18 december.

Information lämnades till socialutskottet i september och överläggning med i socialutskottet ägde i november.

34.3 Förordningar om medicintekniska produkter

År 2017 beslutades två förordningar om medicintekniska produkter 2017/745 respektive medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik 2017/746.

Kommissionen presenterade förslag till senareläggning av tillämpningen av bestämmelserna i förordning (EU) 2017/745 med ett år, på grund av covid-19-utbrottet. Förslaget antogs av Europaparlamentet och rådet. Förordningen ska börja tillämpas den 26 maj 2021 i stället för den 26 maj 2020.

Förordningen (EU) 2017/746 om medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik ska börja tillämpas den 26 maj 2022.

Socialutskottet informerades i april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i april.

Ordförandeskapet presenterade en lägesrapport vid ett informellt videomöte för hälsoministrarna den 2 december.

34.4 Förordning om utvärdering av medicinsk teknik

År 2018 publicerade kommissionen ett förslag till förordning om utvärdering av medicinsk teknik och om ändring av direktiv 2011/24/EU (se faktapromemoria 2017/18:FPM57).

I förslaget fastställs en ram och förfaranden för samarbete om utvärdering av metoder inom hälso- och sjukvården på unionsnivå, samt gemensamma regler för klinisk granskning.

Ordförandeskapet presenterade en lägesrapport vid ett informellt videomöte för hälsoministrarna den 2 december.

34.5 Förslag om en europeisk hälsounion

I november presenterade kommissionen ett omfattande lagstiftningspaket för en europeisk hälsounion. Bakgrunden till förslagen är bedömningen att EU behöver stärkt samordning, mer hållbara hälsosystem och bättre beredskap inför framtida kriser. I paketet ingår ett meddelande som sätter ramarna för beredskaps- och hållbarhetsarbetet samt förslag till tre förordningar (se faktapromemoria 2020/21:FPM43).

Den första förordningen rör allvarliga gränsöverskridande hälsohot och återkallar nu gällande beslut. Den andra utvidgar mandatet för Europeiska smittskyddsmyndigheten (ECDC) och är ett tillägg till gällande förordning 851/2004 som etablerar ECDC. Den tredje förordningen utvidgar mandatet för den europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA). Förslagen kommer att förhandlas under 2021.

Information gavs till socialutskottet i november och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

34.6 Meddelande om läkemedelsstrategi för Europa

I november presenterade kommissionen ett meddelande om en läkemedelsstrategi för Europa (se faktapromemoria 2020/21:FPM53). Strategin har fyra mål med flera förslag på åtgärder för att uppnå dessa. Strategin kommer att främja tillgång till innovativa läkemedel till rimliga priser för patienterna, stödja den europeiska läkemedelsindustrins konkurrenskraft och innovativa kapacitet, bidra till att utveckla ett öppet och strategiskt oberoende för EU och säkerställa tillförlitliga distributionskedjor.

Syftet är att tillgodose EU:s behov även i kristider och att säkerställa att EU är en stark aktör på det globala planet. En första diskussion om strategin hölls vid ett informellt videomöte för hälsoministrarna den 2 december.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

34.7.1 Samordning på EU-nivå av arbetet mot covid-19

Under covid-19-pandemin har ett intensivt arbete bedrivits på EU-nivå för att stärka samordningen i olika frågor som aktualiserats direkt på grund av smittspridningen eller som en följd av de åtgärder som medlemsstaterna har infört för att hantera pandemin.

EU:s integrerade arrangemang för politisk krishantering (IPCR) är sedan den 28 januari (informationsläge) och 2 mars (fullt läge) aktiverat med anledning av covid-19-pandemin. Detta innebär en kontinuerlig informationsinsamling och löpande rundabordssamtal som sedan ligger till grund för gemensamma lägesbilder. Syftet är att effektivisera beslutsfattandet i rådet.

34.7.2 Meddelande om EU:s strategi för vacciner mot covid-19

I juni presenterade kommissionen en gemensam EU-strategi för att påskynda utveckling, tillverkning och distribution av vaccin mot covid-19 (se faktagromemoria 2019/20:FPM56). Syftet med strategin är att säkerställa tillräcklig tillgång till ett säkert och effektivt vaccin för EU:s medlemsstater. Detta ska uppnås genom förköpsavtal med vaccinproducenter inom ramen för instrumentet för krisstöd (ESI).

En gemensam EU-strategi för vaccin mot covid-19 har visat sig viktig för att snabbt få fram vaccin och nya läkemedel för behandling eller förebyggande av covid-19. Inom ramen för strategin ingår även en målsättning att bidra till global och solidarisk vaccintillgång.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och information gavs till socialutskottet i september.

34.7.3 Meddelande om beredskap inför covid-19: vaccinationsstrategier och vaccininsatser

I oktober presenterade kommissionen ett meddelande om beredskap inför covid-19: vaccinationsstrategier och vaccininsatser (se faktagromemoria 2020/21:FPM31).

Meddelandet ger en sammanfattning av läget när det gäller det EU-gemensamma arbetet med utveckling och upphandling av vacciner. Det innehåller också ett antal rekommendationer till medlemsstaterna kring hur vaccinationsarbetet bör struktureras och hur olika befolkningsgrupper kan prioriteras för vaccinering.

Information gavs till socialutskottet i november.

34.7.4 EU:s hälsoberedskap i närtid inför covid-19-utbrott

I juli presenterades kommissionens meddelande om EU:s hälsoberedskap i närtid inför covid-19-utbrott (se faktrapromemoria 2019/20:FPM63). Meddelandet består av sex olika fokusområden med åtgärder och rekommendationer som syftar till att säkerställa EU:s beredskap i närtid i händelse av ytterligare utbrott av covid-19 i Europa. Meddelandet lyfter bland annat frågor om vikten av att medlemsstaterna utbyter information med sikte på samordning av åtgärder. Syftet är att utveckla, förstärka och vidmakthålla förmågan att hantera pågående och nya utbrott av covid-19.

Information gavs till socialutskottet i september.

34.7.5 Meddelande om ytterligare covid-19-åtgärder

I oktober presenterades meddelandet om ytterligare covid-19-åtgärder (se faktrapromemoria 2020/21:FPM38) mot bakgrund av smittspridningsutvecklingen och behovet att vidta ytterligare åtgärder på EU-nivå och nationell nivå. I meddelandet presenteras en bredd av frågor som har bäring på fortsatt EU-arbete för att hantera pandemin. Det innehåller inga konkreta förslag till ytterligare reglering, men ett antal områden pekats ut där kommissionen avser återkomma med förslag.

Information gavs till socialutskottet i november.

34.7.6 Europeisk färdplan för att lätta på åtgärderna mot covid-19

I april presenterade kommissionens ordförande och Europeiska rådets ordförande tillsammans en gemensam europeisk färdplan för att lätta på de restriktioner som införts med anledning av covid-19 (se faktrapromemoria 2019/20:FPM37). Färdplanen innehåller ett antal kriterier, principer och rekommendationer som kan vägleda medlemsstaterna vid lättandet av restriktioner i syfte att underlätta koordinering mellan medlemsstaterna.

Socialutskottet informerades i maj.

DEL 7 KONKURRENSKRAFTSFRÅGOR

35 Den inre marknadens utveckling

35.1 Rådsslutsatser om offentlig upphandling

Rådet antog slutsatser om offentliga investeringar genom offentlig upphandling den 25 november. De handlade om hur offentlig upphandling kan bidra till återhämtningen till en hållbar och motståndskraftig ekonomi i EU. Slutsatserna grupperas enligt tre utmaningar: effektivitet i upphandlingsprocessen, incitament för ökade hållbarhetshänsyn och krisberedskapsperspektiv vid upphandling.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

35.2 Framtidens inre marknad

I Europeiska rådets slutsatser från den 21 mars 2019 uppmanades kommissionen att utarbeta en långsiktig handlingsplan för bättre genomförande och efterlevnad av inre marknadsreglerna.

Den 10 mars 2020 presenterade kommissionen det s.k. marspaketet som innehöll fyra meddelanden, däribland meddelandena Kartlägga och åtgärda hinder på den inre marknaden och Långsiktig handlingsplan för bättre genomförande och efterlevnad av inre marknadsreglerna. Meddelandena syftade till att belysa de många hinder som finns för en välfungerande inre marknad för varor och tjänster och att uppmana till åtgärder både från kommissionen och medlemsstaternas sida för att komma till rätta med problem när det gäller efterlevnad och genomförande av befintligt regelverk.

Kommissionens mål med meddelandena var att skapa goda förutsättningar för europeiska företag och konsumenterna att sälja och köpa varor och tjänster inom EU.

Som en del i detta presenterades ett svenskt initiativ, ”Single Market Task Force” en högnivågrupp som tar upp konkreta problem på den inre marknaden. Som sitt första uppdrag fick gruppen diskutera utmaningarna kring exportrestriktionerna som uppstod under covid-19-pandemin.

På grund av pandemin har Europeiska rådet och konkurrenskraftsrådet, i ett flertal slutsatser, betonat vikten av en fördjupning och förstärkning av den inre marknaden för snabbare återhämtning och ett konkurrenskraftigt Europa.

35.3 Digital inre marknad

Kommissionen presenterade den 19 februari den digitala strategin som innehåller en övergripande digital strategi för EU, en strategi för användning av data och en vitbok för kommande åtgärder för utveckling av kommande åtgärder för utveckling av artificiell intelligens (se faktagpromemoria 2019/20:FPM23 och även avsnitt 41.2 Digitalisering).

Den digitala strategin innefattar bl.a. planer på ny lagstiftning för digitala tjänster som ska ta ett samlat grepp kring regleringen av internetplattformar. Kommissionen presenterade två lagförslag inom den digitala strategin den 15 december, Digital Services Act (COM(2020) 825) och Digital Markets Act (COM(2020) 842).

35.4 Europeisk standardisering

I meddelandet från kommissionen om EU:s digitala framtid från februari (se faktagpromemoria 2019/20:FPM23) aviserade kommissionen att en standardiseringsstrategi skulle presenteras under årets tredje kvartal. Beredningen av förslaget har fördröjts med anledning av covid-19-pandemin.

Förslaget väntas blir föremål för avstämning under 2021. Avsikten från kommissionen är att utgå ifrån erfarenheterna i samband med hanteringen av krisen och fokusera på hur standardisering kan stödja industrin under återhämtningen efter pandemin samt mer långsiktigt stödja både den gröna och den digitala omställningen.

35.5 Handel och hälsa

Under våren lanserade Sverige initiativet Handel för hälsa – borttagande av tullar för bekämpning av covid-19. Syftet med initiativet är att ta bort tullar och handelshinder på hälsorelaterade varor, t.ex. för munskydd och respiratorer. Förslaget fick stöd av de andra medlemsstaterna och kommissionen. I juni presenterade kommissionen ett konceptpapper, tydligt inspirerat av det svenska förslaget, som redogjorde för hur ett möjligt plurilateralt eller multilateralt avtal skulle kunna utformas.

I världshandelsorganisationen (WTO) presenterade kommissionen förslaget för den s.k. Ottawagruppen, en grupp som består av 13 likasinnade länder som verkar för att reformera WTO. Mottagandet var positivt.

Kommissionens kommuniké antogs vid Ottawagruppens möte den 23 november. Den togs därefter upp under ett möte i allmänna rådet i WTO den 17 december där flera delegationer uttalade stöd för fortsatt arbete med frågan.

35.6.1 Associationsrätt

I april presenterade kommissionen ett förslag till förordning om tillfälliga undantag från tidsfristerna för årsstämma i europabolag och europakooperativ. Enligt de förordningar som reglerar europabolag och europakooperativ ska årsstämman hållas minst en gång om året och inom sex månader efter avslutat räkenskapsår.

På grund av covid-19-pandemin innebär det betydande svårigheter att kunna hålla stämmorna i tid. Den nya förordningen gör det möjligt för europabolag och europakooperativ att hålla sina årsstämmor inom tolv månader från avslutat räkenskapsår, men senast den 31 december. Förordningen antogs den 25 maj.

Överläggning i civilutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

36 Fri rörlighet för varor

36.1 Ordförandeskapets rapport om revideringen av byggproduktförordningen

Ordförandeskapet har under hösten fört diskussioner med medlemsstaterna om frågor som kan behandlas i en reviderad byggproduktförordning som utmynnat i en rapport. Frågorna handlade om byggprodukters hållbarhet och cirkularitet, standarder samt inomhusmiljö.

Överläggning med civilutskottet ägde rum i december.

37 Näringspolitik

37.1 EU:s industristrategi

Kommissionen presenterade i mars en ny långsiktig strategi för EU:s industripolitik, ”En ny industristrategi för EU” (se faktagrupp 2019/20:FPM26). Syftet med industristrategin är att staka ut den väg EU behöver gå för att fortsatt vara konkurrenskraftig och för att kunna vara världsledande i den gröna och digitala omställningen.

Den omfattar åtgärder för en fördjupad, mer digital inre marknad samt en klimatneutral och globalt konkurrenskraftig europeisk industri. Överläggning ägde rum med näringsutskottet i maj.

Kommissionen har meddelat att de avser att presentera en uppdaterad och reviderad industristrategi under 2021.

37.2 EU:s strategi för små och medelstora företag

”En strategi för små och medelstora företag för ett hållbart och digitalt Europa” (SMF-strategi) presenterades som en del av industripaketet i mars (se faktapromemoria 2019/20:FPM27). Åtgärderna som aviserats bygger på tre punkter: 1. Kapacitetsuppbyggnad och stöd i omställningen till hållbarhet och digitalisering, 2. Minskad regelbörda och förbättrat marknadstillträde, 3. Förbättrad tillgång till finansiering.

Näringsutskottet informerades i maj.

37.3 Konkurrens och statsstöd

Som en del av den samordnade ekonomiska reaktionen på covid-19-pandemin fastställde kommissionen den 19 mars att pandemin är en sådan exceptionell händelse som anges i fördraget (se faktapromemoria 2019/20:FPM31). Stöd efter godkännande av kommissionen får därför ges av samtliga medlemsstater med denna grund.

Samtidigt presenterade kommissionen ett meddelande om ett tillfälligt regelverk för statsstödsåtgärder. Medlemsstaterna ska kunna vidta snabba och effektiva åtgärder för att stödja medborgare och företag som står inför ekonomiska svårigheter på grund av covid-19-pandemin.

Kommissionen har därefter utvidgat regelverket vid ett flertal tillfällen under året och också förlängt det till den 30 juni 2021.

37.4 Vitbok om utländska subventioner på den inre marknaden

På uppdrag av rådet och Europaparlamentet antog kommissionen i juni en vitbok som syftar till att komma till rätta med snedvridande effekter av utländska subventioner på den inre marknaden (se faktapromemoria 2019/20:FPM54).

Vitboken innehåller tre huvudsakliga moduler: 1. Ett allmänt instrument för att fånga upp snedvridande effekter av utländska subventioner, 2. Ett specifikt instrument för att åtgärda snedvridningar som uppstår till följd av utländska subventioner som underlättar förvärv av EU-företag samt 3. Ett instrument för att åtgärda utländska subventioners snedvridningar i offentliga upphandlingar.

Överläggning med näringsutskottet ägde rum i oktober.

38.1 Direktiv om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen

Förslaget om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen (se faktapromemoria 2017/18:FPM82) har förhandlats och en preliminär överenskommelse antogs av rådet den 21 september. Rådet antog sin position den 4 november och direktivet antogs slutligt under hösten.

Civilutskottet informerades i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli.

38.2 En ny konsumentstrategi

En ny EU-strategi för konsumentpolitiken antogs av kommissionen i november (se faktapromemoria 2020/21:FPM42). I strategin aviseras bl.a. lagstiftningsförslag om konsumenters deltagande i den gröna omställningen och en revidering av direktiven om produktsäkerhet och konsumentkrediter.

Strategin omfattar också bl.a. åtgärder som rör tillsynsmyndigheters samarbete, vissa konsumenters särskilda behov, konsumentorganisationers inflytande och marknadsbevakning. Kommissionen presenterade strategin på ett informellt möte med EU:s näringsministrar i november.

Civilutskottet informerades den 26 november.

39 Forskning och innovation

39.1 Horisont Europa

Den 29 september antog konkurrenskraftsrådet en allmän inriktning om det kommande ramprogrammet för forskning och innovation, Horisont Europa, som gäller budget och internationellt samarbete.

Sverige och ett antal andra medlemsstater betonade vikten av excellens och ett öppet program för Europas konkurrenskraft och välfärd, och underströk att begränsningar för tredje parts deltagande endast får ske i yttersta undantagsfall. Sverige avgav en deklaration som tydliggjorde den svenska ståndpunkten om artikel 18.5 i ordförandeskapets utkast till förordning för Horisont Europa och som fick stöd från flera medlemsstater.

Den 10 november nåddes en kompromiss och överenskommelse efter trilogförhandlingar. Kompromissen bestod av att bl.a. anslaget till Horisont Europa utvidgades med ytterligare 4 miljarder euro. Rådet godkände överenskommelsen i december. Det kvarstår för

Skr. 2020/21:115 medlemsstaterna och Europaparlamentet att formellt besluta om överenskommelsen.

Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i februari, september och november.

39.2 Det europeiska forskningsområdet

Den 30 september presenterade kommissionen ett förslag med en ny vision för det europeiska forskningsområdet (ERA) med fyra strategiska mål. För att uppnå målen föreslog kommissionen 14 åtgärder som ska genomföras i samarbete med medlemsstaterna och intressenter enligt en uppdaterad färdplan för ERA.

Syftet med den nya visionen är att anpassa ERA för framtidens samhällseliga, digitala, ekologiska och ekonomiska utmaningar (se faktapromemoria 2019/20:FPM628). En riktlinjedebatt hölls vid konkurrenskraftsrådets möte den 27 november.

Rådet antog rådsslutsatser om ERA i december.

Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

39.3 Ett gemensamt företag för en europeisk superdator

Den 18 september presenterade kommissionen en vidareutveckling av det tidigare uppdraget för det föreslagna gemensamma företaget EuroHPC som inrättades i oktober 2018 (se faktapromemoria 2017/18:FPM51). Det långsiktiga målet är i huvudsak samma: att upprätta ett gemensamt företag som ska styra etablerandet av ett europeiskt superdatorinitiativ, EuroHPC.

EuroHPC är ett initiativ för att stärka europeisk konkurrenskraft genom att utveckla superdatorer som klarar av att göra mycket avancerade och beräkningsintensiva studier (se faktapromemoria 2019/20:FPM569).

Behandlingen av förslaget kommer att fortsätta under våren 2021.

39.4 Det europeiska cybersäkerhetscentret och ett nätverk av nationella noder

Sedan 2018 har rådet förhandlat en förordning om att inrätta ett europeiskt cybersäkerhetscentrum och ett till detta knutet nätverk av nationella noder. Avsikten är att samla europeisk kunskap om cybersäkerhet som genom centret och nätverket sprids till alla medlemsstater. Centrets uppgift är även att bidra till att europeiskt näringsliv inom cybersäkerhet får underlag som kan kommersialiseras.

Centret och nätverket avses finansieras genom medel för cybersäkerhet inom ramprogrammet för ett digitalt Europa som preliminärt uppgår till cirka 2 miljarder euro under 2021–2027. Vidare kommer cirka 600 miljoner euro från Horisont Europa att avsättas för gemensamma satsningar med medlemsstaterna för forskning inom cybersäkerhet.

Avsikten är att centret inrättas under 2021. Till detta ska en svensk nod utses. Skr. 2020/21:115

Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

39.5 Inrättande av unionens rymdprogram och rymdprogrammyndighet

I november beslutades att inleda triloförhandlingar om rymdförordningen. Beslutet fattades efter avslutade förhandlingar i rådet om de delar av förordningen som återstod sedan triloförhandlingar om merparten av förordningen var klara i mars 2019. Mandatet gällde bl.a. programmets tidsbegränsning, budget och tillträde för tredjeland och internationella organisationer till programmet.

I december nåddes en kompromiss mellan rådet, Europaparlamentet och kommissionen. Rådet godkände överenskommelsen i december. Det kvarstår för medlemsstaterna och Europaparlamentet att formellt besluta om överenskommelsen.

Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

39.6 Europeiska försvarsfonden

Efter triloförhandlingar blev det en överenskommelse i april 2019 om förordningen om den europeiska försvarsfonden EDF (se faktapromemoria 2017/18:FPM153). Efter avslutade förhandlingar om långtidsbudgeten och associerade länder under 2020 togs beslut om att inrätta EDF under 2021.

DEL 8 TRANSPORT, TELEKOM OCH ENERGI

40 Transport

40.1 Horisontella frågor

40.1.1 Strategin för smart och hållbar mobilitet

I december presenterade kommissionen meddelandet om en strategi för smart och hållbar mobilitet, COM (2020) 789. Strategin aviserades redan i meddelandet om den europeiska gröna given.

Meddelandet om en strategi för smart och hållbar mobilitet ger en sammanställning över de centrala politiska åtgärder som krävs inom transportområdet för att den europeiska gröna given ska bli verklighet. En rad lagstiftningsförslag och strategier kommer att följa de närmaste åren.

40.1.2 Fonden för ett sammanlänkat Europa

Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF) är ett finansieringsinstrument för genomförande av de Transeuropeiska nätverken. I juli godkände medlemsstaterna inom transportsektorn, projekt som beviljades medfinansiering inom utlysningen av CEF:s fleråriga program (MAP 2019).

Av 15 ansökningar beviljades 8 projekt med svenska partner medfinansiering med cirka 99 miljoner euro. Av dessa fick svenska projektdeltagare ta del av cirka 65 miljoner euro.

40.1.3 Transeuropeiska transportnätet Smart TEN-T

Förslaget presenterades 2018 och syftar till att främja och förenkla genomförandet av transeuropeiska transportnät (TEN-T). Efter triloförhandlingar utökades omfattningen av direktivet till att förutom projekt som omfattas av den allmänna inriktningen även omfatta projekt på stomnätskorridorerna som överstiger 300 miljoner euro.

40.1.4 Förordning om elektronisk godstransportinformation

Kommissionen lämnade i maj 2018 förslag till en ny förordning om elektronisk godstransportinformation (eFTI) (se faktapromemoria 2017/18:FPM116). Syftet med förordningen är att införa en skyldighet för behöriga myndigheter i medlemsstaterna att godta elektronisk

godstransportinformation och att säkerställa driftskompatibilitet för it-system som används för utbyte av sådan information. Skr. 2020/21:115

Europaparlamentet och rådet antog förordningen den 15 juli.

40.1.5 Beredskapsplan för pandemier och andra allvarliga kriser för den europeiska godstransportsektorn

Den 23 oktober antogs rådsslutsatser om en beredskapsplan för godstransportsektorn. I slutsatserna ombads kommissionen att omgående ta fram en trafikslagsövergripande beredskapsplan som kan användas under kommande pandemier eller andra stora kriser. Planen bör bl.a. säkra upprätthållandet av gränsoverskridande godstransporter längs med TEN-T-korridorerna och garantera rörligheten för de anställda inom transportsektorn.

Trafikutskottet informerades i september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

40.1.6 Meddelande om gröna körfält

I mars presenterade kommissionen riktlinjer för etablering av snabbspår vid gränskontroller, s.k. gröna körfält. Syftet är att säkra ett fortsatt smidigt godsflöde för hela varukedjan.

I oktober presenterade kommissionen ett nytt meddelande om uppgradering av de gröna körfälten för transport för att hålla igång ekonomin under covid-19-pandemin (se faktapromemoria 2020/21:FPM39). I meddelandet aviserade kommissionen bl.a. att det ska tas fram en beredskapsplan för pandemier som möjliggör flexibla, snabba genomförbara, ändamålsenliga och effektiva åtgärder.

Trafikutskottet informerades i maj och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

40.1.7 Förnyelse eller förlängning av vissa certifikat och behörigheter inom transportlagstiftningens områden

Kommissionen lämnade i april ett förslag till en ny förordning om förnyelse av eller förlängning av giltigheten för vissa certifikat, intyg, bevis, körkort och tillstånd. Förslaget innebär att vissa regelbundna kontroller och regelbundna fortbildningar skjuts upp inom vissa av transportlagstiftningens områden. Rådet antog förordningen den 20 maj.

Trafikutskottet informerades i maj och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

40.2 Landtransporter

40.2.1 Paketet om rörlighet

Kommissionen presenterade i maj 2017 reviderade rättsakter om tillträde till transportyrket och godstransportmarknaden, kör- och vilotider och färdskrivare. De handlade även om utstationering av förare inom vägtransportområdet samt om avgifter på tunga godsfordon för användningen av vissa infrastrukturer, eurovinjettdirektivet (se faktapromemoriorna 2016/17:FPM101, 2016/17:FPM103, 2016/17:FPM104 och 2016/17:FPM107).

Europaparlamentet och rådet antog den 15 juli rättsakterna om tillträde till transportyrket och godstransportmarknaden, kör- och vilotider, färdskrivare och utstationering av förare.

Skatteutskottet informerades om eurovinjettdirektivet i juni och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

40.2.2 Tågpassagerarförordningen

I september 2017 presenterade kommissionen ett förslag om ändringar i tågpassagerarförordningen (se faktapromemoria 2017/18:FPM14). Under året har triloförhandlingar pågått och i oktober nåddes en överenskommelse.

Civilutskottet informerades i maj, oktober och november.

40.2.3 Åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad

Mot bakgrund av covid-19-pandemin presenterade kommissionen i juni ett förslag till förordning för att temporärt göra det möjligt för infrastrukturförvaltare att reducera, ta bort eller skjuta upp betalningen av banavgifter för järnvägsföretagen under perioden 1 mars till 31 december. Detta skulle gälla under förutsättning att medlemsstaterna kompenserar infrastrukturförvaltarna.

Kommissionen har möjlighet att förlänga perioden med upp till 18 månader från dagen för förordningens ikraftträdande. Syftet med förordningen är att motverka de negativa ekonomiska effekterna av covid-19-pandemin för järnvägsföretagen.

Förslaget snabbbehandlades av rådet och Europaparlamentet och antogs den 2 oktober. Förordningen utfärdades den 7 oktober.

40.3 Sjöfart

40.3.1 Kontaktpunkt för fartygsrapportering

Kommissionen presenterade i maj 2018 förslag till ny förordning om inrättande av en europeisk kontaktpunkt för fartygsrapportering (se

faktapromemoria 2017/18:FPM115). Trilogförhandlingar inleddes i januari och en preliminär överenskommelse nåddes i februari. Skr. 2020/21:115

Förordningen trädde i kraft den 14 augusti.

40.3.2 Minikrav på utbildning för sjöfolk

Kommissionen presenterade i maj 2018 förslag om ändring i direktivet om minimikrav på utbildning för sjöfolk. Trilogförhandlingar inleddes i januari och en preliminär överenskommelse nåddes i februari.

Direktivet trädde i kraft den 1 augusti.

40.4 Luftfart

40.4.1 Översyn av flygpassagerares rättigheter

År 2013 lämnade kommissionen förslag till ändringar i EU:s flygpassagerarförordningar (se faktapromemoria 2012/13:FPM91). Förhandlingarna i rådet avbröts under 2015 men återupptogs i början av 2020 för att sedan ta paus igen i mars på grund av covid-19-pandemin.

Civilutskottet informerades i maj.

40.4.2 Det gemensamma europeiska luftrummet SES, 2+

Kommissionen presenterade i september ett reviderat förslag till lagstiftning om det europeiska gemensamma luftrummet (se faktapromemoria FPM2020/21:17). Det är en sammanslagning av tre rättsakter.

Förslaget innebär bl.a. marknadsöppning av deltjänster inom flygtrafik och ökad informationsdelning för att möjliggöra marknadsöppningen.

Prestationsplaner upprättas i dag för en stats luftrum men föreslås delas så att varje tjänsteleverantör gör en prestationsplan. Att inrätta funktionella luftrumsblock föreslås bli frivilligt i stället för som i dag obligatoriskt. Visst ansvar föreslås också flyttas från medlemsstaternas tillsynsorgan till central nivå.

En riktlinjedebatt hölls i rådet den 8 december.

Information lämnades till trafikutskottet i december och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

40.4.3 Ändringsförordningar om flygbolagens ankomst- och avgångstider

På grund av covid-19-pandemins konsekvenser för flygbolag antogs den 30 mars en ändringsförordning. Den innebär att flygbolag beviljas undantag från regeln om att ankomst- och avgångstider som tilldelats går förlorade om de inte utnyttjas. Syftet med ändringen är att skydda flygbolagens ekonomiska ställning och undvika den negativa miljöpåverkan som följer av tomma eller i stort sett tomma flygningar som

Skr. 2020/21:115 genomförs endast i syfte att upprätthålla rätten till ankomst- och avgångstiderna. Den 16 december lade kommissionen fram förslag till ändring av förordning om ankomst- och avgångstider vid flygplatser inför sommartidtabellsäsongen 2021 (COM (2020) 818).

40.4.4 Ändringsförordning om gemensamma regler för att tillhandahålla lufttrafik

Med anledning av covid-19-pandemin antogs den 25 maj förordningen ((EU) 2020/6969) som tillfälligt ändrar lufttrafikförordningen från 2008. Syftet är att erbjuda lättnad av administrativa regelverk och säkerställa bättre ekonomiska utsikter. Det handlar bl.a. om tillfälliga operativa licenser och frågor som rör marktjänstleverantörer.

41 Politiken för informationsområdet

41.1 Elektroniska kommunikationer

41.1.1 Förordningen om e-dataskydd

Förhandlingarna om en förordning om respekt för privatlivet och skydd av personuppgifter i samband med elektronisk kommunikation (se faktapromemoria 2016/17:FPM70) var föremål för en lägesrapport vid TTE-rådet i juni och en lägesrapport vid TTE-rådet i december.

41.1.2 Tillfällig förordning för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet

I september presenterades ett förslag till tillfällig förordning för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet (se faktapromemoria 2020/21:FPM6). Rådet enades den 28 oktober om en allmän inriktning och mandat att inleda trilogförhandlingar.

41.2 Digitalisering

41.2.1 Att forma EU:s digitala framtid

I februari publicerade kommissionen ett meddelande om en ny strategi för digitalisering (se faktapromemoria 2019/20:FPM23). I meddelandet annonseras en rad nya initiativ till lagstiftning m.m. inom tre grundpelare: teknik som fungerar för människorna, en rättvis och konkurrenskraftig ekonomi och ett öppet, demokratiskt och hållbart samhälle.

41.2.2 Lagstiftningspaket om digitala tjänster och digitala marknader

Skr. 2020/21:115

Den 9 december presenterade kommissionen två lagstiftningsförslag om digitala tjänster respektive digitala marknader.

Det förstnämnda innebär en översyn av direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (e-handelsdirektivet).

Det andra innefattar förslag om konkurrensfrämjande förhandsregler för internetplattformar som har en så kallad grindvaktarroll på marknaden. Ett nytt konkurrensverktyg föreslås också i det senare lagstiftningspaketet.

Överläggning med trafikutskottet ägde rum i oktober.

41.2.3 Förordning med program för ett digitalt Europa

I december avslutades förhandlingarna om förordningen om att inrätta programmet för ett digitalt Europa för perioden 2021–2027. Syftet är att stödja den digitala omvandlingen av ekonomi och samhälle i Europa, bl.a. genom satsningar på ny teknik.

41.2.4 Förordning med program för fonden för ett sammanlänkat Europa

Trilogförhandlingar har pågått under året om förordningen om inrättande av programmet för ett sammanlänkat Europa perioden 2021–2027. Syftet är att bättre sammanlänka EU:s medlemsstater med bl.a. digital infrastruktur.

41.2.5 Vitbok om artificiell intelligens

I februari publicerade kommissionen en vitbok om artificiell intelligens (AI) – en EU-strategi för spetskompetens och förtroende (se faktagromemoria 2019/20:FPM23).

Vitboken om AI innehåller kommissionens beskrivning av förslag till åtgärder som kommissionen anser behöver vidtas för att främja utveckling och användning av AI. Den innehåller också kommissionens initiala resonemang för hur ett rättsligt ramverk för AI kan utformas. Ett kommande förslag till rättsakt ingår som en del i kommissionens initiativ kring AI.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i maj.

41.2.6 Meddelande om en europeisk datastrategi

I februari publicerade kommissionen ett meddelande om en europeisk datastrategi (se faktagromemoria 2019/20:FPM23). Vid det informella TTE-rådet i december ägde en diskussion rum om ett ramverk för att möjliggöra gemensamma europeiska dataområden.

Överläggning med trafikutskottet ägde rum i maj och oktober.

41.2.7 Rättsakt om dataförvaltning

Kommissionen presenterade i november ett förslag till förordning om dataförvaltning. Förordningen syftar till att etablera riktlinjer och regler för styrningen av gemensamma europeiska dataområden (se faktagromemoria 2020/21:FPM44).

Överläggning med trafikutskottet ägde rum i december och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

42 Energi

42.1 Strategier för vätgas och energisystemintegration

I juli presenterade kommissionen två meddelanden om EU-strategier för energisystemintegration respektive vätgas (se faktagromemoria 2019/20:FPM61). Strategierna kompletterar varandra och syftar till att lägga grunden för ett energisystem som bidrar till en klimatneutral och konkurrenskraftig ekonomi.

Överläggning med näringsutskottet ägde rum i oktober.

42.2 EU-strategi för havsbaserad förnybar energi

I november presenterade kommissionen meddelandet om en EU-strategi för att utnyttja potentialen för havsbaserad förnybar energi för en klimatneutral framtid (se faktagromemoria 2020/21:FPM50). Syftet med strategin är att bättre utnyttja användningen av havsbaserad förnybar energi och bidra till den gröna given.

43 Den gemensamma jordbrukspolitiken

43.1 Reform av den gemensamma jordbrukspolitiken

I juni 2018 presenterade kommissionen ett reformförslag för den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020 (se faktapromemoria 2017/18:FPM140). Rådet nådde vid Jordbruks- och fiskerådet i oktober en allmän inriktning. Trilogförhandlingar har inletts och förhoppningen är att en överenskommelse ska nås under 2021.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i oktober och utskottet informerades i juni, juli och september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni, juli, september och oktober.

43.2 Övergångsregler för den gemensamma jordbrukspolitiken

Kommissionen presenterade i oktober 2019 förslag till övergångsregler för den gemensamma jordbrukspolitiken (se faktapromemoria 2019/20:FPM9). Detta eftersom förslaget till nytt regelverk för den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020 inte hinner beslutas i tid för att möjliggöra ett införande av den nya politiken 2021. Förslaget innebär i stora drag att nuvarande regelverk förlängs med två år. Trilogförhandlingar pågick under hösten och en överenskommelse nåddes i december.

Information lämnades till miljö- och jordbruksutskottet i januari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari och december.

44 Den gemensamma fiskeripolitiken

44.1 Fiskemöjligheter i Östersjön för 2021

Kommissionen presenterade i augusti ett förslag till förordning om reglering av fiskemöjligheter under 2021 för torsk, lax, sill, skarpsill och rödspätta i Östersjön och vissa fiskemöjligheter utanför Östersjön (se faktapromemoria 2020/21:FPM3).

En politisk överenskommelse om förslaget om fiskemöjligheterna i Östersjön för nästkommande år nåddes vid jordbruks- och fiskerådet i oktober. Den slutliga överenskommelsen innebär ett fortsatt förbud mot riktat fiske av östlig torsk och att endast begränsade bifångster av östlig torsk tillåts under 2021 samt en sänkning av de totala svenska fiskemöjligheterna i Östersjön jämfört med 2020.

Överenskommelsen innebär även att lekstängningar införs under både den östra och den västra torskens huvudsakliga lekperiod i både östra och västra Östersjön. Lekstängningsperioderna är för 2021 utformat på ett mer ändamålsenligt vis än under 2020. Det medger att det svenska kustnära fisket av sill för humankonsumtion och det småskaligt kustnära fisket under vissa förutsättningar kan ske under lekperioderna. Fritidsfisket av torsk fortsätter att regleras på EU-nivå i hela Östersjön och överenskommelsen innebär även åtgärder som syftar till att begränsa felrapportering av lax så som öring.

Fiskemöjligheterna och de relaterade åtgärderna fastställdes i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer och den fleråriga förvaltningsplanen för torsk, sill och skarpsill i Östersjön (Östersjöplanen) tillämpades för de arter som omfattas av den.

Överläggning i miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

44.2 Fiskemöjligheter i Västerhavet för 2021

Kommissionen presenterade i oktober ett förslag till förordning om reglering av fiskemöjligheter under 2021 för bestånden i EU:s vatten i Atlanten, Nordsjön samt för fiskemöjligheter i vatten utanför EU som fastställs inom ramen för regionala fiskerierorganisationer eller som förhandlas fram i samråd med tredjeländer (se faktapromemoria 2020/21:FPM37).

En politisk överenskommelse om förslaget om fiskemöjligheterna nåddes vid jordbruks- och fiskerådet den 15–16 december. Den slutliga överenskommelsen innebar att fiskemöjligheterna för 2021 och de relaterade åtgärderna fastställdes i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer och att de fleråriga förvaltningsplanerna för demersala arter i Nordsjön och Västliga vatten tillämpades för de arter som omfattas av den.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

44.3 Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden 2021–2027

Trilogförhandlingar har fortsatt under 2020. När det gäller åtgärder för fiskeflottan föreslog det kroatiska ordförandeskapet bl.a. flexibilitet i att tillmötesgå Europaparlamentets förslag i de delar som avser ytterligare uppluckring av villkor som syftar till att hindra ökad kapacitet och som avser finansiering av förnyelse av fiskeflotta i de yttersta randområdena.

I samband med inledningen av det tyska ordförandeskapet presenterade kommissionen 11 principer med utgångspunkt i den gemensamma fiskeripolitikens målsättning som skulle ses som ett paket för att säkra att inga stöd inom den framtida europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF) ska äventyra dessa målsättningar och riskera resultera i överkapacitet inom fisket.

Mot bakgrund av att Sverige fortsatt bedömer att viktiga delar av förslaget riskerar att äventyra den gemensamma fiskeripolitikens målsättningar kunde Sverige inte ställa sig bakom de reviderade mandat som antogs under hösten inför förhandlingar med Europaparlamentet.

44.4 Ändring av förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden 2014–2020

Mot bakgrund av överenskommelsen om fiskemöjligheter i Östersjön för 2020 och tillhörande gemensamma uttalande av Östersjöländerna och kommissionen om mildring av de socioekonomiska effekterna av överenskommelsen, presenterade kommissionen den 31 oktober 2019 ett förslag till förordning om att ändra förordningen om Europeiska havs- och fiskerifonden 2014–2020 (se faktapromemoria 2019/20:FPM8).

Genom förslaget har det återinförts möjlighet att stödja permanent upphörande av fiskeverksamhet genom skrotning när det gäller fiskare som är starkt beroende av fiske efter östlig Östersjötorsk. Ändringarna trädde ikraft den 1 december 2020.

44.5 Förordning om ändringar av rådets förordningar när det gäller fiskerikontroll

Förhandlingar har fortsatt under året kring det förslag som kommissionen presenterade i maj 2018 om revidering av förordningen om fiskerikontroll och revidering av andra rättsakter som innehåller bestämmelser om kontroll (se faktapromemoria 2017/18:FPM132).

Förslaget justerar dagens kontrollförordning till Lissabonfördraget, och anpassar kontrollreglerna till den reformerade gemensamma fiskeripolitiken (GFP). Den tar även hand om de nuvarande svårigheterna med regel efterlevnaden för att säkerställa att GFP:s mål uppnås.

Information har lämnats till miljö- och jordbruksutskottet i juni och oktober.

45 Livsmedel, djur och växter

45.1 Omarbetning av dricksvattendirektivet

Kommissionen lade i februari 2018 fram ett förslag till omarbetning av rådets direktiv om kvaliteten på dricksvatten (se faktagromemoria 2017/18:FPM56). Miljörådet och Europaparlamentet fattade beslut om antagande den 23 oktober respektive 14 december.

Direktivet (EU) 2020/2184 om kvaliteten på dricksvatten (omarbetning) kommer träda i kraft den 12 januari 2021 och ska vara genomfört i svensk rätt inom två år.

Överläggning i miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

45.2 Rådsslutsatser om från jord till bord-strategin

I maj presenterade kommissionen meddelandet Från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem (se faktagromemoria 2019/20:FPM44). Rådsslutsatserna följer i huvudsak de övergripande prioriteringarna i kommissionens strategi om att utveckla ett europeiskt hållbart livsmedelssystem från produktion till konsumtion.

Rådsslutsatserna antogs av jordbruks- och fiskerådet vid rådsmötet i oktober.

Information lämnades till miljö- och jordbruksutskottet i juni och överläggning med utskottet ägde rum i september och oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni, juli och oktober.

45.3 Rådsslutsatser om djurskyddsmärkning

Av kommissionens meddelande Från jord till bord-strategin framgår bl.a. att kommissionen ska överväga alternativ för djurskyddsmärkning (se faktagromemoria 2019/20:FPM44). Syftet är att bättre överföra värdet genom livsmedelskedjan.

Av den tillhörande handlingsplanen framgår att kommissionen under 2024 planerar att lägga fram ett förslag till ett ramverk för märkning av hållbart producerade livsmedel så att konsumenter kan göra hållbara livsmedelsval.

Vid jordbruks- och fiskerådet den 15–16 december antogs rådsslutsatser om djurskyddsmärkning.

Överläggning i miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

45.4 Ordförandeskapsslutsatser om framsidesmärkning, näringsprofiler och ursprungsmärkning

Skr. 2020/21:115

Av meddelandet Från jord till bord-strategin framgår också att kommissionen ska anta harmoniserad och obligatorisk näringsvärdesmärkning på förpackningens framsida och fastställa näringsprofiler som begränsar säljfrämjande åtgärder genom närings- eller hälsopåståenden för livsmedel med högt innehåll av fett, socker och salt. En utvidgning av de obligatoriska uppgifterna om ursprung för vissa produkter ska också övervägas.

Av den tillhörande handlingsplanen framgår att kommissionen ska lägga fram sina förslag i slutet av 2022.

Vid jordbruks- och fiskerådet den 15–16 december antogs ordförandeskapsslutsatser om framsidesmärkning, näringsprofiler och ursprungsmärkning.

Överläggning i miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

46 Skogsbruk

46.1 Rådsslutsatser om EU:s kommande skogsstrategi

EU:s nuvarande skogsstrategi löper ut 2020. Den nästkommande skogsstrategin skulle ha presenterats under det fjärde kvartalet men har blivit försenad och planeras till andra kvartalet 2021. Det tyska ordförandeskapet valde därför att ta fram rådsslutsatser under hösten som ett medskick till kommissionen i deras arbete med den nya skogsstrategin.

Rådsslutsatserna antogs den 10 november.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

47 Horisontella frågor

47.1 Åttonde miljöhandlingsprogrammet

Kommissionen presenterade i oktober ett förslag till ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2030, det åttonde i ordningen (se faktapromemoria 2020/21:FPM34). Förslaget till nytt handlingsprogram innehåller sex prioriterade tematiska mål som ska uppnås till 2030, med en långsiktig vision för 2050.

Miljöhandlingsprogrammet föreslås även omfatta en ny övervakningsram för att säkerställa en samordnad strategi för det övergripande uppnåendet av unionens miljö- och klimatmål. Ett av syftena med programmet är att skapa ett gemensamt ägarskap mellan alla tre EU-institutioner och medlemsstaterna för mål som utgör ett förutsägbart ramverk och anger en riktning för beslutsfattare och andra intressenter – inklusive städer och regioner.

47.2 Århusförordningen

Den 14 oktober presenterade kommissionen ett förslag till ändring av Århusförordningen för att förbättra genomförandet av Århuskonventionen i EU:s institutioner och organ (se faktapromemoria 2020/21:FPM33). Förslaget utökar de icke-statliga organisationernas möjligheter att begära intern omprövning av förvaltningsåtgärder som vidtagits eller borde ha vidtagits av en EU-institution eller ett EU-organ. Medlemsstaternas institutioner och organ omfattas inte av förslaget.

Samma dag presenterade kommissionen ett meddelande om förbättring av tillgången till rättslig prövning i miljöfrågor i EU och dess medlemsstater (se faktapromemoria ovan). Syftet med meddelandet är att lyfta fram medlemsstaternas roll inom EU:s övergripande system för tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. Meddelandet innehåller enbart uppmaningar till medlemsstaterna och prioriteringar som kommissionen avser att arbeta utifrån för att förbättra tillgången till rättslig prövning i miljöfrågor och är inte i sig rättsligt bindande.

På miljørådet den 17 december enades medlemsstaterna om en allmän inriktning.

Överläggning med miljö- och jordbruksrådet ägde rum i december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

48.1 EU NDC och Parisavtalet

Ambitionshöjning genom uppdaterade nationellt fastställda bidrag (NDC):er och långsiktiga strategier (LTS):er var en av de stora frågorna under 2020. EU:s LTS med målet om klimatneutralitet till 2050 antogs på miljørådet den 5 mars. EU har en central roll att driva på andra länder att presentera mer ambitiösa åtaganden, och i detta arbete är EU:s egen ambitionsnivå av avgörande betydelse. EU har utvecklat och anpassat sin klimatdiplomati för att uppmuntra och uppmärksamma de insatser som görs i olika länder för att nå Parisavtalets mål.

I frånvaro av klimatkonventionens partskonferens (COP) under året har Storbritannien som ordförande varit angelägen om att identifiera tillfällen då det globala klimatarbetet ändå kan uppmärksammas och föras framåt. Firandet av Parisavtalets 5-årsjubileum den 12 december genomfördes dagen efter Europeiska rådets möte, då EU:s stats- och regeringschefer enades om ett skärpt utsläppsmål till 2030. EU:s uppdaterade NDC under Parisavtalet som innehöll det skärpta 2030-målet antogs av Miljørådet den 17 december och sändes därefter in till FN.

EU lanserade vid ledarmötet den 16 september en högnivådialog om klimat och miljö med Kina, EU:s ledarskap kompletteras med åtaganden om nettonollutsläpp från bl.a. Kina, Japan, Sydkorea och Sydafrika. USA avträdde formellt Parisavtalet den 4 november men tillträdande president Joe Biden har annonserat att USA ska återinträda Parisavtalet.

48.2 EU:s klimatlag

Kommissionen presenterade i mars sitt förslag till en europeisk klimatlag som syftar till att inrätta ett övergripande och långsiktigt ramverk för EU:s omställning till klimatneutralitet 2050 (se faktapromemoria (2019/20:FPM30)).

Klimatlagen avser bl.a. göra klimatneutralitetsmålet till 2050 rättsligt bindande och kommer även innehålla ett skärpt klimatmål till 2030. Därutöver innehåller förslaget en ny översynsprocess. Den innebär att kommissionen vart femte år, med start 2023, bl.a. ska bedöma EU:s framsteg i att nå klimatneutralitetsmålet och om unionens åtgärder är samstämmiga med målet. På så sätt reflekterar klimatlagen också Parisavtalets femåriga översynsprocess.

I september presenterade kommissionen ett tilläggsförslag till klimatlagen om att EU till 2030 ska minska sina nettoutsläpp av växthusgaser med minst 55 procent jämfört med 1990 års nivåer. Miljørådet antog den 17 december en allmän inriktning för EU:s klimatlag som bland annat slog fast att EU till 2030 ska minska sina nettoutsläpp av växthusgaser med minst 55 procent jämfört med 1990 års nivåer. Trilogförhandlingar har inletts med Europarlamentet.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i maj, oktober och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober och december.

48.3 Integrering av klimat i EU:s långtidsbudget och återhämtningspaket

I uppgörelsen om den fleråriga budgetramen 2021–2027 och återhämtningspaket framgår att minst 30 procent av medlen ska gå till klimatåtgärder. Dessa åtgärder omfattar både investeringar som bidrar till utsläppsminskningar och klimatanpassning.

För att säkerställa att det övergripande målet kan nås har alla större fonder givits egna mål för hur stor andel som ska gå till klimatåtgärder. Kommissionen ska årligen konsultera med rådet och Europaparlamentet för att utvärdera måluppfyllelsen, och tillsammans med lagstiftarna vidta nödvändiga åtgärder ifall målet ser ut att inte uppfyllas.

49 Cirkulär ekonomi

49.1 Kemikaliestrategi för hållbarhet – På väg mot en giftfri miljö

Kommissionen presenterade i oktober EU:s kemikaliestrategi för hållbarhet (se faktapromemoria (2020/21:FPM36). Strategin har presenterats som ett första steg mot en nollutsläppsvision för en giftfri miljö i enlighet med den europeiska gröna given.

Kemikaliestrategin syftar till att stärka skyddet av människors hälsa och miljön, främja innovation för säkra och hållbara kemikalier samt alternativa material, förenkla och stärka regelverket för kemikalier, bygga upp kunskapsbasen till stöd för beslutsfattande och främja en sund hantering av kemikalier och avfall globalt.

Strategin presenterades vid miljørådet i oktober. På miljørådet den 17 december hölls en policydebatt om kemikaliestrategin.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

49.2 EU-handlingsplan för cirkulär ekonomi

I mars presenterade kommissionen meddelandet En ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin – (se faktapromemoria (2019/20:FPM28). Handlingsplanen beskriver utmaningar, vartåt man vill och åtgärder för att nå dit. Flaggskeppet i handlingsplanen är insatser för hållbara produkter genom ett nytt produktramverk.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i maj.

Det tyska ordförandeskapet tog initiativ till rådsslutsatser om Skr. 2020/21:115 handlingsplanen.

På miljørådet den 17 december antogs slutsatser.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i december.
Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

49.3 Växtskyddsmedel

Under våren publicerade kommissionen en utvärdering av EU:s förordning om växtskyddsmedel och EU:s förordning om bekämpningsmedelsrester (se faktapromemoria 2019/20:FPM41).

Kommissionen presenterade även en rapport om direktivet om en hållbar användning av bekämpningsmedel (se faktapromemoria 2019/20:FPM42).

Dokumentet publicerades som en del av den s.k. från jord till bord-strategin och strategin för biologisk mångfald.

På jordbruks- och fiskerådet den 15 december antogs slutsatser.

50 Naturresurser och biologisk mångfald

50.1 EU:s strategi för biologisk mångfald

Kommissionens meddelande om en EU-strategi för biologisk mångfald för 2030 (se faktapromemoria (2019/20:FPM43) syftar till att hejda förlusten av biologisk mångfald och ekosystemtjänster inom unionen.

Miljørådet antog rådsslutsatser om strategin den 23 oktober. Sverige kunde ställa sig bakom rådsslutsatserna med en röstförklaring om att innan det finns en färdig EU-definition av ”primary forest” som godkänts av medlemsstaterna förbehåller sig Sverige rätten att tillämpa en definition som är i överensstämmelse med våra nationella omständigheter.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i oktober.
Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och oktober.

DEL 11 UTBILDNING, UNGDOM, KULTUR OCH IDROTT

51 Utbildning

51.1 Förordning om Erasmus+

Erasmus+ är EU:s program för utbildning, ungdom och idrott. Förhandlingarna om kommissionens förslag till ett Erasmusprogram för perioden 2021–2027 (se faktapromemoria 2017/18:FPM136) avslutades under året. En politisk överenskommelse för programmet nåddes i december. Formellt antagande väntas under våren 2021.

Utbildningsutskottet informerades i april och överläggning med utskottet ägde rum i oktober.

51.2 Covid-19 och utbildning

Utbildningsministrarna har under våren via informella videomöten utbytt erfarenheter om covid-19-pandemins påverkan på utbildningen och om de nationella åtgärderna inom utbildningssystemen. Extrainsatta informella videomöten ägde rum den 12 mars, den 14 april och den 23 juni. Även det ordinarie rådsmötet den 18 maj ersattes av videomöte med covid-19 som huvudtema.

51.3 Den europeiska kompetensagendan

Kommissionen presenterade den 1 juli ett meddelande om en uppdaterad europeisk kompetensagenda som syftar till att göra kompetensen i EU mer relevant, för att stärka en hållbar konkurrenskraft, säkerställa social rättvisa och bygga upp EU:s motståndskraft (se faktapromemoria 2019/20:FPM59).

Kommissionens utgångspunkt är att det behövs en kraftfull kompetensagenda för sysselsättning för att genomföra övergångarna mot ett mer digitalt och grönt samhälle och samtidigt bidra till återhämtningen från covid-19-pandemins socioekonomiska konsekvenser.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i oktober.

51.4 Ett europeiskt område för utbildning till 2025 och strategiskt ramverk för utbildningssamarbetet

Skr. 2020/21:115

Visionen om ett europeiskt område för utbildning lanserades av kommissionen i samband med det sociala toppmötet om rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg 2017. Den 1 oktober presenterade kommissionen ett meddelande om ett förstärkt tillvägagångssätt för att säkerställa att ett europeiskt område för utbildning uppnås till 2025 (se faktagromemoria 2020/21:FPM28).

Kommissionen föreslår att de pågående och framtida insatserna för det europeiska området för utbildning fokuseras och vidareutvecklas inom sex dimensioner: kvalitet, inkludering och jämställdhet, den gröna och den digitala omställningen, lärare och utbildare, högre utbildning och den geopolitiska dimensionen. Som en del i meddelandet presenterar kommissionen även ett förslag till ett nytt strategiskt samarbetsramverk för utbildning.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i november.

51.5 Handlingsplan för digital utbildning 2021–2027

Kommissionen presenterade den 1 oktober 2020 ett meddelande om en handlingsplan för digital utbildning 2021–2027 (se faktagromemoria 2020/21:FPM27). I handlingsplanen föreslås åtgärder inom två prioriterade områden: att utveckla och förbättra digital teknik och utbildning inom utbildningsområdet, och att förse befolkningen med digitala kompetenser för att kunna leva, verka och arbeta i en allt mer digitaliserad värld.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i november.

51.6 Resolution om utbildning i den europeiska planeringsterminen

Rådet antog vid utbildningsministrarnas möte den 20 februari en resolution som syftar till att tydliggöra utbildningssektorns roll i den europeiska planeringsterminen.

Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i februari.

51.7 Rådsslutsatser om europeiska lärare och utbildare inför framtiden

Rådet antog den 25 maj slutsatser om europeiska lärare och utbildare. Slutsatserna belyser hur lärarnas roll förändras i takt med utvecklingen i samhället och syftar bland annat till att stärka lärarutbildningen och öka

Skr. 2020/21:115 lärarkyrkans status. Slutsatserna tar även upp covid-19-pandemins påverkan på lärarnas arbete.

Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

51.8 Rådsslutsatser om arbetet med att motverka covid-19-krisen på utbildningsområdet

Rådet antog den 16 juni slutsatser om arbetet med att motverka covid-19-krisen på utbildningsområdet. Slutsatserna tar upp krisens påverkan på utbildningssystemen liksom de lärdomar som medlemsstaterna och EU kan dra av den. Rådsslutsatserna lyfter fram de stora utmaningar som pandemin inneburit för medlemsstaterna men pekar även på positiva effekter som exempelvis möjligheten att bygga vidare på det digitaliseringsarbete som kraftigt accelererat i och med ökad fjärr- och distansundervisning.

Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

51.9 Rådets rekommendation om yrkesutbildning för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft

Rådet antog den 24 november en rekommendation om yrkesutbildning. Rekommendationen presenterades den 1 juli som en del i kommissionens paket om kompetensagendan. I rekommendationen föreslås en moderniserad EU-politik för yrkesutbildning med syftet att ge ungdomar och vuxna den kompetens de behöver för att utvecklas på arbetsmarknaden och för att stödja den gröna och den digitala omställningen.

Överläggningar med utbildningsutskottet ägde rum i oktober och november och samråd med EU-nämnden i november.

51.10 Rådsslutsatser om digital utbildning i Europas kunskapssamhällen

Rådet antog den 24 november slutsatser om digital utbildning med avsikten att främja den fortsatta utvecklingen av kvalitativ och inkluderande digital utbildning i medlemsstaterna. Slutsatserna berör också covid-19-pandemins påverkan på digital utbildning.

Överläggningar med utbildningsutskottet ägde rum i oktober och november och samråd med EU-nämnden i november.

52.1 Covid-19-pandemin och ungdomsområdet

Tema för ungdomsministrarnas möten både i maj och november var hur covid-19-pandemin påverkat ungdomar och ungdomsorganisationer och gränsöverskridande utbyten.

52.2 Förordning om Europeiska solidaritetskåren

Europeiska solidaritetskåren är EU:s program för volontär- och solidaritetsaktiviteter för unga. Förhandlingarna om kommissionens förslag till ett program för Europeiska solidaritetskåren för perioden 2021–2027 (se faktapromemoria 2017/18:FPM156) avslutades under året. En politisk överenskommelse för programmet nåddes i december. Formellt antagande väntas under våren 2021.

Kulturutskottet informerades i oktober.

52.3 Rådsresolution om slutsatserna av EU:s ungdomsdialog

Den 11 juni antog rådet en resolution om slutsatserna av den sjunde cykeln av EU:s ungdomsdialog. Resolutionen sammanfattar de huvudsakliga slutsatserna från dialoger, konferenser, studier och rådsslutsatser från de rumänska, finska och kroatiska ordförandeskapen.

Överläggning med kulturutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

52.4 Rådsresolution om en europeisk agenda för ungdomsarbete

Den 20 november antog rådet en resolution om ramen för att inrätta en europeisk agenda för ungdomsarbete. Medlemsstaterna uppmanas att integrera ungdomsarbete i existerande och framtida ungdomspolitiska strategier, att identifiera utvecklingsområden på nationell, regional och lokal nivå samt att främja utbyten över gränserna.

Överläggning med kulturutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

52.5 Rådsslutsatser om demokratisk medvetenhet och demokratiskt deltagande bland ungdomar

Rådet antog den 20 november slutsatser om att främja demokratisk medvetenhet och demokratiskt deltagande bland ungdomar i Europa.

Skr. 2020/21:115 Rådsslutsatserna uppmuntrar bland annat medlemsstaterna att stödja demokratifrämjande insatser för unga och ungdomsorganisationer genom kunskap och möjligheter till ekonomiskt stöd.
Överläggning med kulturutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

53 Idrott

53.1 Covid-19-pandemin och idrott

Idrottsministrarna träffades i ett extrainsatt informellt ministermöte med anledning av covid-19-pandemin den 21 april. Covid-19-pandemin och dess konsekvenser för idrottssektorn var tema för idrottsministrarnas möten även 2 juni och 1 december.

53.2 Arbetsplan för idrott

Den 1 december antog UUKI-rådet en resolution om en EU-arbetsplan för idrott för perioden 1 januari 2021–30 juni 2024. Arbetsplanen prioriterar att skydda integritet och värden inom idrotten, idrottens socioekonomiska och miljömässiga dimensioner samt att främja deltagandet i idrott och hälsofrämjande fysisk aktivitet.

Överläggning med kulturutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

54 Kultur och medier

54.1 Kultur- och medieministrarnas rådsmöten

Informella videomöten med kultur- och medieministrarna ägde rum den 8 april, 19 maj och den 1 december för att diskutera hur kultur- och mediesektorn påverkats av covid-19-pandemin. I maj hade många medlemsstater påbörjat lättnader av restriktioner efter nedstängningar tidigare under våren, och underströk behovet av fortsatt erfarenhetsutbyte och samarbete på EU-nivå. Vid decembermötet fokuserades det på återhämtning och vägen framåt med fokus på hur EU-insatser kan stötta en sådan återhämtning.

54.2 Programmet Kreativa Europa

Skr. 2020/21:115

Efter att förhandlingarna om det nya programmet Kreativa Europa varit blockerade sedan december 2019 upptogs de igen under hösten 2020 (se faktapromemoria 2017/18:FPM131). Enighet nåddes efter trilöförförhandlingar i december och formellt antagande väntas under våren 2021.

54.3 Rådsslutsatser om riskhantering inom kulturarvsområdet

I rådsslutsatser uppmärksammades riskhantering inom kulturarvsområdet när det gäller naturkatastrofer, miljöpåverkan och mänsklig påverkan. Avsikten är att hitta de verktyg och tillvägagångssätt som finns tillgängliga på EU-nivå för att identifiera risker och att verka förebyggande genom beredskap. Målsättningen är bättre och enklare processer för hållbart bevarande, riskbedömning och övervakning.

Överläggning i kulturutskottet och samråd med EU-nämnden skedde under maj månad.

54.4 Ändring i förordning om europeiska kulturhuvudstäder

Med anledning av covid-19-pandemin har de städer som skulle varit EU:s kulturhuvudstäder 2020 inte kunnat genomföra sina aktiviteter som planerat. Kommissionen lade därför fram ett förslag till justerad tidsplan som behandlats av rådet och Europaparlamentet.

Information och subsidiaritetsprövning ägde rum i kulturutskottet i september, samråd med EU-nämnden i november och december inför antagande genom skriftlig procedur.

54.5 Ordförandeskapsslutsatser om jämställdhet inom kulturrådet

Det tyska ordförandeskapet lade fram utkast till rådsslutsatser om jämställdhet inom kulturområdet. Enighet kunde dock inte nås, varför de lades fram som ordförandeskapsslutsatser, med stöd av Sverige som tillsammans med ett antal andra medlemsstater ställde sig bakom dem.

Överläggning med kulturutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

54.6 Rådsslutsatser om medie- och informationskunnighet

I anslutning till rådsmötet den 19 maj antogs slutsatser om vikten av ett långsiktigt och systematiskt arbete för att öka medie- och informationskunnigheten. Utgångspunkten var de nya krav på kunskap som ställs i det nya medielandskapet där många använder globala nätverksplattformar där användarna själva bidrar med innehåll (t.ex. texter och filmklipp) för att få nyheter och hitta information.

Överläggning med kulturutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i april och maj.

54.7 Rådsslutsatser om att värna ett fritt och pluralistiskt mediasystem

Den 27 november antogs slutsatser om behovet av nya mediepolitiska verktyg för att upprätthålla målet om en mångfald bland oberoende medier i det nya digitala medielandskapet. Hållbar finansiering, mediernas oberoende men också vikten av att säkerställa mediernas tillförlitlighet var i fokus.

Information till konstitutionsutskottet lämnades och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

55 Institutionernas verksamhet

55.1 Kommissionen

Den nyttillträdda kommissionen har under året arbetat utifrån ordförande Ursula von der Leyens politiska riktlinjer: en grön giv, en ekonomi för människor, ett Europa rustat för den digitala tidsåldern, främjande av den europeiska livsstilen, ett starkare Europa i världen och en ny satsning på demokrati i Europa. Kommissionens arbete under 2020 har också till stor del inneburit att samordna EU-insatserna mot covid-19-pandemin. Kommissionen har även omstrukturerats och – efter att kommissionär Phil Hogan avgått – fått tillskott av Mairead McGuinness som tilldelats kapitalmarknadsportföljen.

Under hösten presenterade kommissionen för första gången en strategisk framsynsrapport, som framöver kommer att presenteras årligen. Det övergripande temat för årets rapport var EU:s motståndskraft. Vidare presenterade kommissionen under året dels ett arbetsprogram för 2020 i januari, dels ett för 2021 i oktober.

55.1.1 Kommissionens arbetsprogram

Kommissionens arbete under 2020 utgick från de prioriteringar och initiativ som presenterades i det årliga arbetsprogrammet (se faktagromemoria 2019/20:FPM19).

Arbetsprogrammet 2020 gick under rubriken En ambitiösare union. Det är det första som presenteras av den sittande kommissionen och bygger på ordförande Ursula von der Leyens sex politiska riktlinjer. Särskild vikt läggs vid att EU ska leda omställningen till att bli klimatneutralt och digitalt, och att omställningen ska vara rättvis för alla.

55.1.2 Genomförande av direktiv

I 2019 års statistik från kommissionen om genomförande av direktiv i tid på inre marknadsområdet placerar sig Sverige på en sämre position jämfört med tidigare år. Sverige hade ett genomförandeunderskott på 0,7 procent, något högre än genomsnittet.

Enligt kommissionen minskade däremot Sverige det totala antalet överträdelseärenden om försenat genomförande av direktiv på samtliga politikområden från totalt 20 till 13 ärenden, vilket motsvarar genomsnittet.

55.1.3 Överträdelseärenden och informella skrivelser från kommissionen

Under 2019 pågick totalt 46 överträdelseärenden mot Sverige, varav 25 nya ärenden. Det placerar Sverige strax under genomsnittet. Problematiska områden för Sverige är fortfarande miljö och inre marknaden.

Under året fick Sverige 6 motiverade yttranden och 19 formella underrättelser från kommissionen. Kommissionen skrev samtidigt av 27 svenska ärenden.

Sverige hade under 2019 totalt 12 pågående EU-pilotärenden, varav fem nya sådana ärenden. Under året fick Sverige ytterligare ett tjugotal informella skrivelser utanför EU-pilotförfarandet.

55.2 Europaparlamentet

Efter Storbritanniens utträde 31 januari består Europaparlamentet av 705 ledamöter. Sverige har numera 21 ledamöter, i stället för tidigare 20.

Europaparlamentets arbete under 2020 har på flera sätt präglats av covid-19-pandemin. Under ett plenarsammanträde den 26 mars 2020 röstade ledamöterna för första gången på distans. Ytterligare förändringar av arbetsmetoderna har innefattat att begränsa antalet fysiska möten och att arbeta på distans. Totalt tio plenarsessioner i Strasbourg ställdes in på grund av pandemin.

Även utskottsmöten har ägt rum i form av videokonferenser eller format där man kombinerat fysiskt deltagande med digital närvaro. Flera särskilda utskott har tillsatts under året: ett särskilt utskott för artificiell intelligens i den digitala eran (AIDA), ett särskilt utskott om utländsk inblandning i alla demokratiska processer i EU, inbegripet desinformation (INGE), ett särskilt utskott för cancerbekämpning (BECA) samt ett underutskott för skattefrågor (FISC) och en undersökningskommitté för frågor om skyddet av djur under transport (ANIT).

Därtill har året präglats av arbetet med EU:s långtidsbudget, återhämtningsplanen samt rättsstatsprincipen. Dessutom har miljö- och klimatfrågor varit en viktig del av Europaparlamentets arbete under 2020. Den svenska klimataktivisterna Greta Thunberg besökte Europaparlamentets miljöutskott (ENVI) i mars och diskuterade bland annat EU:s målsättning att vara koldioxidneutralt 2050.

55.3 Europeiska unionens domstol

De vanligaste målen vid EU-domstolen rör förhandsavgöranden enligt artikel 267 i EUF-fördraget. Under året begärde nationella domstolar förhandsavgörande från EU-domstolen i 553 fall, varav 4 från svenska domstolar. Under året gav Sverige in 8 skriftliga yttranden i sådana mål och svarade skriftligen på frågor från domstolen i 5 mål. Vidare deltog Sverige i 5 muntliga förhandlingar, varav 2 skedde per videolänk med anledning av covid-19-pandemin.

En annan vanlig måltyp är mål om s.k. direkt talan, dvs. mål där talan väcks direkt vid EU-domstolen eller tribunalen.

I EU-domstolen är det huvudsakligen fråga om mål som inleds när en institution eller en medlemsstat väckt talan mot en annan medlemsstat eller institution. I sådana mål mot en institution eller annan medlemsstat än Sverige intervenerade Sverige under året i 2 mål, gav in 2 interventionsinlagor, svarade skriftligen på domstolens frågor i 1 mål och deltog i 2 muntliga förhandlingar, varav 1 per videolänk.

Tribunalen handlägger bl.a. mål där talan väcks av fysiska eller juridiska personer mot EU-institutionernas beslut. I sådana mål intervenerade Sverige under året i 10 mål, gav in 5 interventionsinlagor och deltog per videolänk i 4 muntliga förhandlingar. Vidare beslutade Sverige om mandat för rådet att företräda konferensen mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar och medlemsstaterna i 2 mål vid tribunalen.

Ett avgörande av tribunalen kan i vissa fall överklagas till EU-domstolen. Sverige gav under året in 1 svarsskrivelse samt deltog i 1 muntlig förhandling i sådana mål.

Vidare väckte kommissionen talan om fördragsbrott mot Sverige och gjorde i huvudsak gällande att Sverige underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt avloppsdirektivet (91/271/EEG). Sverige gav under året in svaromål och duplik i det målet.

För en närmare beskrivning av EU-domstolens och tribunalens behörighet och av de olika måltyper som normalt handläggs vid dessa instanser (se skr. 2015/16:115 s. 231 f.).

I bilaga 1 finns en förteckning över mål av svenskt intresse vid domstolen.

55.4 Öppenhet och insyn

Alla mål vid EU-domstolen och tribunalen med anknytning till allmänhetens tillgång till handlingar bevakas. Under året har Sverige fortsatt att agera i de mål där Sverige redan tidigare har varit aktivt. Det handlar om ett mål vid EU-domstolen (C-761/18 P Päivi Leino-Sandberg mot Europaparlamentet) som bl.a. rör skyddet för rättsliga förfaranden. Det gäller även ett mål vid tribunalen (T-252/19, Laurent Pech mot Europeiska unionens råd) som också handlar om skyddet för rättsliga förfaranden.

Vidare har EU-domstolen meddelat beslut i ett mål som Sverige tidigare intervenerat i (C-560/18 P Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych mot kommissionen). EU-domstolen beslutade att inte pröva målet i sak eftersom det inte längre fanns anledning att döma i målet då klaganden fått del av de omtvistade handlingarna efter att domstolsprocessen inleddes.

Information lämnades till konstitutionsutskottet i april.

55.5 Rekrytering till EU:s institutioner

Det är strategiskt viktigt att Sverige är väl representerat i EU:s institutioner, byråer och organ. Under året har den svenska närvaron på framförallt chefsnivån förbättrats. På längre sikt är det särskilt viktigt att

Skr. 2020/21:115 nå ut till unga och högskolestuderande och locka dem till att göra karriär i EU. Övergången till ett mer digitalt inriktat arbetssätt bedöms vara viktigt för att lyckas med detta.

55.6 Tolkning

Vid möten i rådet tolkades det till och från samtliga 24 EU-språk. När det gäller tolkning för rådsarbetsgrupper inom det s.k. beställa-betalasystemet beställde Sverige tolkning i samma omfattning som exempelvis Estland och mer än Finland och Danmark.

55.7 Regionkommittén

Regionkommittén består av 329 förtroendevalda från lokal och regional nivå i EU:s 27 medlemsstater. Sverige företräds av tolv ledamöter och tolv ersättare. I januari inleddes kommitténs nya mandatperiod som sträcker sig fram till januari 2025. I och med Brexit minskades antalet ledamöter från 350 till 329. Förändringen innebär inte någon förändring för Sverige.

Regionkommittén har under året haft fem plenarsessioner. Sverige har haft ett rapportörskap: En EU-mekanism för nödsituationer på hälsoområdet.

Mål av svenskt intresse vid EU-domstolen och tribunalen under 2020

Skr. 2020/21:115
Bilaga 1

Nedan följer en förteckning över de mål vid EU-domstolen och tribunalen i vilka den svenska regeringen har varit part, intervenient eller intressent och – i fråga om mål om förhandsavgöranden – de mål i vilka den svenska regeringen har yttrat sig eller där förhandsavgörande har begärts från svensk domstol. Förteckningen redovisar de händelser som har ägt rum under 2020.

I kapitel 1 listas de mål som har avgjorts slutligt under året, vilka finns tillgängliga på domstolarnas gemensamma webbplats <https://curia.europa.eu>. På webbplatsen finns också sammanställda övriga domar av särskild betydelse som har meddelats under året (se Press och medier>Pressmeddelanden).

Därefter upptas i kapitel 2 de mål som vid utgången av året fortfarande var pågående. De inlagor som Sverige i dessa mål har givit in till EU-domstolen och tribunalen har efter sekretessprövning översänts till EU-nämnden för kännedom.

Målen redovisas inom respektive kapitel i två avsnitt, varav de första (avsnitt 1.1 och 2.1) avser målen i vilka Sverige är eller varit part eller intervenient och de senare (avsnitt 1.2 och 2.2) avser målen om förhandsavgörande.

Överträdelseärenden mot Sverige som gått vidare till EU-domstolen redovisas särskilt i bilaga 2.

1 AVSLUTADE MÅL

1.1 Mål i vilka talan har väckts i EU-domstolen eller tribunalen

C-78/18 kommissionen mot Ungern (SBEUD2019/299)

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 18 juni 2020.

Målet rör talan om fördragsbrott mot Ungern avseende brott mot den fria rörligheten för kapital enligt fördraget och artiklarna 7, 8 och 12 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, genom att ha infört restriktioner för utländska donationer till civilsamhällesorganisationer samt genom att ålägga sådana organisationer, som får direkt eller indirekt utländskt finansiellt stöd överstigande ett visst belopp, skyldigheter i form av registrering och anmälan m.m. vid äventyr av sanktioner vid bristande efterlevnad.

C-560/18 P Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych mot kommissionen (SBEUD2019/401)

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 30 april 2020.

Målet rör överklagande av tribunalens beslut i mål T-514/15 att det inte längre fanns anledning att döma i saken samt yrkande om ogiltigförklaring av kommissionens beslut att i strid med öppenhetsförordningen inte bevilja tillgång till två detaljerade utlåtanden som hade upprättats inom ramen för ett anmälningsförfarande enligt direktiv 98/34/EG.

C-620/18 Ungern mot parlamentet och rådet (SBEUD2019/515)

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 8 december 2020.

Målet rör talan om ogiltigförklaring av direktiv (EU) 2018/957 om ändring av utstationeringsdirektivet och i andra hand av artiklarna 1.2 a-c och 3.3 i direktivet.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 3 mars 2020 (gemensam med mål C-626/18).

C-626/18 Polen mot parlamentet och rådet (SBEUD2019/516)

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 8 december 2020.

Målet rör talan om ogiltigförklaring av artiklarna 1.2 a-b och 3.3 i direktiv (EU) 2018/957 om ändring av utstationeringsdirektivet och i andra hand av direktivet i sin helhet.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 3 mars 2020 (gemensam med mål C-620/18).

C-813/18 P Deza mot kommissionen (SBEUD2019/441)

EU-domstolen meddelade dom den 15 oktober 2020.

Målet rör överklagande av tribunalens dom i mål T-400/17 angående talan om ogiltigförklaring av kommissionens förordning (EU) nr 2017/776 om ändring, för anpassning till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen, av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, i den del den klassificerar antrakinon som ett ämne som förmodas vara cancerframkallande för människor.

T-640/19 Sasol Germany m.fl. mot ECHA (SBEUD2020/026)

Tribunalen meddelade beslut om avvisning den 16 juli 2020.

Målet rör talan om ogiltigförklaring av beslut från ECHA i den del beslutet avser upptag av 4-tert-butylfenol (PTBP) på

kandidatförteckningen för eventuellt införande på bilaga XIV till Reach-förordningen.

Skr. 2020/21:115
Bilaga 1

T-574/18 Agrochem-Maks mot kommissionen (SBEUD 2019/423)

Tribunalen meddelade dom den 28 maj 2020.

Målet rör talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1019 om att inte förnya godkännandet av det verksamma ämnet oxasulfuron i enlighet med växtskyddsmedelsförordningen.

T-180/20 Sharpston mot rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar (SBEUD2020/255)

Tribunalen meddelade beslut om avvisning den 6 oktober 2020.

Målet rör talan om delvis ogiltigförklaring av förklaringen av företrädarna för medlemsstaternas regeringar den 29 januari 2020 angående följderna av Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen för generaladvokaterna vid Europeiska unionens domstol.

Sverige beslutade den 16 juli 2020 om mandat för rådet att företräda konferensen mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar.

T-550/20 Sharpston mot rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar (SBEUD2020/355)

Tribunalen meddelade beslut om avvisning den 6 oktober 2020.

Målet rör talan om ogiltigförklaring av det beslut som företrädarna för medlemsstaternas regeringar fattade den 2 september 2020 om utnämning av tre domare och en generaladvokat i Europeiska unionens domstol, i den del som avser utnämningen av Anathasios Rantos till generaladvokat i domstolen med verkan från och med den 7 september 2020.

Sverige beslutade den 24 september 2020 om mandat för rådet att företräda medlemsstaterna.

1.2 Mål om förhandsavgöranden

C-623/17 Privacy International (SBEUD2019/066)

Begäran från Investigatory Powers Tribunal, Förenade kungariket

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 6 oktober 2020.

Målet rör tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation (mängddata) till skydd för nationell säkerhet.

C-405/18 AURES Holdings (SBEUD2019/291)

Begäran från Nejvyšší správní soud, Tjeckien
EU-domstolen meddelade dom den 27 februari 2020.
Målet rör rätt till förlustavdrag enligt artikel 49 FEUF.

C-511/18 La Quadrature du Net m.fl. och C-512/18 French Data Network m.fl. (SBEUD 2019/359)

Begäran från Conseil d'État, Frankrike
EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 6 oktober 2020.
Målet rör lagringsskyldighet av och tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation till skydd för bland annat nationell säkerhet.

C-520/18 Ordre des barreaux francophones och germanophone m.fl. (SBEUD2019/354)

Begäran från Cour Constitutionnelle, Belgien
EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 6 oktober 2020.
Målet rör lagringsskyldighet av och tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation till skydd för nationell säkerhet, försvar, allmän säkerhet och effektiv brottsbekämpning.

C-634/18 Prokuratura Rejonowa w Słupsku (SBEUD2019/403)

Begäran från distriktsdomstolen i Słupsk, Polen
EU-domstolen meddelade dom den 11 juni 2020.
Målet gäller om en nationell bestämmelse som innehåller ett allmänt formulerat rekvisit i termer av ”betydande mängd narkotika”, vars närmare innebörd fastställs av de nationella domstolarna vid tillämpning av rekvisitet i varje enskilt fall, är förenlig med rådets rambeslut 2004/757/RIF om minimibestämmelser för brottsrekvisit och påföljder för olaglig narkotikahandel.

C-791/18 Stichting Schoonzicht (SBEUD2019/492)

Begäran från Hoge Raad der Nederlanden, Nederländerna
EU-domstolen meddelade dom den 17 september 2020.
Målet rör tolkning av mervärdesskattedirektivets justeringsbestämmelser vad gäller avdrag för den mervärdesskatt en stiftelse påförts vid leveransen av ett lägenhetskomplex.

C-18/19 Stadt Frankfurt am Main (SBEUD2019/499)

Begäran från Bundesgerichtshof, Tyskland
EU-domstolen meddelade dom den 2 juli 2020.

Målet gäller om artikel 16.1 i återvändandedirektivet utgör hinder mot en nationell bestämmelse som medger förvar i fängelseanläggningar.

Skr. 2020/21:115
Bilaga 1

C-32/19 Pensionsversicherungsanstalt (SBEUD2019/513)

Begäran från Oberster Gerichtshof, Österrike

EU-domstolen meddelade dom den 22 januari 2020.

Målet rör huruvida artikel 17.1 a i rörlighetsdirektivet innebär att en anställd ska ges permanent uppehållsrätt i en medlemsstat där denne varit anställd om denne, när hen slutar arbeta, uppnått den ålder som enligt medlemsstaten krävs för rätt till ålderspension, arbetat där under i vart fall de tolv föregående månaderna och fortlöpande uppehållit sig där i minst tre år, trots att den anställde inte varit bosatt i medlemsstaten under en fortlöpande period av fem år.

C-168/19 och C-169/19 Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (SBEUD2019/585)

Begäran från Corte dei Conti – Sezione Giurisdizionale per la Regione Puglia, Italien

EU-domstolen meddelade dom den 30 april 2020.

Målen rör huruvida pensionerade f.d. italienska statsanställda med hemvist i Portugal har rätt att få sin pension utbetald i Portugal utan avdrag för italiensk inkomstskatt.

C-206/19 KOB (SBEUD2019/582)

Begäran från Administratīvā rajona tiesa, Lettland

EU-domstolen meddelade dom den 11 juni 2020.

Målet rör ett administrativt godkännande för att förvärva äganderätten vid överlåtelse av jordbruksmark för vilket nationell lagstiftning uppställer krav på bl.a. intyg som utvisar unionsmedborgarskap och tillräckliga språkkunskaper.

C-256/19 S.A.D. Maler und Anstreicher (SBEUD2019/605)

Begäran från Verwaltungsgericht Wien, Österrike

EU-domstolen meddelade beslut om avvisning den 2 juli 2020.

Målet rör vilka krav som följer av skyldigheten för medlemsstaterna att inrätta ett effektivt domstolsskydd för unionsrättsliga anspråk i artikel 19.1 FEU och artikel 47 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna i fråga om nationella regler om fördelning av mål på domare i domstol.

C-336/19 Centraal Israëlitisch Consistorie van België m.fl. (SBEUD2019/659)

Begäran från Grondwettelijk Hof, Belgien

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 17 december 2020.

Målet gäller om nationella regler som förbjuder slakt utan bedövning i samband med och under en religiös rit är förenliga med dels förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd för djur vid avlivning, dels religionsfriheten och diskrimineringsförbudet i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

C-637/19 BY (Preuve photographique) (SBEUD2019/928)

Begäran från Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen, Sverige
EU-domstolen meddelade dom den 28 oktober 2020.

Målet rör upphovsrätt till ett elektroniskt exemplar av ett fotografi som givits in till en allmän domstol.

2 PÅGÅENDE MÅL

2.1 Mål

C-499/18 P Bayer CropScience och Bayer mot kommissionen (SBEUD2019/355)

Överklagande av tribunalens dom i mål T-429/13 angående talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut enligt växtskyddsmedelsförordningen att begränsa användningen av två aktiva substanser i gruppen neonikotinoider, vilka konstaterats medföra allvarliga risker för bin och bisamhällen.

C-718/18 kommissionen mot Tyskland (SBEUD2019/534)

Talan om fördragsbrott mot Tyskland pga. underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt elmarknads- respektive gasmarknadsdirektivet genom att inte korrekt införliva vissa bestämmelser i nationell rätt.

C-761/18 P Leino-Sandberg mot parlamentet (SBEUD2019/564)

Överklagande av tribunalens beslut i mål T-421/17 om att det inte längre fanns anledning att döma i saken och yrkande om ogiltigförklaring av parlamentets beslut att i strid med öppenhetsförordningen inte bevilja tillgång till ett slutligt beslut i ett avslutat administrativt ärende.

C-389/19 P kommissionen mot Sverige (SBEUD2019/640)

Skr. 2020/21:115
Bilaga 1

Överklagande av tribunalens dom i mål T-837/16 angående talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut att medge tillstånd för viss användning av blykromater enligt Reach-förordningen.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 7 juli 2020.

C-791/19 kommissionen mot Polen (SBEUD2020/015)

Talan om fördragsbrott mot Polen på grund av underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt dels artikel 19.1 andra stycket FEU (skyldigheten att säkerställa ett effektivt domstolsskydd), dels artikel 267 FEUF (möjligheten och skyldigheten för nationella domstolar att begära förhandsavgörande från EU-domstolen).

Sverige ansökte om intervention den 16 januari 2020, gav in en interventionsinlaga den 11 maj 2020 och deltog i en muntlig förhandling per videolänk den 1 december 2020.

C-872/19 P Venezuela mot rådet (SBEUD2020/286)

Överklagande av tribunalens dom i mål T-65/18 angående talan om ogiltigförklaring av rådets beslut om restriktiva åtgärder innefattande förbud mot att exportera vapen, militär eller annan utrustning som kan användas för internt förtryck.

Sverige gav in svar på domstolens skriftliga fråga den 14 september 2020.

C-22/20 kommissionen mot Sverige (SBEUD2020/031)

Talan om fördragsbrott mot Sverige på grund av underlåtenhet att fullgöra sina skyldigheter enligt avloppsdirektivet (91/271/EEG) och artikel 4.3 i FEUF (illojalt agerande).

Sverige gav in sitt svaromål den 17 april 2020 och sin duplik den 14 september 2020.

C-161/20 kommissionen mot rådet (SBEUD2020/368)

Talan om ogiltigförklaring av rådets beslut, vilket utgör en del av Corepers rättsakt av den 5 februari 2020 om antagande av bidraget till internationella sjöfartsorganisationen (IMO) avseende införande av riktlinjer för livscyklar avsedda att beräkna utsläppet från källa till tank av växthusgaser från hållbara alternativa bränslen.

Sverige ansökte om intervention den 10 september 2020 och gav in en interventionsinlaga den 9 december 2020.

**C-374/20 P Agrochem-Maks mot kommissionen
(SBEUD2020/320)**

Överklagande av tribunalens dom i mål T 574/18 angående talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1019 om att inte förnya godkännandet av det verksamma ämnet oxasulfuron.

Sverige gav in en svarsskrivelse den 20 oktober 2020.

**T-436/17 ClientEarth m.fl. mot kommissionen (SBEUD
2019/052)**

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut att inte ompröva sitt beslut att medge tillstånd för viss användning av blykromater enligt Reach-förordningen.

T-699/17 Polen mot kommissionen (SBEUD 2019/106)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut 2017/1442 om fastställande av BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar, i enlighet med industriutsläppsdirektivet.

**T-152/19 Brunswick Bowling Products mot kommissionen
(SBEUD 2019/758)**

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut 2018/1960 om en skyddsåtgärd som Sverige vidtagit i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om förbud mot utsläppande på marknaden av en typ av kugelresningsmaskin och ett kit för påbyggnad till denna typ av maskin, som tillverkats av Brunswick Bowling & Billiards och om återkallande av maskiner som redan har släppts ut på marknaden.

Sverige deltog i en muntlig förhandling per videolänk den 6 oktober 2020.

T-252/19 Pech mot rådet (SBEUD 2019/863)

Talan om ogiltigförklaring av rådets beslut att inte enligt öppenhetsförordningen bevilja full tillgång till ett rättstjänstyttrande rörande ett förslag till förordning.

Sverige deltog i en muntlig förhandling per videolänk den 16 november 2020.

T-868/19 Nouryon Industrial Chemicals m.fl. mot kommissionen (SBEUD2020/168)

Skr. 2020/21:115
Bilaga 1

Talan om ogiltigförklaring av ett genomförandebeslut från kommissionen som uppställer vissa krav på tester för registrering av det kemiska ämnet dimetyleter (DME) under Reach-förordningen.

Sverige ansökte om intervention den 14 april 2020 och gav in en interventionsinlaga den 21 december 2020.

T-122/20 Sciessent mot kommissionen (SBEUD2020/235)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut 2019/1960 om att inte godkänna silverzeolit som existerande verksamt ämne för användning i biocidprodukter.

Sverige ansökte om intervention den 11 juni 2020.

T-123/20 Sciessent mot kommissionen (SBEUD2020/236)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut 2019/1960 om att inte godkänna silverzeolit som existerande verksamt ämne för användning i biocidprodukter.

Sverige ansökte om intervention den 11 juni 2020.

T-238/20 Ryanair mot kommissionen (SBEUD2020/321)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut om statligt stöd SA.56812 Sverige – Lånegarantiordning till flygbolag enligt de tillfälliga reglerna avseende statliga stödåtgärder för att stötta ekonomin under det rådande COVID-19 utbrottet.

Sverige ansökte om intervention den 11 augusti 2020, gav in en interventionsinlaga den 7 september 2020 och deltog i en muntlig förhandling per videolänk den 22 september 2020.

T-279/20 CWS Powder Coatings mot kommissionen (SBEUD2020/339)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens delegerade förordning 2020/2171 i den del som rör klassificering och märkning av titandioxid.

Sverige ansökte om intervention den 27 augusti 2020 och gav in en interventionsinlaga den 21 december 2020.

T-283/20 Billions Europe m.fl. mot kommissionen (SBEUD2020/377)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens delegerade förordning 2020/217 i den del den avser titandioxid.

Sverige ansökte om intervention den 17 september 2020.

**T-288/20 Brillux och Daw mot kommissionen
(SBEUD2020/338)**

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens delegerade förordning 2020/2171 i den del som rör klassificering och märkning av titandioxid.

Sverige ansökte om intervention den 27 augusti 2020 och gav in en interventionsinlaga den 21 december 2020.

T-379/20 Ryanair mot kommissionen (SBEUD2020/358)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut om statligt stöd SA.57061 – Sverige – Ersättning för den skada som orsakats av Covid-19 utbrottet till Scandinavian Airlines.

Sverige ansökte om intervention den 7 september 2020, gav in en interventionsinlaga den 23 oktober 2020 och deltog i en muntlig förhandling per videolänk den 27 november 2020.

**T-525/20 ITD och Danske Fragtmænd mot kommissionen
(SBEUD2020/540)**

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut, SA.52658 och SA.52489, som förklarar att vissa koncerninterna transaktioner till PostNord Logistics A/S inte utgör statligt stöd.

Sverige ansökte om intervention den 18 december 2020.

T-626/20 Landwärme mot kommissionen (SBEUD2020/541)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut SA.56125 och SA.56908, som godkänner förlängningar av svenska statliga stöd till produktion av biogas.

Sverige ansökte om intervention den 18 december 2020.

2.2 Mål om förhandsavgöranden

C-804/18 WABE (SBEUD2019/488)

Begäran från Arbeitsgericht Hamburg, Tyskland

Målet gäller frågan om ett förbud mot att bära muslimsk huvudduk, vilket följer av en intern ordningsregel för ett företag som generellt förbjuder bärandet av synliga politiska, filosofiska eller religiösa symboler på arbetsplatsen, utgör direkt eller indirekt diskriminering.

C-826/18 Stichting Varkens in Nood m.fl. (SBEUD2019/507)

Begäran från Rechtbank Limburg, Nederländerna

Målet rör talerätt enligt Århuskonventionen.

C-30/19 Braathens Regional Aviation (SBEUD2019/504)

Begäran från Högsta domstolen, Sverige

Målet rör frågan om en domstol i ett mål om överträdelse av diskrimineringsförbudet i direktiv 2000/43/EG måste pröva om diskriminering har skett, även när talan om diskrimineringsersättning har medgivits, för att kravet i artikel 15 om effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner ska anses vara uppfyllt.

Sverige gav in svar på domstolens skriftliga frågor den 9 januari 2020 samt deltog i en muntlig förhandling den 12 februari 2020.

C-83/19 Asociația “Forumul Judecătorilor Din România” och C-127/19 Asociația Mișcarea Pentru Apărarea Statutului Procurorilor m.fl. (SBEUD2019/574)

Begäran om förhandsavgöranden från Tribunalul Olt resp. Curtea de Apel Pitesti, Rumänien

Målen rör tolkning av kommissionens beslut 2006/928/EG om inrättande av en mekanism för samarbete och kontroll av Rumäniens framsteg vid uppfyllandet av de särskilda riktmärkena för reform av rättväsendet och kampen mot korruption samt artiklarna 2, 4.3 och 19.1 FEU samt artikel 47 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

Sverige gav in svar på domstolens skriftliga frågor den 9 januari 2020 och deltog i en muntlig förhandling den 20 januari 2020 (gemensam med målen C-291/19 och C-355/19).

C-95/19 Silcompa (SBEUD2019/548)

Begäran från Corte suprema di cassazione, Italien

Målet rör betalningskrav för obetalda punktskatter där grekiska tullmyndigheter med stöd av indrivningsdirektivet har begärt hjälp från italienska myndigheter att kräva in skatten från ett italienskt bolag.

Sverige gav in svar på domstolens skriftliga frågor den 5 juni 2020.

C-193/19 Migrationsverket (SBEUD2019/588)

Begäran från Förvaltningsrätten i Malmö, Sverige

Målet rör vilket beviskrav som gäller för att bestämma en sökandes identitet vid ansökan om uppehållstillstånd som getts in i Sverige och som inte grundar sig på skydds-skäl eller humanitära skäl utan på anknytning.

Sverige gav in svar på domstolens skriftliga frågor den 30 april 2020.

C-291/19 SO (SBEUD2019/648)

Begäran från Curtea de Apel Brașov, Rumänien

Målet rör tolkning av kommissionens beslut 2006/928/EG om inrättande av en mekanism för samarbete och kontroll av Rumäniens framsteg vid uppfyllandet av de särskilda riktmärkena för reform av rättsväsendet och kampen mot korruption samt artiklarna 2, 4.3 och 19.1 FEU samt artikel 47 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 20 januari 2020 (gemensam med målen C-83/19, C-127/19 och C-355/19).

C-341/19 MH Müller Handel (SBEUD2019/657)

Begäran från Bundesarbeitsgericht, Tyskland

Målet gäller om ett förbud mot att bära muslimsk huvudduk, vilket följer av en intern ordningsregel för ett företag som generellt förbjuder bärandet av iögonfallande omfångsrika religiösa, politiska eller andra ideologiska symboler på arbetsplatsen – vilken enligt domstolen utgör indirekt särbehandling – kan vara objektivt motiverad enligt artikel 2.2 b i) i rådets direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling.

C-355/19 Asociația “Forumul Judecătorilor din România” m.fl. (SBEUD2019/781)

Begäran från Curtea de Apel Pitești, Rumänien

Målet rör tolkning av kommissionens beslut 2006/928/EG om inrättande av en mekanism för samarbete och kontroll av Rumäniens framsteg vid uppfyllandet av de särskilda riktmärkena för reformen av rättsväsendet och kampen mot korruption samt artiklarna 2, 4.3 och 19.1 FEU.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 20 januari 2020 (gemensam med målen C-83/19, C-127/19 och C-291/19).

C-361/19 De Ruiters (SBEUD2019/673)

Begäran från College van Beroep voor het Bedrijfsleven, Nederländerna

Målet gäller huruvida förutsättningar föreligger för att minska direktstöd till jordbruksföretag på grund av överträdelser av reglerna om tvärvillkor på områdena hälsa och djurskydd.

Sverige gav in svar på domstolens skriftliga frågor den 1 juni 2020.

C-403/19 Société Générale (SBEUD 2019/780)

Begäran från Conseil d'État, Frankrike

Målet gäller om en medlemsstat som valt att undanröja dubbelbeskattning genom att bevilja ett bolag avräkning för den källskatt som betalats i en annan medlemsstat på utdelningar som har uppburits där, har rätt att begränsa beloppet för sådan avräkning till den motsvarande skatt på utdelningarna som tas ut i den medlemsstat där bolaget har sitt hemvist.

C-420/19 Heavyinstall (SBEUD2019/798)

Skr. 2020/21:115
Bilaga 1

Begäran från Riigikohus, Estland

Målet gäller om artikel 16 i indrivningsdirektivet utgör hinder för att en nationell domstol gör en egen prövning av om förutsättningarna föreligger för att besluta om säkerhetsåtgärder enligt nationell rätt för det fall en dom eller annat beslut från den sökande medlemsstaten där detta prövats framlagts för domstolen.

C-439/19 Latvijas Republikas Saeima (Points de pénalité) (SBEUD2019/828)

Begäran från Satversmes tiesa, Lettland

Målet gäller om en nationell bestämmelse som tillåter att information om prickning av förare för trafikförseelser ska vara tillgänglig för allmänheten är förenlig med bl.a. dataskyddsförordningen (2016/679).

Sverige gav in svar på domstolens skriftliga frågor den 22 juni 2020.

C-484/19 Lexel (SBEUD2019/842)

Begäran från Högsta förvaltningsdomstolen, Sverige

Målet rör huruvida det är förenligt med artikel 49 FEUF att vid beskattning vägra avdrag för vissa ränteutgifter.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 9 juli 2020.

C-564/19 IS (SBEUD2019/892)

Begäran från Pesti Központi Kerületi Bíróság, Ungern

Målet rör tolkningen av rätten till en rättvis rättegång bland annat med hänsyn till ordningen för tjänstetillsättning för domare och högre tjänster inom domstolsväsendet och lönesituationen för de ungerska domarna.

Sverige gav in svar på domstolens skriftliga frågor den 28 februari 2020.

C-741/19 République de Moldavie (SBEUD2019/1012)

Begäran från cour d'appel de Paris, Frankrike

Målet rör tolkning av begreppet investering enligt artikel. 1.6 och 26.1 i energistadgefördraget.

Inför den muntliga förhandlingen, som hölls den 17 november 2020, bad EU-domstolen bl.a. medlemsstaterna att ge sin syn på förenligheten av tvistlösningsmekanismen i ECT med unionsrätten i EU-interna tvister. Sverige deltog i denna förhandling per videolänk.

C-793/19 SpaceNet och C-794/19 Telekom Deutschland (SBEUD2019/1036)

Begäran från Bundesverwaltungsgericht, Tyskland

Målet gäller om det är förenligt med unionsrätten att ålägga tillhandahållare av telekommunikationstjänster att lagra trafik- och

lokaliseringssuppgifter vid elektronisk kommunikation i syfte att bekämpa brott och skydda allmän säkerhet utan att det initialt finns en koppling till misstanke om brott.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 14 februari 2020.

C-896/19 Republika (SBEUD2020/028)

Begäran från Qorti Ċivili Prim'Awla - Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali, Malta

Målet gäller om den maltesiska ordningen för tjänstetillsättning av domare, innefattande premiärministerns bestämmanderätt vid sådana tillsättningar, strider mot skyldigheten att tillförsäkra ett effektivt domstolsskydd enligt artikel 19 FEU och artikel 47 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 7 april 2020 och deltog i en muntlig förhandling per videolänk den 27 oktober 2020.

C-9/20 Grundstücksgemeinschaft Kollaustraße 136 (SBEUD2020/086)

Begäran från Finanzgericht Hamburg, Tyskland

Målet gäller om köparen av en tjänst får utöva sin avdragsrätt för ingående mervärdesskatt vid tidpunkten när denne erlägger ersättning för tjänsten då denna skatt blir utkrävbar hos säljaren först när köparen betalar för tjänsten (kontantmetoden).

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 15 maj 2020.

C-109/20 PL Holdings (SBEUD2020/145)

Begäran från Högsta domstolen, Sverige

Målet gäller hur domstolens dom i målet C-284/16 Achmea, som rör frågan om giltighet av en skiljeklausul i investeringsavtal ingånget mellan medlemsstater, ska tolkas i förhållande till skiljeavtal mellan investerare och medlemsstat.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 14 juli 2020.

C-140/20 Commissioner of the Garda Síochána m.fl. (SBEUD2020/194)

Begäran från Supreme Court, Irland

Målet gäller om nationell lagstiftning som ålägger tillhandahållare av telekommunikationstjänster en generell och odifferentierad lagringsskyldighet av trafik- och lokaliseringssuppgifter vid elektronisk kommunikation, är förenlig med unionsrätten.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 8 juli 2020.

**C-302/20 Autorité des marchés financiers
(SBEUD2020/350)**

Skr. 2020/21:115

Bilaga 1

Begäran från Cour d'appel de Paris, Frankrike

Målet gäller huruvida en frilansjournalists röjande av information om förestående publicering av tidningsartiklar innehållande marknadsrykten om emittenter av finansiella instrument utgör obehörigt röjande av insiderinformation.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 10 november 2020.

**C-368/20 Landespolizeidirektion Steiermark och C-369/20
Bezirkshauptmannschaft Leibnitz (SBEUD2020/393)**

Begäran från Landesverwaltungsgericht Steiermark, Österrike

Målen rör lagenligheten hos beslut om gränskontroll som vidtagits när klagandena har rest in i Österrike från en annan medlemsstat (en inre gräns).

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 30 november 2020.

Under 2020 avslutade och pågående överträdelseärenden

1 JUSTITIEDEPARTEMENTET

1.1 Avslutade ärenden

Direktiv (EU) 2016/343 om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtion och av rätten att närvara vid rättegången i straffrättsliga förfaranden (ärendenummer 2018/0121)

Kommissionen skrev av ärendet den 30 oktober 2020.

Direktiv (EU) 2016/801 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete (ärendenummer 2018/0226)

Kommissionen skrev av ärendet den 2 juli 2020.

Direktiv 2014/41/EU om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området (ärendenummer 2017/0422)

Kommissionen skrev av ärendet den 3 december 2020.

Direktiv 2012/29/EU om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2011/220/RIF (ärendenummer 2019/2108)

Kommissionen skrev av ärendet den 3 december 2020.

Direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (ärendenummer 2018/0389)

För bakgrund, se årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 135.

I kompletterande svar den 2 oktober 2020 och 10 november 2020 på kommissionens motiverade yttrande redogjorde Sverige för arbetet med genomförande av direktivet och informerade om den fortsatta planeringen för detta, samt, i det senare svaret, att en proposition beslutats och överlämnats till riksdagen.

1.3 Formella underrättelser

Direktiv (EU) 2018/1846 om ändring av bilagorna till Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/68/EG om transport av farligt gods på väg, järnväg och inre vattenvägar för att beakta den vetenskapliga och tekniska utvecklingen (ärendenummer 2019/0243)

Ingen förändring sedan årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 135 f.

Direktiv 2011/98/EU, 2003/86/EG, 2003/109/EG, 2009/50/EG, 2014/36/EU, 2014/66/EU och direktiv (EU) 2016/801 - Migrationsverkets handläggningstider och sociala trygghetsförmåner för tredjelandsmedborgare (ärendenummer 2019/4073)

För bakgrund, se årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 136 f.

Den 30 december 2019 anmälde Sverige till kommissionen det fullständiga införlivandet av direktiv (EU) 2016/801. Den 2 juli 2020 skrev kommissionen av överträdelseärende 2018/0226 mot Sverige avseende detta direktiv. Kommissionen har nu ansett att vissa av de frågor som tagits upp i den formella underrättelsen avseende direktiven 2011/98/EU, 2014/36/EU och 2014/66/EU även påverkar genomförandet i Sverige av direktiv (EU) 2016/801, och anförde i en kompletterande formell underrättelse den 3 december 2020 att Sverige inte fullt ut uppfyller sina skyldigheter i förhållande till likabehandling av tredjelandsmedborgare enligt det sistnämnda direktivet. Den formella underrättelsen ska besvaras senast den 3 mars 2021.

Direktiv 2011/93/EU om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi

**samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF
(ärendenummer 2019/2114)**

Ingen förändring sedan årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 136.

**Direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv
91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen
(ärendenummer 2020/0109)**

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 23 januari 2020 att Sverige underlåtit att uppfylla sina skyldigheter genom bristande införlivande av vissa delar av direktiv (EU) 2017/853 som skulle ha varit genomförda den 14 december 2019. Sverige svarade den 24 mars 2020 och informerade om arbetet med genomförandet av direktivet och den fortsatta planeringen för detta.

**Genomförandedirektiv (EU) 2019/68 om fastställande av
tekniska specifikationer för märkning av skjutvapen och
deras väsentliga delar enligt rådets direktiv 91/477/EEG om
kontroll av förvärv och innehav av vapen (ärendenummer
2020/0255)**

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 27 maj 2020 att Sverige underlåtit att uppfylla sina skyldigheter genom bristande införlivande av genomförandedirektiv (EU) 2019/68. Sverige svarade den 28 september 2020 och informerade om arbetet med genomförandet av genomförandedirektivet och den fortsatta planeringen för detta.

**Genomförandedirektiv (EU) 2019/69 om fastställande av
tekniska specifikationer för larm- och signalvapen enligt
rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och
innehav av vapen (ärendenummer 2020/0256)**

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 27 maj 2020 att Sverige underlåtit att uppfylla sina skyldigheter genom bristande införlivande av genomförandedirektiv (EU) 2019/69. Sverige svarade den 28 september 2020 och informerade om att genomförandedirektivet är genomfört i svensk rätt genom befintliga bestämmelser i vapenlagen (1996:67) och förordning (2014:1149) om ändring i vapenförordningen (1996:70). Sverige beklagade att genomförandet anmäldes i kommissionens genomförandedatabas (MNE) först den 5 juni 2020.

2 UTRIKESDEPARTEMENTET

2.1 Överträdelseärenden med anledning av en dom från EU-domstolen

Bilaterala investeringsskyddsavtal (ärendenummer 2004/2055, mål C-249/06)

Ingen förändring sedan årsboken för 2015, skr. 2015/16:115 s. 294 f.

2.2 Motiverade yttranden

Sveriges bilaterala investeringsskyddsavtal med Rumänien, (ärendenummer 2013/2207)

Ingen förändring sedan årsboken för 2016, skr. 2016/17:115 s. 178 f.

Direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (ärendenummer 2018/2186)

Ingen förändring sedan årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 137.

Direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (ärendenummer 2018/2307)

Kommissionen överlämnade ett motiverat yttrande den 28 november 2019 och anförde att Sverige inte fullgjort sina skyldigheter enligt artiklarna 14, 51, 24.2, 31.3, 34.2, 41.1, 42.2 och 45.2 i direktiv 2005/36/EG. Sverige svarade den 28 januari 2020 och redogjorde för förtydliganden och åtgärder som vidtagits och avses vidtas för att rätta sig efter kommissionens uppmaningar.

2.3 Formella underrättelser

Direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (ärendenummer 2018/2396)

Ingen förändring sedan årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 138.

3 FÖRSVARSDPARTEMENTET

Inga ärenden.

4 SOCIALDEPARTEMENTET

Inga ärenden.

5 FINANSDEPARTEMENTET

5.1 Avslutade ärenden

Direktiv (EU) 2017/593 i fråga om skydd av finansiella instrument och medel som tillhör kunder, produktstyrningskrav och regler för tillhandahållande eller mottagande av avgifter, provisioner eller andra monetära eller icke-monetära förmåner (ärendenummer 2017/0504)

Kommissionen skrev av ärendet den 12 februari 2020.

Direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (ärendenummer 2019/2040)

Kommissionen skrev av ärendet den 2 juli 2020.

Direktiv 2009/138/EG (SOLVENCY II), ändrad genom direktiv 2014/51/EU (OMNIBUS II) (ärendenummer 2019/2168)

Kommissionen skrev av ärendet den 30 oktober 2020.

Direktiv (EU) 2016/2341 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (ärendenummer 2019/0132)

Den 1 juli 2020 kompletterade Sverige sitt svar på det motiverade yttrandet om ofullständigt genomförande av andra tjänstepensionsdirektivet som kommissionen överlämnade den 11 oktober 2019. I svaret informerade regeringen om ytterligare lagstiftningsåtgärder för att genomföra artiklarna 11.11, 23.2 och 44 c i direktivet. Därtill har regeringen den 26 november 2020 överlämnat en lagrådsremiss för översyn av regleringen för tjänstepensionsföretag till Lagrådet i syfte att bland annat tillgodose riksdagens tidigare tillkännagivanden. Remissen har inte koppling till direktivet förutom ett förslag om utnyttjande av option i direktivet som innebär att försäkringar som egenföretagare tecknar för egen räkning hos tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut ska kunna räknas som tjänstepensionsförsäkringar. Lagändringarna föreslås träda ikraft den 1 maj 2021.

5.3 Formella underrättelser

Ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. 10 b–10 f §§ i inkomstskattelagen (1999:1229) (ärendenummer 2013/4206)

Ingen förändring sedan årsboken för 2016, skr. 2016/17:115 s. 184.

Upphandling av avfallstjänster (ärendenummer 2014/4183)

Ingen förändring sedan årsboken för 2015, skr. 2015/16:115 s. 307 f.

Direktiv (EU) 2015/2366 om betaltjänster på den inre marknaden (ärendenummer 2018/0099)

Den 16 januari 2020 kompletterade Sverige sitt svar på den formella underrättelsen från 22 mars 2018 genom att besvara kommissionens uppföljande frågor om hur ett antal uppräknade regler i direktivet om betaltjänster på den inre marknaden genomförts i svensk rätt samt bifogade relevanta lagar, förordningar och föreskrifter till svaret. Den 6 augusti och 7 september 2020 återkom kommissionen med flera frågor, bland annat om vissa bestämmelser i direktivet uteslutande har genomförts genom förarbete eller om det finns kompletterande regleringar. I det svar som regeringen lämnade den 14 september 2020 angavs bland annat att genomförande av definitioner och förtydliganden, av en i författning införd regel, kan genomföras genom ett uttalande i förarbetena enligt EU-domstolens praxis (mål C-478/99).

Direktiv 2014/23/EU, 2014/24/EU och 2014/25/EU gällande offentlig upphandling och koncessioner (ärendenummer 2018/2279)

Kommissionen anförde i den formella underrättelsen bl.a. att Sverige inte har genomfört artikel 33.4 i direktiv 2014/23/EU avseende offentliggörande av koncessionsmeddelanden och meddelanden om koncessionstilldelning. Sverige svarade i skrivelse till kommissionen att bestämmelserna om nationellt offentliggörande i 4 och 9 §§ upphandlingsförordningen (2016:1162) ska förtydligas. Ändringar har därefter gjorts i upphandlingsförordningen med anledning av det kommissionen anförde. Dessa ändringar notifierades i MNE-databasen den 4 december 2020. I fråga om artikel 57.7 i direktiv 2014/24/EU och artikel 38.10 i direktiv 2014/23/EU har ingen förändring skett sedan årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 142.

Direktiv (EU) 2017/1852 om skattetvistlösningsmekanismer i Europeiska unionen (ärendenummer 2019/0242)

Ingen förändring sedan årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 142.

Direktiv (EU) 2018/822 i fråga om beskattning som rör rapporteringspliktiga gränsöverskridande arrangemang (ärendenummer 2020/0110)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 24 januari 2020 att Sverige inte vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra direktiv (EU) 2018/822 i fråga om beskattning som rör rapporteringspliktiga gränsöverskridande arrangemang. Sverige svarade den 24 mars 2020 och informerade bland annat om att en proposition med nödvändiga lagförslag för att genomföra direktivet redan hade överlämnats till riksdagen. Sverige informerade även om att författningsändringarna beräknades träda i kraft 1 juli 2020. Sverige anmälde de ifrågavarande författningsändringarna den 10 och den 22 juni 2020 i kommissionens MNE-databas.

6 UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Inga ärenden.

7.1 Avslutade ärenden

Direktiv (EU) 2019/782 om ändring av direktiv 2001/128/EG vad gäller fastställande av harmoniserade riskindikatorer (ärendenummer 2019/0348)

Kommissionen skrev av ärendet den 2 april 2020.

Direktiv 2012/19/EU om uppfyllande av rapporteringsskyldigheter enligt avfallslagstiftningen (ärendenummer 2019/2268)

Kommissionen skrev av ärendet den 12 februari 2020.

7.2 Överträdelseärenden med anledning av en dom från EU-domstolen

Direktiv 91/271/EEG om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (ärendenummer 2009/2310; mål C-22/20)

För bakgrund, se årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 145.

Kommissionen har väckt talan mot Sverige och anfört att Sverige underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt direktiv 91/271/EEG om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse och artikel 4.3 i FEUF (illojalt agerande). Sverige, som fick del av stämningen den 27 januari 2020, gav in svaromål till EU-domstolen den 17 april 2020 och duplik den 14 september 2020.

7.3 Motiverade yttranden

Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) vad gäller den svenska vargpolitiken – särskilt licensjakten på varg (ärendenummer 2010/4200)

Ingen förändring sedan årsboken för 2015, skr. 2015/16:115 s. 311 f.

Direktiv 2008/50/EG om luftkvalitet och renare luft i Europa vad gäller överskridna gränsvärden – partiklar i luften, PM10 (ärendenummer 2012/2216)

För bakgrund, se årsboken för 2016, skr. 2016/17:115 s. 187 f.

I ett kompletterande svar den 29 januari 2020 på kommissionens motiverade yttrande redogjorde Sverige för mätdata för åren 2016–2018 och ytterligare åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med utsläppen av PM10 i luften. I svaret lyftes fram att direktivets årsgränsvärden för PM10 i luften, liksom tidigare år, respekterades i samtliga zoner i Sverige. Vidare lyftes att en förbättring av luftkvaliteten i Sverige skett och att direktivets dygnsgränsvärden under åren 2016–2018 respekterats i zon SW4 (Stockholms tätort). I zon SW2 (tätorterna Norrköping, Södertälje och Uppsala) underskreds dygnsgränsvärdet med undantag av ett överskridande i Södertälje år 2018 (2 dygn) och ett överskridande i Uppsala år 2017 (2 dygn). De tillkommande resultaten ger stöd för den svenska regeringens ståndpunkt att vidtagna, pågående och planerade åtgärder är och har varit effektiva samt att åtgärderna kan bidra till att hålla en tillfällig överskridandeperiod så kort som möjligt. Arbetet med att uppfylla direktivets krav och de ännu högre satta nationella målen pågår med oförminskad kraft.

Direktiv 2008/98/EG om avfall och om upphävandet av vissa direktiv (ärendenummer 2016/2172)

För bakgrund, se årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 145.

I kompletterande svar den 12 mars 2020 på kommissionens motiverade yttrande informerade Sverige om att regeringen den 5 mars 2020 beslutat att överlämna lagrådsremissen Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet till Lagrådet. Sverige kompletterade sitt svar på det motiverade yttrandet den 17 september 2020 och informerade kommissionen om att riksdagen den 27 november 2019 antagit propositionen Förbättrat genomförande av avfallsdirektivet (prop. 2019/20:22). Lagändringarna, som utfärdades den 28 november 2019 och trädde i kraft den 1 januari 2020, syftar till att förbättra införlivandet av artiklarna 3.14, 13 och 23.3 i avfallsdirektivet. Därtill har riksdagen den 16 juni 2020 antagit propositionen Genomförande av EU-direktiv på avfallsområdet (prop. 2019/20:156). Lagändringarna, som utfärdades den 25 juni 2020 och trädde i kraft den 1 augusti 2020, syftar till att förbättra införlivandet av artiklarna 3.5, 14.1 och 15.2 i avfallsdirektivet. Med dessa och tidigare åtgärder som regeringen informerat om i ärendet har samtliga åtgärder för att förbättra och förtydliga genomförandet av avfallsdirektivet för att omhänderta kommissionens synpunkter vidtagits.

Direktiv 2013/59/Euratom om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd mot de faror som uppstår till följd av exponering för joniserande

strålning och om upphävande av vissa direktiv (ärendenummer 2018/2052)

Skr. 2020/21:115

Bilaga 2

För bakgrund, se årsboken för 2018, skr. 2018/19:115 s. 190.

Kommissionen överlämnade ett motiverat yttrande den 30 oktober 2020 och anförde att Sverige underlåtit att fullt ut fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 106 i direktiv 2013/59/Euratom genom att inte anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att fullt ut följa artiklarna 4.34, 4.40, 4.94, 16, 22.1, 23, 29, 44.3, 44.4, 44.6, 92.2, 92.3, 93.1, 97.3, 98.2, 98.3, 103.1 jämförd med bilaga XVIII, 103.3 samt punkterna 3 och 4 i bilaga I till direktivet och/eller genom att inte överlämna dessa bestämmelser till kommissionen. Sverige svarade den 21 december 2020 på det motiverade yttrandet. I yttrandet informerades kommissionen om att regeringen i svaret på den formella underrättelsen i ärendet informerat kommissionen om att direktivet är fullständigt genomfört i svensk rätt och att dess införlivande har anmälts i kommissionens genomförandedatabas (MNE) den 14 juni 2018, tillsammans med en jämförelsetabell. Sverige har i svaret angett att det motiverade yttrandet därför i stor utsträckning synes böttna i missförstånd om att det skulle saknas regler som genomför direktivet. Regeringen har vid den genomgång av det svenska införlivandet av direktivets bestämmelser som föranletts av kommissionens motiverade yttrande uppmärksammat några bestämmelser i direktivet som inte kommit till tydligt uttryck vid införlivandet. I ljuset av detta finns det ett behov av att se över införlivandet och förtydliga och förbättra det när det gäller artiklarna 16.1, 16.2, 44.3 och 44.4 i direktivet. Oaktat att Sverige vid den förnyade genomgången av genomförandet funnit att ett fåtal förtydliganden bör göras, kan den aktuella situationen inte jämföras med den som råder när en medlemsstat har underlåtit att anmäla genomförandet. Följaktligen anser den svenska regeringen att det motiverade yttrandet inte kan baseras på artikel 260.3 FEUF.

Direktiv 2008/50/EG om luftkvalitet och renare luft i Europa, ändrat genom direktiv (EU) 2015/1480 (ärendenummer 2018/2326)

För bakgrund, se årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 145 f.

I kompletterande svar den 29 januari 2020 på kommissionens formella underrättelse har Sverige informerat kommissionen om att regeringen vidtagit de ändringar och förtydliganden som Sverige åtog sig att göra i svaret den 25 mars 2019 på den formella underrättelsen, bland annat när det gäller avsnitt D i bilaga III till direktiv 2008/50/EG, i dess ändrade lydelse enligt direktiv (EU) 2015/1480. Kommissionen överlämnade ett motiverat yttrande den 3 juli 2020 och anförde att Sverige genom att inte korrekt införliva avsnitt D i bilaga III till direktivet 2008/50/EG, i dess ändrade lydelse enligt direktiv (EU) 2015/1480, har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt det direktivet. Sverige svarade den 2 oktober 2020 och informerade att regeringen efter en förnyad genomgång bedömt att ansvaret för dokumentation och översyn enligt den aktuella bilagan till direktivet kan förtydligas ytterligare. Regeringen har därför den 1 oktober 2020 beslutat om förordning (2020:822) om ändring i

luftkvalitetsförordningen (2010:477). Förordningen träder i kraft den 1 november 2020. Ändringen innebär att det införs en ny paragraf, 30 a §, som anger att Naturvårdsverket ska ansvara för dokumentation och översyn enligt bilaga III D till luftkvalitetsdirektivet.

Förordning (EU) nr 1257/2013 om återvinning av fartyg och ändring av förordning (EG) nr 1013/2006 och direktiv 2009/16/EG (ärendenummer 2019/2090)

För bakgrund, se årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 147 f.

Kommissionen överlämnade ett motiverat yttrande den 13 februari 2020 och anförde att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 22.1 och 22.4 i förordning (EU) nr. 1257/2013 eftersom Sverige inte fastställt och underrättat kommissionen om nationella genomförandebestämmelser och tillämpliga sanktioner vid överträdelser av förordningen. Sverige svarade den 16 april 2020 och informerade kommissionen om att Miljödepartementet har tagit fram en promemoria med sanktionsbestämmelser som skickats ut på remiss till berörda remissinstanser. I ett kompletterande svar på det motiverade yttrandet den 17 november 2020 angavs att regeringen den 12 november 2020 har beslutat att överlämna lagrådsremissen Straffbestämmelser till EU-förordningen om fartygsåtervinning till Lagrådet. Sedan Lagrådet lämnat sitt yttrande kommer Miljödepartementet att ta fram en proposition som kommer att överlämnas till riksdagen senast den 10 december 2020. Arbetet med kompletterande bestämmelser på förordningsnivå pågår parallellt. Regeringens bedömning är att samtliga författningsändringar kan träda i kraft den 1 april 2021.

7.5 Formella underrättelser

Tjänstedirektivet (2006/123/EG), artikel 49 i FEUF vad gäller tilldelning och förnyelse av tillstånd att anlägga och driva vattenkraftanläggningar (ärendenummer 2018/4187)

Ingen förändring sedan årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 146.

Direktiv (EU) 2018/410 om ändring av direktiv 2003/87/EG för att främja kostnadseffektiva utsläppsminskningar och koldioxidsnåla investeringar (ärendenummer 2019/0344)

För bakgrund, se årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 146.

Sverige svarade den 22 januari 2020 på kommissionens formella underrättelse om att Sverige inte i tid har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra direktivet. Kommissionen informerades om att ett förslag till ny svensk reglering, som beaktar såväl det ändrade utsläppshandelsdirektivet som kommissionens delegerade akter, remitterades den 20 januari 2020. I kompletterande svar den 14 september

2020 och den 15 oktober 2020 på den formella underrättelsen informerade Sverige kommissionen om att regeringen den 3 september 2020 beslutade om en lagrådsremiss och den 1 oktober 2020 en proposition till riksdagen, Nytt regelverk för handel med utsläppsrätter (prop. 2020/21:27). I propositionen föreslås att en ny lag om vissa utsläpp av växthusgaser ska ersätta nuvarande lag (2004:1199) om handel med utsläppsrätter. Såväl lagen som kompletterande ändringar på förordningsnivå ska kunna träda i kraft och börja tillämpas den 1 januari 2021.

Skr. 2020/21:115
Bilaga 2

Direktiv 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE) (ärendenummer 2019/2029)

För bakgrund, se årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 147.

I ett kompletterande svar den 18 februari 2020 på kommissionens formella underrättelse informerade Sverige kommissionen om att regeringen beslutat om de författningsändringar som utlovats i svaret på den formella underrättelsen för att förbättra genomförandet av artikel 3.1 h, 3.1 j, 11.2 och 16.1 i direktiv 2012/19/EU. Förordning (2020:24) om ändring i förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning träder i kraft den 1 mars 2020.

Direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i dess ändrade lydelse enligt direktiv 2014/52/EU (ärendenummer 2019/2222)

För bakgrund, se årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 148.

Sverige svarade den 5 februari 2020 på kommissionens formella underrättelse om bristande genomförande av direktiv 2011/92/EU, i dess ändrade lydelse enligt direktiv 2014/52/EU, som inkom den 11 oktober 2019 och redogjorde sammanfattningsvis för att Sverige i huvudsak har genomfört direktivet på ett korrekt och fullständigt sätt när det gäller de krav i artiklarna och bilagorna som tas upp i den formella underrättelsen. Oaktat detta har regeringen vid den genomgång av det svenska införlivandet av direktivets bestämmelser som föranletts av kommissionens frågor i den formella underrättelsen uppmärksammat ett antal bestämmelser i direktivet som inte kommit till tydligt uttryck vid införlivandet. I ljuset av detta finns det ett behov av att se över införlivandet och förtydliga och förbättra det på ett antal punkter. Det finns även ett antal artiklar och bestämmelser i bilagor till direktivet där en översiktlig analys synes innebära ett förändringsbehov, men den svenska regeringen närmare behöver analysera införlivandet för att kunna ta ställning i frågan. Arbetet med översynen har redan påbörjats inom Regeringskansliet. Det är dock ännu inte klart vilka ändringar som kan komma att behövas. Den svenska regeringen kommer att återkomma med en närmare tidplan för arbetet inom tre månader. Vad gäller artikel 9.2 första stycket i direktivet har den svenska regeringen uppmärksammat att det saknas en uttryckligt utpekad myndighet som svarar för

gränsöverskridande information om beslutet. Regeringen kommer därför att komplettera genomförandet i 21 § miljöbedömningsförordningen (2017:900) med en hänvisning till 6 kap. 18 och 45 §§ miljöbalken. Vidare kommer Naturvårdsverkets ansvar att fullgöra de uppgifter som följer av artikel 9.2 andra stycket i direktivet att tydliggöras genom ett tillägg i 24 § 5 miljöbedömningsförordningen. I kompletterande svar den 8 maj 2020 har Sverige informerat kommissionen att ändringarna i 21 och 24 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) i syfte att tydliggöra genomförandet av artikel 9.2 i direktivet beslutats genom beslut av förordning (2020:77) om ändring i miljöbedömningsförordningen (2017:966). Ändringarna trädde i kraft den 1 april 2020. Vidare har Sverige informerat kommissionen om tidplaner för de analyser som utlovats i svaret den 5 februari 2020.

Direktiv (EU) 2020/362 om ändring av bilaga II till direktiv 2000/53/EG om uttjänta fordon vad gäller undantaget för sexvärt krom om korrosionsskydd för kylsystemet av kolstål i absorptionskylskåp i husbilar. (ärendenummer 2020/0253)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 28 maj 2020 att Sverige inte i tid har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra direktivet. Sverige svarade den 28 september 2020 och redogjorde för att direktivet har genomförts i svensk rätt genom en ändring i 2 § förordningen (2003:208) om förbud mot vissa metaller i bilar (SFS 2020:520). Ändringsförfattningen anmäldes i kommissionens genomförandedatabas (MNE) den 30 juni 2020 och trädde i kraft den 1 augusti 2020.

Direktiv (EU) 2020/363 om ändring av bilaga II till direktiv 2000/53/EG om uttjänta fordon vad gäller vissa undantag för bly och blyföreningar i komponenter (ärendenummer 2020/0254).

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 28 maj 2020 att Sverige inte i tid har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra direktivet. Sverige svarade den 28 september 2020 och redogjorde för att direktivet genomförts genom en ändring i 2 § förordningen (2003:208) om förbud mot vissa metaller i bilar (SFS 2020:520). Ändringsförfattningen anmäldes i kommissionens genomförandedatabas (MNE) den 30 juni 2020 och trädde i kraft den 1 augusti 2020.

Direktiv 91/271/EEG om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (ärendenummer 2020/2096)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 15 maj 2020 att Sverige underlåtit att uppfylla sina skyldigheter genom bristande

införlivande av direktiv 91/271/EEG. Sverige svarade den 15 september 2020 sammanfattningsvis att Sverige i allt väsentligt har genomfört direktivet på ett korrekt och fullständigt sätt när det gäller de krav i artiklarna och bilagorna som tas upp i den formella underrättelsen. Oaktat detta har regeringen vid den genomgång av det svenska införlivandet av direktivets bestämmelser som föranletts av kommissionens frågor i den formella underrättelsen uppmärksammat några bestämmelser i direktivet som inte kommit till tydligt uttryck vid införlivandet. I ljuset av detta finns det ett behov av att se över införlivandet och förtydliga och förbättra det i fråga om artiklarna 2.11 och 5.6 samt bilaga 2 till direktivet som gäller känsliga områden och kriterier för identifiering av känsliga områden.

Skr. 2020/21:115
Bilaga 2

Direktiv 2004/35/EG om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador (2020/2114)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 3 juli 2020 att Sverige inte har genomfört artikel 12.1 första stycket i direktiv 2004/35/EG och menade att den svenska lagstiftningen inte uppfyller kraven i förhållande till Europeiska unionens domstols dom av den 1 juni 2017 i mål C-529/15, nedan kallat målet Folk. Sverige svarade den 2 oktober 2020 sammanfattningsvis att artikel 12.1 första stycket införlivas i svensk rätt på ett sådant sätt att det svenska genomförandet uppfyller kraven i artikeln i förhållande till målet Folk. Detta genom att det i svensk rätt säkerställs att de tre alternativa och fristående kategorierna av fysiska och juridiska personer som omnämns i artikel 12 kan rapportera iakttagelser om miljöskador, kan begära att den behöriga myndigheten vidtar åtgärder i enlighet med de nationella bestämmelser som genomför kraven i direktiv 2004/35/EG, samt kan inleda ett prövningsförfarande vid domstol eller något annat behörigt offentligt organ, i enlighet med artiklarna 12 och 13 i direktivet.

Direktiv 92/43/EEG (art- och habitatdirektivet) samt direktiv 2009/147/EG (fågeldirektivet) vad gäller brister i Natura 2000-nätverket (ärendenummer 2020/2207)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 15 maj 2020 att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 3.2 och 4.1 i direktiv 92/43/EEG genom att inte föreslå en uttömmande förteckning över förslag till områden av gemenskapsintresse för alla livsmiljötyper i bilaga 1 och arter i bilaga 2 som regelbundet förekommer naturligt inom landets territorium. Underlåtelserna att uppfylla skyldigheterna har även skett genom att inte tillhandahålla all nödvändig information om varje föreslaget område av gemenskapsintresse, i enlighet med kommissionens genomförandebeslut 2011/484/EU. Kommissionen anser också att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.1 och 4.2 i direktiv 2009/147/EG genom att inte klassificera de mest lämpade områdena i antal och storlek i sina marina vatten som särskilda skyddsområden (SPA). Sverige besvarade den formella underrättelsen den 15 september 2020. Beträffande direktiv 92/43/EEG

instämde Sverige helt eller delvis i samtliga brister som kommissionen påtalat utom en och lämnade information om en åtgärd som vidtagits samt en tidplan för när ytterligare åtgärder förväntas kunna vidtas. Beträffande direktiv 2009/147/EG lämnade Sverige en tidplan för när vissa åtgärder förväntas kunna vidtas och hänvisade till att regeringen inte kan ta ställning till kommissionens synpunkter i övrigt. För att kunna ta ställning behöver Sverige göra en bedömning avseende vart och ett av de IBA-områden (Important Bird and Biodiversity Area) som kommissionen angett i den formella underrättelsen. Regeringen avser att återkomma i frågan under första kvartalet 2021. I kompletterande svar den 22 december 2020 informerade Sverige kommissionen om att regeringen den 17 december fattat beslut om ändringar i Sveriges del av Natura 2000-nätverket för att åtgärda nyssnämnda brister enligt direktiv 92/43/EEG och ett separat beslut som bidrar till att åtgärda de brister enligt direktiv 2009/147/EG som kommissionen påpekat.

8 NÄRINGSDEPARTEMENTET

8.1 Avslutade ärenden

Genomförandedirektiv (EU) 2019/523 om ändring av bilagorna I-V till direktiv 2000/29/EG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen (ärendenummer 2019/0291)

Kommissionen skrev av ärendet den 2 juli 2020.

Genomförandedirektiv (EU) 2019/1813 om ändring av genomförandedirektiv 2014/96/EU om kraven för märkning, försegling och förpackning av fruktplantsförökningsmaterial och fruktplantor avsedda för fruktproduktion inom tillämpningsområdet för rådets direktiv 2008/90/EG vad gäller etikettens färg för certifierade kategorier av förökningsmaterial och fruktplantor samt innehållet av leverantörens dokument (ärendenummer 2020/0257)

Kommissionen skrev av ärendet den 30 oktober 2020.

Direktiv (EU) 2019/1258 om ändring, för anpassning till tekniska framsteg, av bilagan till direktiv 80/181/EEG vad gäller definitionerna av SI-grundenheterna (ärendenummer 2020/0358)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 20 juli 2020 att Sverige inte i tid har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra direktivet. Sverige svarade den 15 oktober 2020 och informerade om att direktivet har genomförts i svensk rätt genom styrelsen för ackreditering och teknisk kontrolls föreskrifter (STAFS 2020:2) om ändring i föreskrifterna och allmänna råden (STAFS 2009:26) om mättenheter. Föreskrifterna anmälades i kommissionens genomförandedatabas (MNE) den 27 juli 2020 men trädde i kraft redan den 13 maj 2020.

Direktiv 92/43/EEG (art- och habitatdirektivet) vad gäller bristande skydd av marina däggdjur från fiskeverksamhet i Sverige (ärendenummer 2020/4037)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 3 juli 2020 att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 6.2 och 12.4 i direktiv 92/43/EEG genom att inte inrätta ett system för övervakning av oavsiktlig fångst och oavsiktligt dödande av tumlare i de marina områden där Sverige har jurisdiktion i Östersjön (nedan kallat Egentliga Östersjön) och i de marina vattnen i västra Östersjön, Bälthavet och Kattegatt (nedan kallat Bälthavsområdet) samt vidta ytterligare bevarandeåtgärder för att säkerställa att bifångst av tumlare inte får negativa följder för populationen i samma områden.

Vidare att Sverige underlåtit att uppfylla sina skyldigheter genom att inte vidta lämpliga åtgärder för att förhindra den betydande störningen av tumlare i de nio Natura 2000-områden som utsetts för att skydda arten samt genom att inte på ett korrekt sätt införliva artiklarna 6.2 och 12.4. Sverige svarade den 2 oktober 2020 och redogjorde för att svenska myndigheter arbetar kontinuerligt med utveckling av övervakningsinsatserna och de förebyggande bevarandeåtgärderna på området.

Regeringen instämde i att de svenska övervakningsinsatserna till sjöss behöver förbättras i Bälthavsområdet eftersom antalet fiskeresor med ombordvarande observatörer är förhållandevis få i förhållande till antalet gjorda fiskeresor. Detsamma gäller Egentliga Östersjön där någon övervakning inte äger rum för närvarande. Det pågår förebyggande bevarandeåtgärder i form av ljudskrämmare samt försök med tumlarsäkrade fiskeredskap och ett antal forskningsprojekt om bifångster av tumlare. Regeringen instämde i att de förebyggande bevarandeåtgärderna kan behöva förbättras. Sverige angav vidare att det är riktigt som kommissionen anger att åtgärder för att förhindra betydande störning av tumlare i de nio Natura 2000-områdena som den formella underrättelsen omfattar ännu saknas i flera fall. Den svenska regeringen

instämde i att sådana åtgärder snarast bör införas i dessa marina skyddade områden för att förhindra betydande störningar av tumlare. En process pågår där den ansvariga myndigheten Havs- och vattenmyndigheten förbereder för dessa åtgärder. Den svenska regeringen bad att få återkomma till kommissionen inom fyra månader med en tidplan för en analys av hur de svenska övervakningsinsatserna till sjöss och de förebyggande bevarandeåtgärderna beträffande bifångster av tumlare i Bälthavsområdet och Egentliga Östersjön kan förbättras samt en bedömning av behovet av andra åtgärder som är nödvändiga för att uppfylla kravet i artikel 6.2 i direktivet att förhindra betydande störningar av tumlare. Slutligen redogjordes i svaret för att regeringen avser att omedelbart påbörja ett arbete för att förbättra genomförandet av artiklarna 6.2 och 12.4 i direktivet och avser att redovisa förslag till förbättrat genomförande före utgången av 2021.

9 KULTURDEPARTEMENTET

9.1 Formella underrättelser

Direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (ärendenummer 2013/2191)

För bakgrund, se årsboken för 2018, skr. 2018/19:115 s. 193.

I november 2020 anmälde Sverige till kommissionen det fullständiga genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 om ändring av direktiv 2010/12/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medie-tjänster), mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden (AV-direktivet). Samtidigt lämnades en jämförelsetabell över det svenska genomförandet till kommissionen. Genomförandet har huvudsakligen skett genom radio- och tv-lagen (2010:696), radio- och tv-förordningen (2020:878) och förordningen (2020:879) med instruktion för Myndigheten för press, radio och tv.

10 ARBETSMARKNADS- DEPARTEMENTET

Inga ärenden.

11 INFRASTRUKTUR- DEPARTEMENTET

Skr. 2020/21:115
Bilaga 2

11.1 Avslutade ärenden

Direktiv 2009/12/EG om flygplatsavgifter (ärendenummer 2014/4136)

Kommissionen skrev av ärendet den 2 april 2020.

Direktiv (EU) 2015/1513 om kvaliteten på bensin och dieselbränslen och om ändring av direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (ärendenummer 2017/0542)

Kommissionen skrev av ärendet den 14 maj 2020.

Direktiv 2018/1581/EU om ändring av rådets direktiv 2009/119/EG vad avser metoderna för beräkning av lagringskyldigheter (ärendenummer 2019/0345)

Kommissionen skrev av ärendet den 2 april 2020.

Direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (ärendenummer 2018/2201)

Kommissionen skrev av ärendet den 3 december 2020.

Direktiv (EU) 2018/350 om ändring av direktiv 2001/18/EG vad gäller miljöriskbedömningen av genetiskt modifierade organismer (ärendenummer 2019/0347)

Kommissionen skrev av ärendet den 3 december 2020.

11.2 Överträdelseärenden med anledning av en dom från EU-domstolen

”Open skies” (ärendenummer 1995/2089, mål C-468/98)

Ingen förändring sedan årsboken för 2018, skr. 2018/19:115 s. 192.

11.3 Formella underrättelser

Det bilaterala luftfartsavtalet mellan Sverige och Ryssland (ärendenummer 2010/2182)

Ingen förändring sedan årsboken för 2018, skr. 2018/19:115 s. 192.

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2370 av den 14 december 2016 om ändring av direktiv 2012/34/EU vad gäller öppnandet av marknaden för inrikes persontrafik på järnväg och styrningen av järnvägsinfrastrukturen (ärendenummer 2019/0087)

Ingen förändring sedan årsboken för 2019, skr. 2019/20:115 s. 157.

Förordning (EU) 2017/1938 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas (ärendenummer 2020/2198)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 15 maj 2020 att Sverige inte uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 13.10 i förordningen. Sverige svarade den 15 september 2020 och informerade om att en solidaritetsöverenskommelse med Danmark kommer att kunna slutas så snart som möjligt efter att Danmark ratificerat motsvarande avtal med Tyskland. Överenskommelsen med Danmark kommer att innehålla de tekniska, rättsliga och finansiella arrangemang som krävs för att genomföra artikel 13.10.

Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2018/2002 av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (ärendenummer 2020/0557)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 20 november 2020 att Sverige inte i tid har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra direktivet.

Sverige ska svara på den formella underrättelsen senast den 23 januari 2021.

Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2016/797 av den 11 maj 2016 om driftkompatibiliteten hos järnvägssystemet inom Europeiska unionen (ärendenummer 2020/0558)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 20 november 2020 att Sverige inte i tid har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra direktivet.

Sverige ska svara på den formella underrättelsen senast den 23 januari 2021.

Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2016/798 av den 11 maj 2016 om järnvägssäkerhet (ärendenummer 2020/0559)

Skr. 2020/21:115

Bilaga 2

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 20 november 2020 att Sverige inte i tid har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra direktivet.

Sverige ska svara på den formella underrättelsen senast den 23 januari 2021.

Svenska regimen gällande kombinerad transport – Direktiv 92/106/EEC om gemensamma regler för vissa former av kombinerad transport för gods mellan medlemsstaterna (ärendenummer 2020/4055)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse den 30 oktober 2020 att Sverige underlåtit att uppfylla sina skyldigheter genom bristfällig tillämpning av direktivet. Kommissionen har i den formella underrättelsen invändningar i fråga om hur Sverige tillämpar bestämmelserna i direktivet om "närmaste lämpliga järnvägsstation" för pålastning eller urlastning.

Sverige besvarade den formella underrättelsen den 28 december 2020 och anförde sammanfattningsvis att Sverige inte tillfört några ytterligare krav i fråga om vad som ska anses utgöra den närmaste lämpliga järnvägsstationen och att den svenska tillämpningen inte står i strid med villkoren i direktivet.

Beslut i rådet under 2020 som Sverige inte stött

En målsättning för Sveriges EU-arbete är att genom tidigt påverkansarbete och aktivt deltagande i förhandlingsarbete nå resultat som gagnar svenska och europeiska intressen. Vid ett fåtal tillfällen varje år kan det dock uppkomma situationer då det inte är möjligt att stödja rådets beslut. Dessa redovisas i denna bilaga.

1 Beslut i rådet under 2020 när Sverige röstat nej

1.1 Reglering av ramverk för att främja hållbara investeringar (En EU-gemensam grön taxonomi)

- Datum för röstning: 16 april och 7 oktober 2020, genom skriftligt förfarande.
- Rådsformation: rådet (ekonomiska och finansiella frågor).
- Bakgrund: Rådet beslutade att anta förordningen om inrättandet av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/288. Beslutet antogs med kvalificerad majoritet vid båda röstningstillfällena.
- Sverige röstade nej.

Sverige röstade nej med anledning av hanteringen av hållbart skogsbruk och det nationella självbestämmandet över skogsfrågor.

2 Beslut där Sverige lagt ned sin röst

2.1 Ansvarsfrihet för kommissionen för genomförandet av 2018 års budget

Rådets rekommendation till Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten 2018.

- Datum för röstning: 18 februari 2020.
- Rådsformation: rådet (ekonomiska och finansiella frågor).
- Bakgrund: Rådet beslutade i februari att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten 2018.
- Sverige lade ned sin röst.

Sverige lade ned sin röst. Nivån på felaktiga betalningar och revisionsrättens bedömning var i princip oförändrade jämfört med tidigare år och bedömningen blev att det inte fanns tillräckliga skäl för att rösta för att rekommendera kommissionen ansvarsfrihet.

Skr. 2020/21:115

Bilaga 3

2.2 Anslagsöverföring nr DEC 17/2020 inom EU:s allmänna budget 2020

Kommissionens förslag till anslagsöverföring nr DEC 17/2020 inom sektion III – Kommissionen – EU:s allmänna budget.

- Datum för röstning: 30 oktober 2020, genom skriftligt förfarande.
- Rådsformation: rådet (ekonomiska och finansiella frågor). Kvalificerad majoritet.
- Bakgrund: Rådet beslutade i oktober att godkänna anslagsöverföring nr DEC 17/2020 inom sektion III – Kommissionen – EU:s allmänna budget.
- Sverige lade ned sin röst.

Sverige lade ned sin röst. Den föreslagna anslagsöverföringen innebär återaktivering av medel från avslutade program vars rättsliga grund inte längre gäller. Medel från tidigare budgetramperioder bör förfalla och bedömningen blev att det inte fanns tillräckliga skäl som motiverade anslagsöverföringen.

Sakregister

- Afghanistan, 57
- Afrika, 54
- Afrikanska unionen, 54
- Afrikas horn, 54
- Agenda 2030, 30
- Albanien, 27
- Alkoholskattedirektivet, 75
- Amerika, 52
- Antidiskrimineringsdirektivet, 97
- Arbetsliv, 93
- Arbetslöshet, 64
- Arktis, 50
- Armenien, 49
- Artificiell intelligens, 115
- Artikel 7-förfarande, 21
- Asean, 60
- Asien, 57
- Associationsrätt, 105
- Asyl- och migrationsfonden, 90
- Asyl, invandring, visering, 88
- Asylsystemet, 88
- Azerbajdzjan, 49
- Bankmarknaden, 69
- Bankpaketet, 69
- Bankunionen, 69
- Basel III, 70
- Belarus, 49
- Beskattning, 74
- Betaltjänstleverantörer, 74
- Bevisupptagningsförfordning, 82
- Bilaterala och regionala förbindelser, 47
- Biologisk mångfald, 125
- Bosnien och Hercegovina, 27
- Brottslighet, 83
- Brottsoffers rättigheter, 86
- Byggproduktförfordningen, 105
- Carcinogen- och mutagendirektivet, 94
- Centrala motparter, 71
- Centralafrikanska republiken, 55
- Centralasien, 47
- Cirkulär ekonomi, 124
- Civilrättsligt samarbete, 82
- Covid-19, 13, 101
- Cybersäkerhet, 42
- Cybersäkerhetscentret, 108
- Datalagring, 85
- Datastrategi, 115
- Delaktighet, 20
- Delgivningsförfordning, 82
- Demokrati, 39
- Demokratiska republiken Kongo, 57
- Demokratiskt deltagande, 129
- Digital inre marknad, 104
- Digital utbildning, 127
- Digitala ekonomin, 76
- Digitalisering, 114
- Digitalt Europa, 115
- Direktinvesteringar, 44
- Distribuerad databasteknik, 72
- Djurskyddsmärkning, 120
- Dricksvattendirektivet, 120
- E-dataskydd, 114
- Efta, 47
- Egna medel, 78
- E-handel, 45
- E-juridik, 82
- Ekonomi och finans, 61
- Ekonomiska och monetära unionen, 64
- EMU, 64
- Energi, 116
- Erasmus+, 126
- ESM, 64
- Etiopien, 54
- EU:s budget, 78
- EU:s stadga, 87
- EU-domstolen, 134
- EU-handslag, 20
- Eurojust, 85
- Europakonventionen, 88
- Europaparlamentet, 134
- Europarådet, 39
- Europeisk åklagarmyndighet, 86
- Europeiska centralbanken, 65
- Europeiska forskningsområdet, 108

Europeiska havs- och fiskerifonden, 119
 Europeiska investeringsbanken, 66
 Europeiska pelaren, 26
 Europeiska rådet, 16
 Europeiska terminen, 24
 Europolförordningen, 84
 EU-sakråd, 20
 Exportkrediter, 44
 Extremism, 83
 Faktapromemorior, 15
 Fartygsrapportering, 112
 Fead-förordningen, 96
 Finansiellt stabilitetsstöd, 68
 Finansmarknaden, 69
 Fiskeripolitiken, 117
 Flerårig budgetram, 22
 Flygpassagerares rättigheter, 113
 Flyktingar, 91
 FN, 38
 Forskning, 107
 FRA, 88
 Framtidskonferensen, 20
 Fredprocessen i Mellanöstern, 50
 Frihandels- och investeringsskyddsavtal, 43
 Företagsbeskattning, 76
 Förmedlemskapsstöd (IPA II), 28
 Försvarsfonden, 109
 G20, 67
 Garantifond, 66
 Genomförande av direktiv, 133
 Georgien, 48
 Globaliseringseffekter, 94
 Grundläggande rättigheter, 87
 Gräsrotsfinansiering, 71
 Gröna given, 67
 Gröna körfält, 111
 Handelspolitiken, 43
 Havsbaseerad förnybar energi, 116
 Hbtqi, 97
 Horisont Europa, 107
 Humanitära bistånd, 46
 Hybridhot, 42
 Hållbar mobilitet, 110
 Hållbara investeringar, 73
 Hållbart företagande, 44
 Hälsa och rättigheter, 46
 Hälsoberedskap, 102
 Hälsifrågor, 99
 Hälsounion, 100
 Idrott, 130
 Indien, 57
 Industristrategi, 105
 Informationssamhället, 114
 Innovation, 107
 Inre marknaden, 103
 Insatser, 37
 Integration, 95
 Internationella brottmålsdomstolen, 39
 Investeringsgranskning, 44
 InvestEU, 66
 Irak, 51
 Iran, 51
 Japan, 59
 Jemen, 51
 Jord till bord-strategin, 120
 Jordbrukspolitiken, 117
 Jämställdhet, 40
 Jämställdhetsstrategi, 97
 Järnvägsmarknad, 112
 Kambodja, 59
 Kanada, 52
 Kapitaltäckningsregelverket, 70
 Karibien, 52
 Kemikaliestrategi, 124
 Kina, 58
 Klimat, 123
 Klimat och säkerhet, 45
 Klimatlag, 123
 Kommissionen, 133
 Kompetensagendan, 126
 Konkurrens, 106
 Konsulära frågor, 43
 Konsumentpolitik, 107
 Konventionella vapen, 41
 Kosovo, 27
 Kreativa Europa, 131
 Krigsmateriel, 41
 Krisberedskap, 43
 Krisstöd, 80
 Kryptotillgångar, 72
 Kuba, 53
 Kultur, 130
 Kulturarv, 131
 Kvinnor, fred och säkerhet, 37

Skr. 2020/21:115

Landrapporter, 24

Landsspecifika
rekommendationer, 92

Landsspecifika
rekommendationerna, 24

Latinamerika, 52

Libanon, 52

Livsmedel, 120

Luftfart, 113

Makroekonomiska obalanser,
61

Makrofinansiering, 68

Makroregionala strategier, 29

Mali, 56

Massbetalningar, 70

Massförstörelsevapen, 40

Medborgarinitiativet, 29

Medicintekniska produkter, 99

Medie- och
informationskunnighet, 132

Medier, 130

Mellanöstern, 50

Mervärdesskatt, 74

MFF, 22

Migration, 90

Miljöhandlingsprogrammet,
122

Minimilöner, 93

Moçambique, 56

Montenegro, 27

Myanmar, 59

Mänskliga rättigheter, 39

Nagorno-Karabach, 49

Narkotika, 99

Nationella reformprogram, 25

Nato, 38

Naturresurser, 125

Nedrustning, 40

Nettoutsäkring, 123

Nicaragua, 53

Nigeria, 56

Nordamerika, 52

Nordkorea, 58

Nordmakedonien, 27

Normaliseringsdialogen, 27

Näringspolitik, 105

Offentlig upphandling, 103

Olaf-förordningen, 81

OSSE, 39

Pandemin, 13

Pekingplattformen, 97

Penningtvätt, 70

Polissamarbete, 83

Produkter med dubbla
användningsområden, 41

Rasism, 98

Referensvärden, 71

Regionkommittén, 136

Rekrytering till EU
s institutioner, 135

Resiliens, 63

Riksdagen, 15

Romsk inkludering, 98

Rymden, 41

Rymdprogram, 109

Ryssland, 48

Rättighetsstadgan, 88

Rättsstatens principer, 21

Rättsstatskonditionalitet, 24

Sahel, 56

Samarbets- och
verifikationsmekanismen, 26

Sammanhållningspolitiken, 30

Sammanlänkat Europa, 110

Sanktioner, 42

Serbien, 28

Sexuella övergrepp mot barn på
nätet, 114

Sjöfart, 112

Skatter, 73

Skogsstrategi, 121

Små företag, 74

Små och medelstora företag,
106

Sociala trygghetsförmåner, 95

Solidaritetsfond, 79

Solidaritetskåren, 129

Solvensinstrument, 66

Somalia, 55

Stabilitets- och tillväxtpakten,
61

Stabilitetsstöd, 68

Standardisering, 104

Statistik, 81

Statsstöd, 106

Storbritannien, 31

Straffrättsligt samarbete, 85

Strategisk exportkontroll, 41

Sudan, 55

Superdator, 108

SURE, 64

Sydasien, 57

Sydkorea, 59
Sydsudan, 55
Syrien, 50
Sysselsättningspolitik, 92
Säkerhets- och
försvarspolitik, 36
Säkerhetsunionen, 83
Säkerställda obligationer, 69
Säsongsarbetare, 95
Tanzania, 56
Taxonomi, 73
Tchadsjöregionen, 56
Team Europa, 45
TEN-T, 110
Terrorism, 42, 83, 84
Tolkning, 136
Transeuropeiska transportnätet,
110
Transport, 110
Tull, 77
Turkiet, 28
Tågpassagerarförordningen,
112
Ukraina, 48
Ungdom, 129
Ungdomsgaranti, 94
Uppförandekod, 76
Upphandlingsinstrument, 44
USA, 52

Utbildning, 126
Utländska subventioner, 106
Utrikes- och säkerhetspolitik,
36
Utträdesavtalet, 31
Utvecklingspolitik, 45
Utvidgningsprocessen, 26
Vacciner, 101
Venezuela, 53
Vietnam, 60
Villkorlighetsordning, 21
Viseringspolitik, 90
Världshandelsorganisationen,
104
Väst- och Centralafrika, 55
Västerhavet, 118
Växtskyddsmedel, 125
Zimbabwe, 57
Århusförordningen, 122
Årsbudget, 79
Återhämtningsinstrument, 62
Återvändande, 90
Öppenhet och insyn, 135
Östersjön, 117
Östersjöregionen, 29
Östeuropa, 48
Östliga partnerskapet, 47
Östra och södra Afrika, 56
Överträdelseärenden, 134

Skr. 2020/21:115

Statsrådsberedningen

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 mars 2021

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Bolund, Baylan, Hultqvist, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Linde, Ekström, Eneroth, Dahlgren, Nilsson, Ernkrans, Lindhagen, Lind, Hallberg, Nordmark, Micko, Olsson Fridh

Föredragande: statsrådet Dahlgren

Regeringen beslutar skrivelse Verksamheten i Europeiska unionen under 2020